

AZƏRBAYCAN
KLASSİKLƏRİ

Xanımana Əlibəyli

Biletsiz sərnəşin

UŞAQ ŞEİRLƏRİ VƏ TAPMACALARI

3 alma

Xanımmana Əlibəyli (1920-2007)

HƏMİŞƏ SAĞDIR!

Azmi sevindirib yazdığı əsər,
Bizi Xanımmana Əlibəylinin?!
Ruhu da, səsi də dolaşıb gözər
Ərzi Xanımmana Əlibəylinin!

Hər nağıl sehrli aləm kimidir,
Qoymaz darıxasan – həmdəm kimidir;
Xəstəni sağaldan məlhəm kimidir
Sözü Xanımmana Əlibəylinin!

Dünənə baş vurur, sabaha varar,
Sanki qaranlıqda işıq yandırar;
Yorulmuş adamı qanadlandırır
Sözü Xanımmana Əlibəylinin!

Ondan balalara sovqatdır nələr –
Səhnəcik, tamaşa... şirin nəğmələr,
..Yaşasın vəfalı, xeyirxah Güllər –
Qızı Xanımmana Əlibəylinin!

Dünyaya gəlmək də, ölmək də haqdır,
Dünyadan köç edib gör neçə vaxtdır;
Xalqın yaddaşında həmişə sağdır,
Özü Xanımmana Əlibəylinin!

Oqtay Rza, 2018

Xanımmana Əlibəyli

fond

Biletsiz sərnişin

UŞAQ ŞEİRLƏRİ VƏ TAPMACALARI

fond

3 alma

F. Kəçərli adına
Respublika Uşaq
KİTABXANASI
INV. № 110845

Tərtib edəni: Gülər Abdullabəyova
İllüstrator: Ruhulla Həsənzadə

Xanımana Əlibəyli. Biletsiz sərnəşin.
Bakı, TEAS Press Nəşriyyat evi, 2018.

ISBN 978-9952-311-63-2

Xanımana Əlibəylinin yaradıcılığından uşaqlar üçün seçilmiş bu kitabda onun şeirləri və tapmacaları toplanıb. Şairənin öz kiçik sevimlilərinin qavrayış tərzinə uyğun əlvan bədii təsvir və ifadə vasitələri ilə təqdim etdiyi əsərləri həm pedaqoqlar, həm də şagirdlər üçün dəyərli mirasdır. Onun kiçik yaşlı qəhrəmanları böyük mənəvi dəyərlərin daşıyıcılarıdır.

Kitab TEAS Press Nəşriyyat evində nəşrə hazırlanıb. Kitabın nəşri hüququ TEAS Press Nəşriyyat evinə məxsusdur.

TEAS Press Nəşriyyat evi "3 alma" əmtəə nişanı ilə uşaq, yeniyetmə və gənclər, eləcə də müəllim və valideynlər üçün bədii və elmi-kütləvi kitablar nəşr edir.

www.teaspress.az

www.3alma.az

Bütün hüquqlar qorunur

© TEAS Press Nəşriyyat evi, 2018

Türkiyədə çap edilib

Bilnet Matbaacılıq və Yayıncılıq San. A.Ş.,

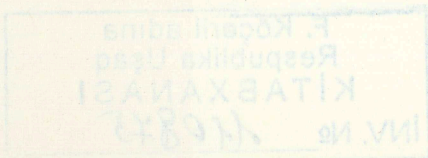
Dudullu Organize Sənaye Bölgəsi 1. Cadde Numara: 16

Ümraniye / İstanbul

Tel: (216) 444 44 03; Faks: (216) 365 99 07

www.bilnet.net.tr

"3 alma" TEAS Press Nəşriyyat evinə məxsus əmtəə nişanıdır

Mündəricat

Nəsillərə ismarlanan şeir (Ön söz) 19

ŞEİRLƏR

AZƏRBAYCANIM MƏNİM

Qurban olum	24
Azərbaycanım mənim.....	25
Dirilik suyu.....	26
Car.....	27
Girdiman çayı	28
Allah əmanəti.....	29
Dənizim Xəzər	30
Bir türk məzarı	31
Bakı küləyi	32
Bir oğlan var.....	33
Xəzri	34
Gilavar, gəl!	35
Xəzərəm	36
Gözəl Pirşağı	37
Çərpələng.....	38
Allahu Əkbər!.....	39
Qoşa bulaq.....	40
Şələlə.....	41
Ağənnə.....	42
Kür qırağında.....	43
Maralgöl.....	44
Pambıqçı günəş	45

Salamat qal.....	46
Gəlim Murov tərəfə.....	47
Neftçala balıqçıları.....	48
Xızı dağları.....	49
Yadigar.....	50
Qayıqda nəğmə.....	51
Lənkəran torpağında.....	52
Bir tunel.....	53
Parovoz.....	54
Bayramın mübarək, oğul!.....	55
Gedim davaya.....	56
Laçın.....	57
Quran.....	58
Bayrağım.....	59
Ciyərimiz-canımız.....	60
Əsgər qardaşım.....	61

TƏBİƏT HADISƏLƏRİ

Günəş olaram.....	62
Yağış yağır.....	63
Günəşim.....	64
Liman.....	65
Qar yağanda.....	66
Məşələrin səsi.....	67
Dayan, yay!.....	68
Gözəl ev-eşik.....	69
Külək və söyüd.....	70
Sən çıxma, mən çıxaram.....	71
Özü tapar.....	72

Aya baxın!.....	73
Sehrli nərdivan.....	74
Raketim.....	75
Qar deyir.....	76
Mayak.....	77
Evimiz.....	78
Tıq-tıq.....	79
Rəssam günəş.....	80
Nağaraçı.....	81
Dalğalar və dəniz nağılı.....	82
Göydəki ulduz nədir?.....	84
Əks-səda.....	85
Gün çıxır.....	86
Külək.....	87
Kölgə.....	88
Xalçaçı nənə.....	89
Şəkili kitab.....	90
Dalğalar.....	91
İki günəş.....	92
Sabahın xeyir!.....	93
Ağ buludlar.....	94
Baharın sevinci.....	95
Çil.....	96
Solmazın lentləri.....	97
Qar və uşaqlar.....	98
Ulduz.....	99
Axşam oldu.....	100
Al üfüqlər.....	101

BƏRƏKƏTLİ TORPAĞIM

Çiyələk.....	102
Gavalı.....	103
Şaftalı	104
Böyürtkən	105
Gicitkən	106
Pomidor	107
Qarpız.....	108
Noxud və lərgə	109
Kudu.....	110
Yaşıl çadır	111
Alma ağacı.....	112
Göyərtili.....	113
Bol armud	114
Zoğal.....	115
Həsən çox gülpərəstdir	116
Söyüd ağacı	117
Çinar.....	118
Söyüdlərin rəqsi	119
Gülsabah gülü	120
Nar ağacı.....	121
Təmizkar ağac	122
Süsən gülü.....	123
İnci çiçəyi.....	124
Qara tut	125
İki badam ağacı	126
İydə ağacı	127
Körpə çinar	128

Bir şaftalı.....	129
Pay gəlib.....	130
Lələ	131
Qızılgül	132
Məşədə.....	133
Kartof deyir	134
Qara şanı.....	135
Günəbaxan.....	136
Armud	137
İnnab ağacı.....	138
Şam ağacı	139
Albalı	140
Sənə laylay çalırılar	141
Küknar	142
Eminin nənəsi	143

SEVİMLİ DOSTLARIMIZ

Hacıleylək	144
Lələklər	146
Xərçəng və balıq.....	147
Saf-çürük.....	148
Qarğa.....	149
Akrobat dələ.....	150
Mahnı oxu	151
Qartal və tülkü.....	152
Yoxdur həvəsi	153
Rol böləndə.....	154
Qurd.....	155

Kəlçə	156
Kəndirbaz sərçə	157
Qurbağa	158
Pişiyn laylayı	159
Qarışqa	160
Məni günəşə at	161
Hacıleylək əfsanəsi	162
Piş-pişi	163
Balaca Əli	164
Söhbət qızıxdı	165
Nahar	166
Oyaq	167
Yağışda	168
Göstər ağılı	169
Sağ ol, dələ!	170
Ürəyimə yatmayı	171
Sarı dəvə	172
Ququ quşu	173
Qızıl xoruz	174
Gümüş toyuq	175
Canlı daş	176
Ördək dedi	177
Kirpi	178
Mərifət	179
İki xoruz	180
Kəpənək	181
Pişikdən giley	182
İstidə	183

Bal arısı	184
Çanaqlı bağa	185
Qızıl inək	186
Kuklam Almaz	187
Üç bala	188
Bəxşiş	189
Pişik	190
Maral	191
Şənlik	192
Ayı	193
Tülkü və canavar	194
Pıtraq və dovşan	195
Şən cırcırma	196
Deyə bilmədi	197
Kosmos	198
Çalışqan hörümçək	199
Tülkü və toyuq	200
Qaranquşun sevinci	202
Ədalət və dələ	203
Qorxaq beçə	204
Biletsiz sərnişin	205
Acıqlı qaz	206
Hara gedirsən?	207
Nağilçı balıq	208
Bahar vaxtı	209
Qoyun	210
Dayça	211
Dəvə	212

Nə istəyir eləyir	213
Siçanlar	214
Atəşböcəyi.....	215
Leylak və qurbağa.....	216
Tənbəl	218
Adadovşanı.....	220
Lovğa keçi	221
Tülkü	222
Gözəl yol.....	223
Quşların yığıncağı	224
Dovşan və ulaq.....	225
Quzu.....	226
Zınqırovlar	227
İşgüzar ulaq	228
Yaz gələndə	229
Quşlar ötəndə	230
Şəngülün nağılı	231
Kimin işidir?.....	232
Qaz	233
Naxır.....	234
Ulaq və inək.....	235

UNUDULMAZ ANLAR

Yuxuda	236
Ayıdağ.....	237
Pəhləvan Bəşir.....	238
Şəkər nənə	239
Təzə körpü.....	240

Süd alan	241
Biz evdə üçük.....	242
Bir fənər.....	243
İnternat məktəbimiz.....	244
Körpü.....	245
Nelli.....	246
Vüsal	247
Karusel.....	248
Yazıçı qələmi	249
Nənəyə hədiyyə.....	250
Atanam, axı.....	251
Rəqqasə.....	252
Ləqəbçi	253
Mənə nə?!.....	254
O, məni tərifləsin	255
Akifin şeiri.....	256
Bacı və qardaş.....	257
Mənim dostum	258
Sədyarın oyuncağı	259
Sənubərin gözləri	260
Mənim beş qardaşım var	261
Dur, dur!.....	262
Neft mədəni.....	263
Teleqrafın telləri	264
Elə bilir dənizdir.....	265
İnci.....	266
Sevinc.....	267
Yaşadılar.....	268

Yol.....	269
Hədiyyə	270
Səkkiz marta.....	271
Çayda.....	272
Dərs vaxtı.....	273
Təz dur, tez yat	274
Növbətçi	275
Bəs sən necə?	276
Kiçik xarrat	277
Rəngsaz	278
Gülyaz.....	279
Ətirli qızılgül.....	280
Nalbənd	281
Kəlbətin	282
Ekskavator.....	283
Balıq ovu.....	284
Cilidçi	285
Svetofor.....	286
Noğul.....	287
Şarım.....	289
Şad xəbər.....	290
Sonra, sonra	291
Alpər	292
Atam	293
Ya mən gəlim, ya sən gəl.....	294
Yelləncək.....	295
Axı, hardan bilim mən?	296
Foto	298

Qaldı sabaha.....	299
Məxməri çay	300
Karnaval.....	301
Mənim yoldaşım	302
Məktəbliyəm.....	303
Həm iş yerim	305
Barmaqlar.....	306
Öyrəndim	307
Zəhmətlə yaşa!	308
Keşikçilər	309
Məktub	310
Balaca həkim	311
Xarrat	313
Gülxanə parkı.....	314
İnşaatçı əlləri	315
Metro	316
Mənim qartalım	317
İşiq sönəndə	318
Güləşirdik	319
Dondurmasatan	320
Qapılar.....	321
Yallı	322
Həmişə belə	323
Kitab	324
Oyun otağında	325
Yaxşı adam	327
Göstər	328
İş və söz.....	329

Ağrıməsın qolları.....	330
Orqan	331
Tarlaların ətri	332
Bala məhəbbəti	333
Sabirdir adım	334
Babamın şıneli.....	335
Necə çalım?	336
Tar	337
Göyçək bacımız.....	338
Altı yaşı var	339
Şəkillərim.....	340
Bəkir	341
Göy avtobus.....	342
Mənim anam	343
Tütək çalan	344
Babanın sevimlisi.....	345
Baxsın ulduza, Aya	346
Başqa məsələ	347
Xoşlayıram dənizi.....	348
İlk yazı	349
İlk məktub	350
Gülməli.....	351
Qış	352
Gözəl qış	353
Səndəl	355
Nilufər	356
Halal elə!.....	357
Qırmızı mücrü	358

Qatar.....	359
May.....	363

MƏN ÖZÜM TƏQSİRKARAM

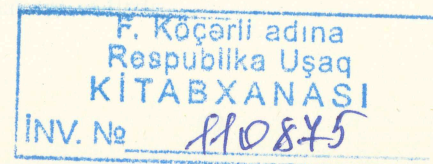
Yalançı pəhləvan.....	364
Mən özüm təqsirkaram	365
“Qoçaqlıq”	366
Gülsüm	367
İki qız.....	368
İki oğlan.....	369
Sabir bağında	370
Yalançı.....	371
Yalançı xəstə	372
Çempion	373
Tütək	374
Qonaq gəlin!	375
Güldü qarıya	376
Halva payı	377
Molla Nəsrəddinin papağı.....	378

TAPMACALAR

Tap görüm nədir	380
Tapmacalar.....	381

“Anam tək uşaq şeirləri yox, sevgi şeirləri də yazırdı. Onun atama həsr etdiyi məhəbbət şeirləri olduqca maraqlı və gözəl idi. Düşünürəm ki, anam lirik şeirlər yazan şairə ola bilərdi. Amma o məhz uşaq ədəbiyyatını seçdi. Uşaq ədəbiyyatında olan boşluq onu çox narahat edirdi. İstəyirdi ki, o, tək-cə uşaq şairəsi kimi tanınsın. Şeirlər yazma-yazma həm də uşaq həkimləri vəzifəsində çalışırdı. Çünki uşaqlara olan sevgisi sonsuz idi. Lakin 45-50 yaşlarında təqəüdə çıxaraq sifətən poeziya ilə məşğul olmağa başladı. Daha həkim işləmədi. Bəlkə də sənətini həddindən artıq sevdiyindən irəli gəlirdi ki, o, səhhətində problem olsa da, yaradıcılığına fasilə vermirdi. Anam 85 yaşında dünyasını dəyişdi. Bu gün anam həyatda olmasa da unudulmur, xalqın, onu sevən azyaşlıların, sənət yoldaşlarının qəlbində əbədi yaşayır.”

– Gülər Abdullabəyova,
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, professor

Nəsilərə ismarlanan şeir

Dünyanın bir çox sənət adamları ixtisasca həkim olublar. Onlar insanın fiziki sağlamlığı ilə məşğul ola-ola eyni zamanda insan psixologiyası ilə daha yaxından tanışlıq əldə etmiş, insanın fiziki sağlamlığı üçün onun mənəvi sağlamlığının çox vacib şərt olduğu qənaətinə gəlmişlər. XX əsr uşaq ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi, uşaq şeirinin banilərindən biri, şair və dramaturq Xanımana Əlibəyli (20 aprel, 1920 – 7 may, 2007) ixtisasca həkim idi. Bəlkə də həkimlik ona insanın mənəvi aləminə, ağrı və acılarına, sevinc və kədərinə daha yaxından bələd olma imkanı yaratdı və o, uşaq qəlbinə mənəvi rahatlıq gətirən şeirlər yazmağa başladı. O hələ, tibb fakültəsini bitirib Masallıda həkim işləyərkən bu işə intixab etmiş, ikinci dünya müharibəsinin qanlı qadalı illərində ilk şeirləri mətbuatda görünmüşdür. 1955-ci ildə çap olunmuş “Balaca həkim” adlı ilk şeir kitabı ilə uşaq şairi kimi ədəbiyyat tarixinə daxil olur. Yaradıcılığının ilk mərhələsindən etibarən, o uşaq ədəbiyyatının görkəmli simalarından – Mirzə Ələkbər Sabir, Abbas Səhhət, Abdulla Şaiq, Mikayıl Rzaquluzadə, Mirvarid Dilbazi kimi sənətkarların ən yaxşı ənənələrini yeni tarixi dövrdə – XX əsrin II yarısında davam etdirdi.

X.Əlibəylinin zəngin və əlvan yaradıcılığı həmişə Azərbaycan ziyalılarının və ədəbi tənqidin fikrinin diqqət mərkəzində olmuşdur. Xanımına Əlibəyli təqribən 70 il (1938-2007) əlinə qələm almış, müqəddəs ədəbiyyat sahəsində xidmət göstərmiş, ana qəlbinin ən dəruni hisslərini qətrə-qətrə şeirə çevirərək, uşaqlara ərməğan etmişdir. Bu dövrdə onun 30-dan artıq kitabı və onlarla pyesi uşaq ədəbiyyatının fonduna daxil olmuşdur.

Uşaq qəlbinə ilk yol, ana laylasından başlayır. Bizim laylalarımız ana südü kimi təmiz və halaldır. Ana səsi kimi şirin nəğmələrdir. Yalnız bu səviyədə şeirlərlə uşaq qəlbinə yol tapmaq olar. Uşaq ürəkdən deyilmiş, əsas poetik yükü səmimiyyətdən ibarət olan yalan bilməyən şeiri eyni səmimiyyətlə də qəbul edir. Ona görə də uşaq şairi olmaq, uşağın psixologiyasını və mənəvi aləmini, onun sərhədsiz xəyallarla dolu romantik dünyasını şeirə gətirmək çox çətinidir. Bu baxımdan Xanımına Əlibəyli uşaq poeziyamızın həssas nəğməkarıdır. Onun “Yağış yağır” və “Günəşim” şeiri bəstələnməmiş nəğmə qədər sadə, səmimi və mənalıdır.

Hələ səhər açılmamış
Sırıltıyla yağır yağış.
Göylər buludları sağır,
Yağış yağır, yağış yağır.
O çəp yağış yağa-yağa,

Bir sərinlik düşər bağa.
Sərv ağacı, söyüd və şam
Hey yuyunar səhər-axşam.
Yorulmadan təbil çalar,
Uzun-uzun navalçalar. (Yağış yağır)

Anam qəşəng geyindi.
Ağ idi onun donu.
Nənəm baxıb sevindi,
“Maral” çağırıdı onu.
Yox, qoy anama baxıb,
Gözəl ad fikirləşim.
Yaxasına gül taxıb,
Ona deyim: “Günəşim!” (Günəşim)

Hər bir sənətkarın yaratdığı əsərlər ona övladları qədər doğmadır. Valideyn yaşlandıqca övladının taleyindən nigaran qaldığı kimi, şeirlərinin də taleyi üçün səmimi narahatçılıq keçirir. Xüsusilə uşaq şeirləri əmin olmaq istəyənlər ki, hər yeni gələn nəsil, onu özünün müasiri hesab edəcək, ya yox. Bu mənada X.Əlibəylinin ahıl yaşlarında yazdığı “Yalvardım Allaha” şeiri bir növ gələcək nəsillərə ünvanlanmış əminlik məktubudur.

Sanki Allah
Bir qarlı qış
Mənə şeir verdi baxış.
O, qışımı yaz eylədi,
Ömrümü bəyaz eylədi.

Allah onu etdi ətir,
Səpdi aylara, illərə.
Yalvardım: Allahım, yetir
Şeirimi nəsillərə.

“Yalvardım Allahım yetir, şeirimi nəsillərə” misraları ilə o öz qəlb yavrusu olan şeirləri Allaha ismarlayır və bu vəsiyyətlə də şeirlərinə bir növ ömür qazandırır.

Şairəyə hamıdan yaxın və doğma olan qızı professor Gülər Abdullabəyova onun yaradıcılıq psixologiyasını sərgiləyən maraqlı fikir söyləyir: “Fəxr edirəm ki, anamın şeirlərini bu gün də uşaqlar sevə-sevə oxuyurlar”, “O, hər gələn uşaqlarla yenidən doğulacaq, müstəqil Azərbaycanın yeni-yeni körpə nəsiləri onun “Dovşanın ad günü”ndə iştirak edəcək”.

İllər ötdükcə bu həqiqət canlı şəkildə öz təsdiqini tapır.

Fidan Nizaməddin qızı Abdurəhmanova
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru

Şeirlər

Azərbaycanım mənim

Qurban olum

Mən yaşayıram vaqonda,
 Dünyanı gəzirəm onda.
 Bilgəhə daşdıq onu,
 Yaxşı bəzədik vaqonu.
 Elə ki, vaqona cumdum,
 Uzanıb, gözümü yumdum.
 Yatıram, yuxu görürəm:
 Daş daşır, ev hörürəm.
 Hərdən göyün üzündəyəm,
 Hərdən Cıdır düzündəyəm.
 Qardaşım la sübh çağında
 Olduq İsa bulağında.
 Sudan içdim doyunca mən,
 Gəzdim dağlar boyunca mən.
 Hey Şuşaya düşür yolum,
 Vətənimə qurban olum.

Azərbaycanım mənim

Heyranam hər çağına,
 Bağçasına, bağına,
 Yıxılım ayağına,
 Azərbaycanım mənim.
 Buruqlar sanki meşə,
 Fontan vurur həmişə,
 Dostluğu edib peşə
 Azərbaycanım mənim.
 Xəzər köpürüb daşır,
 Qumlu sahili aşır,
 Hərdən neftə qarışır,
 Azərbaycanım mənim.
 Sənsən Arazım, Kürüm,
 Qoynunda həyat sürüm.
 Öpüm səni möhürüm,
 Azərbaycanım mənim.
 Mən səni Kəbə sanım,
 Keşiyində dayanım.
 Yaşa ciyərim-canım,
 Mənim Azərbaycanım.

Dirilik suyu

Yurduma səhər çağı,
 Axdın, Heydər bulağı.
 Sən dağlardan gəlibsən,
 Uzaqlardan gəlibsən,
 Salmayırsan qalmaqal,
 Sərin suyun şirin-bal,
 Axırsan qışda, yayda,
 Qızmar günəşli ayda.
 Nə arxsan, nə quyusan,
 – Sən dirilik suyusan.

Car

Zaqatalada bir yer var,
 Adı: Car.
 Arxasında uca dağlar,
 Başı qar.
 Göyə dəyir çinar, palıd,
 Şabalıd.
 Sinəsinə taxıb lələ, bənövşə,
 Bu meşə.
 Xoş nəfəsi çiçəklərin,
 Səpsərin.
 Günəş düşüb, batıb zərə
 Göy dərə.
 Lap uzaqdan gələn o səs,
 Nədir bəs?
 Cara çalır Zilban çayı,
 Laylayı.

Girdiman çayı

Enəndə Şahdağından,
 Yüyürdün birdən-birə.
 Oxşadın coşmağından
 Babəkə, Cavanşirə.
 İnsan böyük torpağı
 Sənə edib etibar.
 Gəz bu çölləri, bağı,
 Qoy bol olsun şirin bar.
 Yığaraq bir ətək daş
 Qaçma, Girdiman çayı.
 Dağdan ax yavaş-yavaş,
 A gözəl Şirvan çayı.

Allah əmanəti

Ey canım-gözüm Şuşa!
 Ey şirin sözüm Şuşa!
 Dönüm bir qızıl quşa,
 – Qoynuna uçum, Şuşa.
 Görüm o xoş üzünü,
 Gəzim Cıdır düzünü.
 Dağdan, tərədən aşım,
 Daşaltını dolaşım.
 Torpağında çöküm diz,
 Ürəyimin ən əziz
 Odlu məhəbbətişən,
 – Allah əmanətişən.

Dənizim Xəzər

Xəzər evimizlə durur üzbəüz,
 Sulara baxıram mən gecə-gündüz.
 Günəş yuxusundan ertədən durur,
 Xəzər dənizinə çox bəzək vurur.
 Səhərlər girəndə al-əlvan dona,
 Sevinclə dayanıb, baxıram ona.
 Gecələr edirəm ona tamaşa,
 Biz onunla yuxulayırdıq baş-başa.

Bir türk məzarı

Bir türk məzarı var
 Şirvan yolunda,
 Güllər açıb məzarın sağ-solunda.
 Bu məzardan əziz bir igid baxır,
 Ölümü adamı yandırır-yaxır.
 Mən sığal vururam məzar daşına,
 İstəyirəm hey dolanım başına.
 Ermənilər qızıışmışdı savaşa,
 Xəbər tutdu Mustafa Kamal Paşa.
 Köməyə göndərdi türk övladını,
 Məhv eləsin erməni cəlladını.
 Heyif bu mərd oğul getmişdir bada,
 Kaş güllə dəyəydi birbaş cəllada.

Bakı küləyi

Bakıda axşam, səhər,
 Küləklə dolur şəhər.
 Küləklər çox-çox olur,
 Gah əsir, gah yox olur.
 Küləklər gecəyarı
 Göyə sovurur qarı.
 Çovğunlu, qışlı olur,
 Bəzən yağışlı olur.
 Külək əsəndə yayda,
 Birdən ən isti ayda
 Çevrilib sərin yelə,
 Əsir belədən-belə.
 O sanki bir quş olur,
 Miz üstə qonmuş olur.
 Əsir yeni əsərin,
 Üstündə sərin-sərin.

Bir oğlan var

Bir oğlan var Muğanda,
 Tanıyırsız Elcanı?..
 Hər səhər gün doğanda,
 Biçir çöldə yoncanı.
 Tövlədə ana camış,
 Ona dikib gözünü.
 Yuxudan oyanmamış,
 O yetirir özünü.
 Ləklərinə su çəkdi,
 Əkdi turpu, xiyarı.
 Yollarda çinar əkdi,
 Gözəl olsun diyarı.

Xəzri

Xəzər onun dənizidir,
 Ağ dalğalar ləpələri.
 Ayağının bir izidir
 Sahildə qum təpələri.
 Tapp... çırpıldı qapı-baca,
 Qumlar yağa-yağa gəldi.
 Salam verib hər ağaca
 Xəzri səhər bağa gəldi.
 Toyuq-cücə hinə qaçdı
 Görüb xəzri küləyini.
 O bir yelpinc kimi açdı
 Ağ xoruzun lələyini.
 Dəniz iyi evə doldu,
 O gətirdi ətirini.
 Yol ağzında tutub yoldu
 Söyüdlərin çətirini.
 Çəkə-çəkə al narları,
 Heyvalarla barışdırdı.
 Ağaclarda o barları
 Bir-birinə qarışdırdı.
 Üzümlükdə gəzdi külək,
 Meynələri ləpələdi.
 Çiçəklərdə ətək-ətək
 Gül tozunu səpələdi.
 İzlərini silə-silə,
 Axşam döndü o, sahilə;
 Qumlar üstə söykənərək
 Şirin-şirin yatdı külək.

Gilavar, gəl!

Ay dəniz, bu nə səsdir?
 Dalğalar, daha bəsdir,
 Gah qalxıb, gah endiniz,
 Coşub-köpükləndiniz.
 Ah, bir gilavar gələ,
 Çoxdandır düşmür ələ.
 Mən bağda səhər çağı,
 Silkələdim budağı.
 Var gücümlə bağırdım,
 Gilavarı çağırdım:
 "Mən anamın ilkiyəm
 Elə bilmə tülküyəm,
 Nə dələ, nə dovşanam,
 Sözbəxan oğlanam,
 Xəzri, yat, gilavar, gəl!
 Xəzri, yat, gilavar, gəl!"
 Dəniz olsun düpbədüz,
 Axşamacan suda üz...

Xəzərəm

Xəzərəm ay, Xəzərəm,
 Mən Bakını bəzərəm.
 Üzümlü bağlarını
 Sahil boyu gəzərəm.
 Körpünü bol saldılar,
 Sinəmə yol saldılar,
 Çinar-çinar buruqlar.
 Boynuma qol saldılar.

Gözəl Pirşağı

Odur, bax gəlib maşın,
 Uşaqlar, hazırlaşın!
 Gözləyir səhər çağı
 Sizi gözəl Pirşağı.
 Bağcanız köçür bağa.
 Dovşan! Çanaqlı bağa!
 Orda da var yuvanız.
 Qoy dəyişsin havanız.
 Bildi ki, bağa gedir,
 Sarı bülbül oxudu
 Maşına yığdı Nadir
 Bəslədiyi noxudu.
 Gördü hamıdan qabaq
 Oturub xallı pişik,
 Ətrafına oyuncaq
 Yığılıb yeşik-yeşik...
 Odur, onlar çatdılar
 Bağda qum təpəsinə.
 Səslərini qatdılar
 Ləpələrin səsinə.

Çərpələng

Uç, mənim çərpələngim,
 Quyuğu rəngbərəngim!
 Çox fırlananda dəydin
 Quşların qanadına.
 Sən günəşə baş əydin,
 Qalxdın göyün qatına.
 Mən olaydım çərpələng,
 Göylərin qatındakı.
 Görəydim, necə qəşəng
 Görünür ordan Bakı.

Allahu Əkbər!

Mavi rəngli göylərin qucağında
 Təzəpir nurlanır səhər çağında.
 Göyərcinlər oyanır təzə-təzə,
 Gah göyə uçurlar, gah da günbəzə.
 Dolanırlar Təzəpirin başına,
 Heyran-heyran yaşıl günbəz daşına.
 Elə bil verirlər dünyaya xəbər:
 Ya Allahu Əkbər, Allahu Əkbər!

Qoşa bulaq

Doğulmuşdu göy dağlarda
 Bir yaz çağı əkiz qardaş.
 Bəslənməyib qucaqlarda,
 Ayaq açdı yavaş-yavaş.
 Birdən axdı coşa-coşa,
 Dayanmadı çöl-çəməndə
 Şirin nəğmə qoşa-qoşa,
 Gəlib çatdı Hacıkəndə.
 Səs salaraq dağa, daşa,
 Tarlalara axıb gedir.
 Yol ötənlər cüt qardaşa,
 Heyran-heyran baxıb gedir.

Şələlə

Hacıkəndə gedən yolda
 – Qayalıqdan bir az solda
 Xoş nəğməli şələlə var,
 Heyran qalıb ona dağlar.
 Kiçik bir qız ötəndə yol
 Ona dedi: – Bir rahat ol!
 Yorularsan dur, şələlə.
 Belə dedi gur şələlə:
 – Ay qız, mənə demə dayan!
 Qarşı dağda sırıldayan
 Şələləylə yarışırıq,
 Coşqun çaya qarışıriq.

Ağənnə

Bir zaman Bədalanda
 Ağənnə ana vardı.
 Cəbhə üçün eyvanda
 O, corab toxuyardı.
 İşləyirdi cəhrəsi
 Kənddə hamı yatanda.
 Gecəquşunun səsi
 Meşələrdə batanda.
 Əvvəl darayıb yunu
 O, salardı cəhrəyə.
 Ana altı oğlunu
 Göndərmişdi cəbhəyə.
 Corab salanda yola
 O, qalama-qalama.
 Birdən dedi:
 – Nə ola biri düşə balama.
 Qoy düşsün kimə düşür.
 O da balamdır mənim.
 Səngərlərdə döyüşür,
 Qalib gəlsin Vətənim.

Kür qırağında

Biz gəldik Sabirabada,
 Bir ilk bahar düşdü yada.
 O qış oxşayırdı yaza,
 Qovuşmuşdu Kür Araza.
 Bu yerdə bollu məhsul var,
 Gəzib, dolaşdıq hər yanı.
 Qoçaq məktəbli uşaqlar,
 Bəcərib bağı, bostanı.
 Bərələrdə üzüb çayı.
 Seyr elədik biz o tayı.
 Gəzdik çiçəkli Surrada.
 Bağ-bağatlı Qruzmada.
 Biz gələndə daha qışdı,
 Pambıq çoxdan yığılmışdı.
 Büllur kimi axırdı su.
 İşlədikcə su qurğusu.
 Zəhmət sevir orda ellər,
 Günəş çıxıb, qızıl tellər
 Düşüb suya səhərçağı,
 Nə gözəldir Kür qırağı!..

Maralgöl

Bir Maralgöl var Gəncədə
 – Uca dağlar qoynunda.
 Damcılardan mirvari var
 Cərgə-cərgə boynunda.
 Şax buynuzlu gözəl maral
 İstədi ki, yuyuna.
 O diz çökdü sahilində,
 O baş əydi suyuna.
 Gölün parlaq güzgüsündə
 Maral baxdı özünə.
 Sularının mavi rəngi
 Düşdü onun gözünə.

Pambıqqı günəş

Geniş Muğan düzündə
 Günəş düşdü tarlaya.
 Parladı yer üzündə
 Ağ pambıq taya-taya.
 O, nə gəzməyə dağa,
 Nə də ki, çaya düşdü.
 Səhər pambıq yığmağa,
 Günəş tarlaya düşdü.
 Oxşadı narın-narın,
 Pambığın tellərini.
 O, isitdi qızların,
 Yorulmaz əllərini.

Salamat qal

Mən Qara dənizə çatdım,
 Gün batanda, axşam vaxtı.
 Sularına güllər atdım,
 Ceyran kimi dönüb baxdı.
 Dedim: – Qızılgülləri al,
 Mən heyranam hər çağına!
 Qara dəniz, salamat qal,
 Nə sözün var qonağına?
 Bürünərək parlaq zərə,
 Durub, xeyli baxdı gendən.
 Dedi: – Bacım, göy Xəzərə
 Çoxlu salam yetir məndən.

Gəlim Murov tərəfə

Yayın isti çağında,
 Göy təmiz, hava açıq.
 Uca Murov dağında
 Qurulmuşdu alaçıq.
 Dost olmuşdum əzəldən,
 Sürüdə bir kəl ilə,
 Ona otdan, xəzəldən,
 Yedirirdim əl ilə.
 Gedən vaxtı özüşə
 Alaçığa salıb baş,
 O, mənimlə görüşə
 Gələrdi yavaş-yavaş.
 Nəsə dedi elə bil,
 Görüşəndə son dəfə.
 Yəqin tapşırırdı hər il
 Gəlim Murov tərəfə.

Neftçala balıqçıları

Mavi Kür sahilində,
 Bir şəhər var – Neftçala.
 Bir-birilə qovuşur,
 Orada ana, bala.
 Xəzər öz qucağını,
 Açır istəkli Kürə.
 Ona bax, necə gəlir
 O yüyürə-yüyürə!
 Balıqçılar sevinir,
 Torları yığa-yığa.
 Şamayını, kütümü,
 Tullayırlar qayığa.
 Nə sular da bir səs-küy,
 Nə bir qalmaqal olur.
 Bu zaman balıqçılar,
 Balıq kimi lal olur.

Xızı dağları

Gəldi sevimli yayım...
 Ən isti çağlarında.
 Gəzdirir məni dayım
 Xızının dağlarında.
 Dağın başında durub,
 Baxdım kəndə uzaqdan.
 Gördüm ki, dəstə vurub,
 Qızlar gəlir bulaqdan.
 Bir sürü qoyun-quzu,
 Otlayırdı o tayda.
 Çəpişi dayım qızı
 Sulayır Ataçayda.
 Birdən baxdım hər yana,
 Görmədim kəndimizi.
 Bürüdü ağ dumana,
 Xızı dağları bizi.

Yadigar

Xeyli keçmişdi yaydan,
 Biz keçirdik Göyçaydan.
 Yanında böyük daşın
 Dayandı birdən maşın.
 Gördüm üzüaşağı
 Qaçır oğlan uşağı.
 Elə ki, bizə çatdı,
 Səbətini uzatdı.
 Dedi: – Göyçay narıdır,
 Bağımızın barıdır.
 Gətirdim sizə sovqat.
 – Niyə oldun narahat,
 Zəhmət çəkdin, çox sağ ol!
 Oğlan dedi: – Yaxşı yol!
 Hamıya verdi ləzzət,
 O dadlı gülöyşə nar.
 Səbət dolu mərifət
 Qaldı bizə yadigar.

Qayıqda nəğmə

Çıxmışdı Xəzərdə üzməyə biz də:
 Mən, atam, balaca bacım Nəsimə.
 Nəğmə oxuyuram mavi dənizdə,
 Ləpələr səs verir mənim səsime.
 Dedim ki, atacan, yavaş çək avar,
 Oxudum, səsimi qaldırdım zilə.
 Gördüm ki, xəzriyə dönüb giləvar.
 Quş kimi uçurdur onu sahilə.

Lənkəran torpağında

Lənkəran torpağında

Becəriblər limonu,

Həyətyanı bağında

Sən də əkərsən onu.

Çay yaxşıca dəm alsın,

Bir dilim sal çayına.

Saxla tumunu qalsın

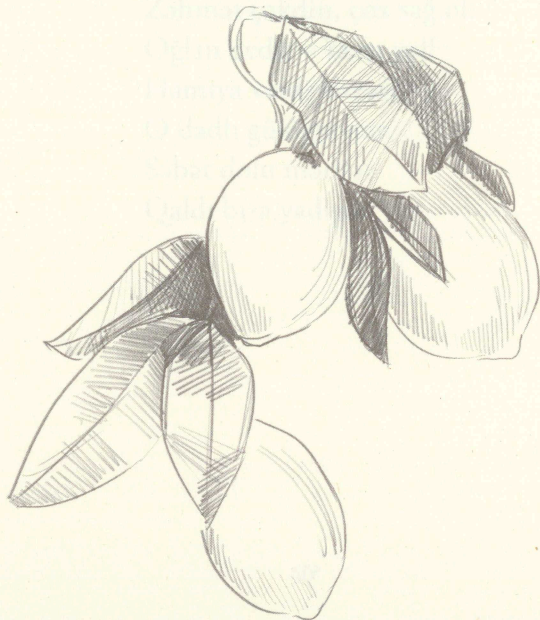
Gələn bahar ayına.

Bir də gördün boy atıb

Limon verib ağacın.

Suyuna şəkər qatıb

İçər balaca bacın.

Bir tunel

Çox sevirəm Bilgəhin dənizini,

Bağa köçürük ildə.

Tanıyıram suitinin, qağayının izini.

Dolaşıram sahildə.

Qayalar var yanağı çopur-çopur,

Balıqçılarla dolu.

Bir də gördün şiddətli külək qopur,

Tozanaq tutur yolu.

Çox görmüşəm küləyin hücumunu,

Qılinc kimi kəsib yel!

Daşımışam sahillərin qumunu!

Qazımışam bir tunel.

Parovoz

O, yollarda yaşayır,
 Basır onu tüstü, toz.
 Bakıdan neft daşıyır
 Şəhərlərə parovoz.
 Bağırır: puf-puf, puf-puf,
 Nə yaman istidir, uf!
 Gümüş rəngli buxardır
 Onun isti nəfəsi,
 Qəribə fiti vardır,
 Aləmi basır səsi.
 Qışda çöldə yaşayır,
 – Var odu, hərarəti,
 İftixarla daşıyır
 O qiymətli sərvəti.

Bayramın mübarək, oğul!

Dağ üstünə axşam çökür,
 Üz tutdum baş xiyabana.
 Ağlayırdı hönkür-hönkür,
 Hardasa bir dərdli ana:
 “Qara gözlü, qələm qaşlı,
 Hanı sənin xoş söhbətin?
 Anan qalıb gözü yaşlı,
 Caynağında müsibətin.
 Səni məhv olasan, cəllad,
 Necə qıydın balalara?!

Mən nə edim?
 Yoxdur imdad,
 Ömrüm, günüm oldu qara.
 Mən, sənə bayram axşamı
 Gətirmişəm nabat, noğul.
 Yandırdım xonçada şamı,
 Bayramın mübarək, oğul!”

Bəs ucalan o nə səsdir,
 Oxşamır fəryada, aha?..
 Oğul deyir: “Ana bəsdir,
 Axşamdır, get evə daha.
 Lap arxayın olaram mən,
 Göz yaşını silsən, ana.
 İnciyib küsərəm səndən,
 Məni ölmüş bilsən, ana”.

Gedim davaya

- Ana, icazə ver gedim davaya,
Daş ataram düşməyə topa-topa.
- Oğul, aç pəncərəni, bax havaya,
Göydən yerə qar yağır lopa-lopa.
- Ana, mən qorxmuram, şaxta-qar nədir?
- Bu davada neyləyər sənin daşın?
- Bəs dərdimin yaraları göynədir.
- Bu il tamam olacaqdır beş yaşın.
- Ana, gedim silahları yağlayım,
Ana, gedim yaraları bağlayım.
- Oğul, dava kişilərin işidir,
- Bəs deyirdin mənim oğlum kişidir...

Laçın

- Mənə əl eləyir uca Kirs dağı,
- Dağdan aşan gur Şahnabad bulağı,
Məni salamlayır o gözəl Laçın.
- Ermənilər, yurdumuzdan tez qaçın!
- Bir gün sizə ölüm elan olacaq,
Bütün həyatınız talan olacaq!

Quran

Quran, bütün kitabların tacıdır,
 O dünyada hər dərdin əlacıdır.
 Kim getsə Quranın saldığı yolu,
 Açılar yollarda qanadı, qolu.
 Quran ən müqəddəs, əziz kitabdır,
 Quranı oxumaq böyük savabdır.

Bayrağım

Ay-ulduzlu bayrağı var bu uca dövlətimin,
 Sanki od-ocağı var qəhrəman millətimin.
 O parlayan rəngi al, şəhidlərin al qanı,
 Bu dünyaya işıq sal, şəfəqləndir hər yanı!
 Sən dalğalan, keçsin sən bu həyatda hər çağın,
 Səni çox sevirəm mən, ay-ulduzlu bayrağım!

Ciyərimiz-canımız

Türklərsiz keçməsin heç bir anımız,
 Türklərdir lap ciyərimiz-canımız.
 Türklər yaşasa da, bizdən uzaqda,
 Köməyə gəlirlər hər dar ayaqda.
 Ürəyimiz türklərlə çox sevindi,
 İki dövlət bir millətlik biz indi.
 Bunu Heydər Əliyev etdi elan,
 Yaşayacaq dostluğumuz hər zaman.

Əsgər qardaşım

Kənd işıqları yandı,
 Yaşıl rəngli bir maşın
 Qapımızda dayandı.
 Gördüm uca, qaraşın,
 Bir oğlan yerə düşdü,
 O, mənimlə görüşdü.
 Boynuna sarılmışam,
 Əsgərlikdən bu axşam
 Gəlib qardaşım Sadıq,
 Biz evdə hamı şadıq.

Təbiət hadisələri

Günəş olaram

Qışda şaxtada, buzda
 Günəş çimir hovuzda.
 Bərk istisində yayın
 Çimir suyunda çayın.
 Odur ki, par-par yanır,
 Hər tərəf işıqlanır.
 Qoy gətirim ləyəni,
 Su tök yuyundur məni.
 Ay ana, böüyəndə
 Günəş olaram mən də.

Yağış yağır

Hələ səhər açılmamış
 Şırıltıyla yağır yağış.
 Göylər buludları sağır,
 Yağış yağır, yağış yağır.
 O çəp yağış yağa-yağa,
 Bir sərinlik düşər bağa.
 Sərv ağacı, söyüd və şam
 Hey yuyunar səhər-axşam.
 Yorulmadan təbil çalar,
 Uzun-uzun navalçalar.

Günəşim

Anam qəşəng geyindi.
 Ağ idi onun donu.
 Nənəm baxıb sevindi,
 “Maral” çağırdı onu.
 Yox, qoy anama baxıb,
 Gözəl ad fikirləşim.
 Yaxasına gül taxıb,
 Ona deyim: “Günəşim!”

Liman

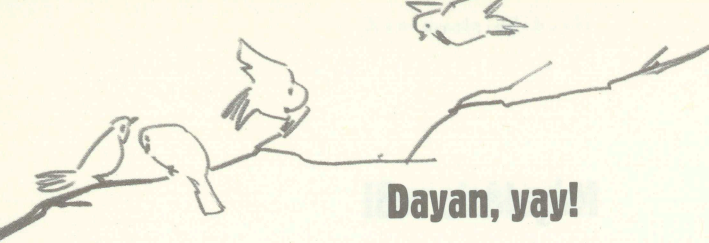
Limana bax, limana,
 Bürünüb ağ dumana.
 O gizlədib aləmi,
 Hanı o qədər gəmi?
 Baxırsan sola, sağa,
 Hər yan bürünüb ağa.
 Ağarıb səhər ertə
 Dor ağacı, göyərtə.
 Kimsə tullandı bəri,
 Atdı suya lövbəri.
 Daşınır sahilə yük,
 Üzərində ağ örtük.
 Qaynayır körpüdə iş,
 Dayanmır gediş-gəliş.
 Üzür dumanda sahil,
 Yelkənlər də elə bil
 İlişib gümüş tora,
 Vurnuxur bura, ora.
 Gəl, sən də bax limana,
 Bürünüb ağ dumana.

Qar yağanda

Ağ qar yağır başıma,
 Kirpiyimə, qaşımə.
 Kim qarda gəzər,
 Qar onu bəzər.
 Qar qonur hər ağaca,
 Ağarır həyəət-baca.
 Qar yağa-yağa,
 Büründüm ağa.
 İndi başımı açım,
 Ağarsın qara saçım.
 Gəzim hər yanı,
 Bütün dünyanı!
 Çağırdı bacım Gözəl:
 – Şaxta baba, evə gəl.

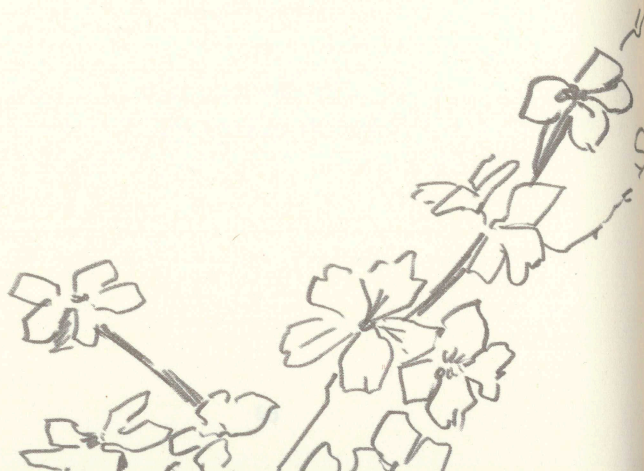
Meşələrin səsi

Ağacların öz səsi var,
 Pəstdən və zil nəğməsi var,
 Pəstən nəğmə gözəl olur,
 Hərdən gecə külək dolur
 Meşə adlı o mənzilə,
 Nəğmələri qalxır zilə.

Dayan, yay!

– Nə tez köçünü tutdun,
 Nə tez bizi unuttun?
 Gözlərimdə gur işıq,
 Biz səndən doymamışıq.
 Hanı o xoş çağların?..
 Yanında uşaqların
 Çimərdin çayda, göldə,
 Gəzərdin düzdə, çöldə.
 Toplayardıq çiçək, gül,
 Qal bizimlə sevin, gül!
 – Uşaqlar, darıxmayın,
 Bitdi fəsili yayın.
 Hər vaxtın var bir sonu.
 Əynində qızıl donu
 Ardınca şən qız gəlir,
 Bir gözəl payız gəlir.

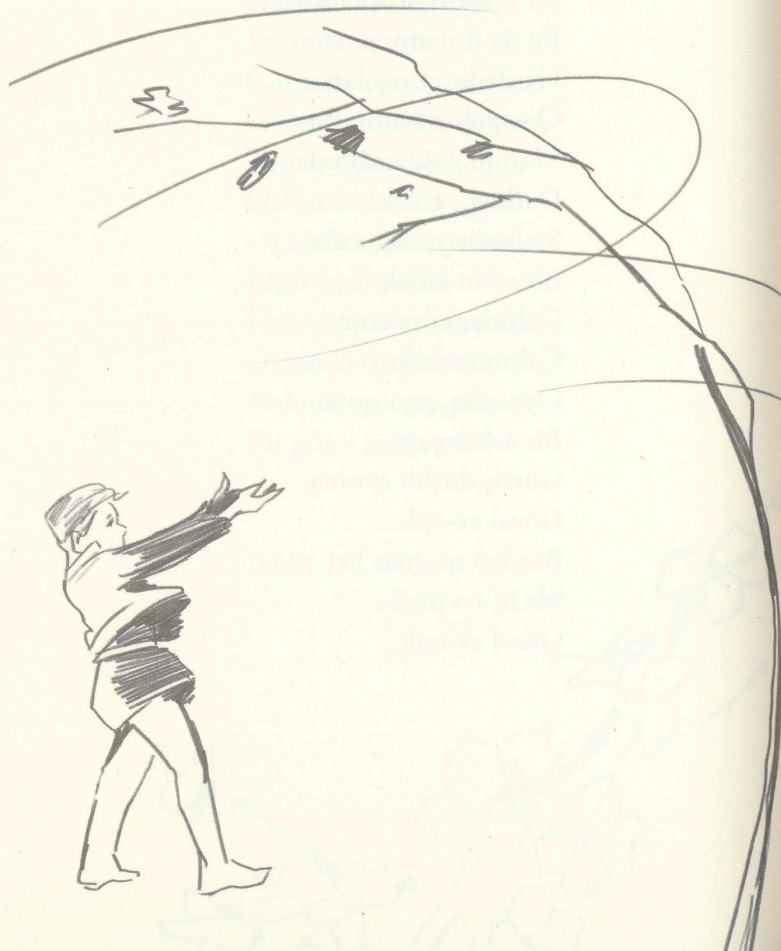

Gözəl ev-eşik

Toplamışam çınqıl, daş,
 Torpaq da, gil də.
 Ev tikim yavaş-yavaş,
 Qumlu sahilə.
 Bu mənim otlaqlarım,
 Bu da it damı.
 Hardadır qonaqlarım?
 Qoy gəlsin hamı.
 Mənim yaşıl bağımda
 Danışaq, gülək.
 Səslənsin qulağımda
 Bir sərin külək.
 Dalğalar coşa-coşa
 Çalsın qaytağı.
 Oynayaq qoşa-qoşa
 Biz səhər çağı.
 Günəş düşüb eyvana,
 Gözəl ev-eşik...
 Burdan qaçmaz heç yana,
 Nə it, nə pişik.
 Gözəl ev-eşik.

Külək və söyüd

– Söyüd, gəldim öyrənim
Mənimlə dost olursan?..
– Yox, olmuram, sən mənim
Saçlarımı yolursan.

Sən çıxma, mən çıxaram

Bir qız var Günay adlı,
Evlərinin gülüdür.
Bəlkə də zər qanadlı,
Bir incə bülbüldür.
Gəldi qımıltı səsi,
Yuxusundan ayılır.
Səhərlər şən nəğməsi
Ürəklərə yayılır.
O, evdə nənəsinə
Kömək edir hər işdə.
Nənənin həvəsinə
Kəsdi xəngəl, əriştə.
Günayın otağına
Qızıl günəş süzüldü.
Onun al yanağına
Kırpıqları düzüldü.
Nənəsi dedi:
– Bala, gün çıxıb, düşüb yola.
Gündüzlər günə taysan,
Gecələr nurlu aysan.
Nağıldakı gözəl tək,
Təlinə düz gül, çiçək.
Günə de ki, sən çıxma
– Mən çıxaram.
Aya de ki, sən çıxma
– Mən çıxaram.

Özü tapar

Mən yuxuda gördüm gecə
 Cırtıdan əjdahanı boğur.
 Mən yuxuda gördüm necə
 Üfüqlərdə günəş doğur.
 Dedi küpəgirən qarı:
 – Məni nağıllardan apar!
 Mən yüyürdüm evə sarı,
 Dedim yolu özü tapar.

Aya baxın!

Aya baxın, uzaqdan
 Elə bil ki, yemişdir.
 Qoy dərim onu tağdan,
 İriləşib dəymişdir.
 Ay göy, böyükdür barın,
 Tutmaz mənim zənbilim.
 Paylayım ulduzların
 Hərəsinə bir dilim.

Sehrlı nərdıvan

– Mindir məni, ay ana,
 Qaldırıcı krana.
 Oradan dırmaşaram
 Sehrlı nərdıvana.
 Hopp... Düz düşərəm aya,
 Hər tərəfim dağ, qaya.
 Ay daşları yığaram
 Sənubərə, Humaya.
 Qaranlıq düşər, axşam
 Hər tərəfdə yanar şam.
 Evimizə dönərəm
 Görsəm ki, darıxmışam.

Raketim

Bax, dan yeri sökülür,
 Raketim uçur Aya.
 Ağ buludlar tökülür
 Üstümə taya-taya.
 Kimsə durdu yolumda,
 Qoymadı keçim Aya.
 Tullanır sağ-solumda,
 Oxşayır əjdahaya.
 Parıldadı qılıncım,
 Dayanmaq olmaz daha.
 Doğrandı xıncım-xıncım
 Yeddi başlı əjdaha.
 Qapı açıldı tay-tay,
 Girdim Ayın içinə.
 Gördüm bura gəlib yay,
 Başlayıblar biçinə.
 Bir sürü qanadlı at
 Dəydi mənim gözümə.
 Yüyürərək o saat
 Bir at tutdum özümə.
 Başına sünbül hördüm,
 Minib çapdım o atı.
 Heyf, yuxuda gördüm
 Bu yaxşı əhvalatı.

Qar deyir

Çox gəzmişəm vətənin
 Dağlarını, düzünü.
 Süsənin, yasəməninin
 Görməmişəm üzünü.
 Ağaclar olub yalın
 Mən gəzəndə bağları.
 Bürümüşəm ağ, qalın
 Yorğana budaqları.
 Görməmişəm lələni,
 O da tanımır məni.
 Mən gələndə qış olur,
 Çiçəklər yatmış olur.

Mayak

Buludlarda ay batır,
 Ulduzlar bir-bir yatır.
 O zümrüd gözlü mayak
 Dəryada qalır oyaq.
 Birdən qopsa fırtına,
 Külək girməsə qına,
 Gəmini alsa duman,
 Mayaka gəlir güman.
 Odur köməyə çatan,
 Onu sevir kapitan.

Evimiz

Neftçilər prospektində,
 “Azərneft” dən yuxarı;
 Evimiz durur tində,
 Baxır dənizə sarı.
 Laylay deyir göy dəniz,
 Eşidirik səsinə.
 Sakit axşamlarda biz
 Duyuruq nəfəsini.
 Başlayıb gecə sahil
 Göy dənizlə söhbətə.
 Biz gəmidə elə bil
 Çıxmışıq səyahətə.

Tıq-tıq

Tıq-tıq... döyüldü qapı,
 Kimsə gecikib əlbət.
 Salacaq tappatayı,
 Alacaq indi töhmət.
 Sınıfda idi hamı,
 İlqar gecikmir daha.
 Deyir: – Axşam çantamı
 Rahlayıram sabaha.
 Müəllim dedi yerdən:
 – Buyur, sinfə görək!..
 Qapı açıldı birdən,
 İçəri girdi külək.
 Uşaqlar bərk küy salıb,
 Birdən-birə gülüşdü.
 Külək məəttəl qalıb,
 Pəncərədən sürüşdü.

Rəssam Günəş

Rəssam Günəş ertə durdu,
Təbiətə min rəng vurdu.
Fırçasını çəkdi dağa,
Göy dənizə, yaşıl bağa,
Gah soluna, gah sağına,
Uşaqların yanağına.
Günəş gözəl bir rəssamdır,
Hər tərəfə rəngi çatdı.
Elə ki, gördü axşamdır,
Dağ dalına enib yatdı.

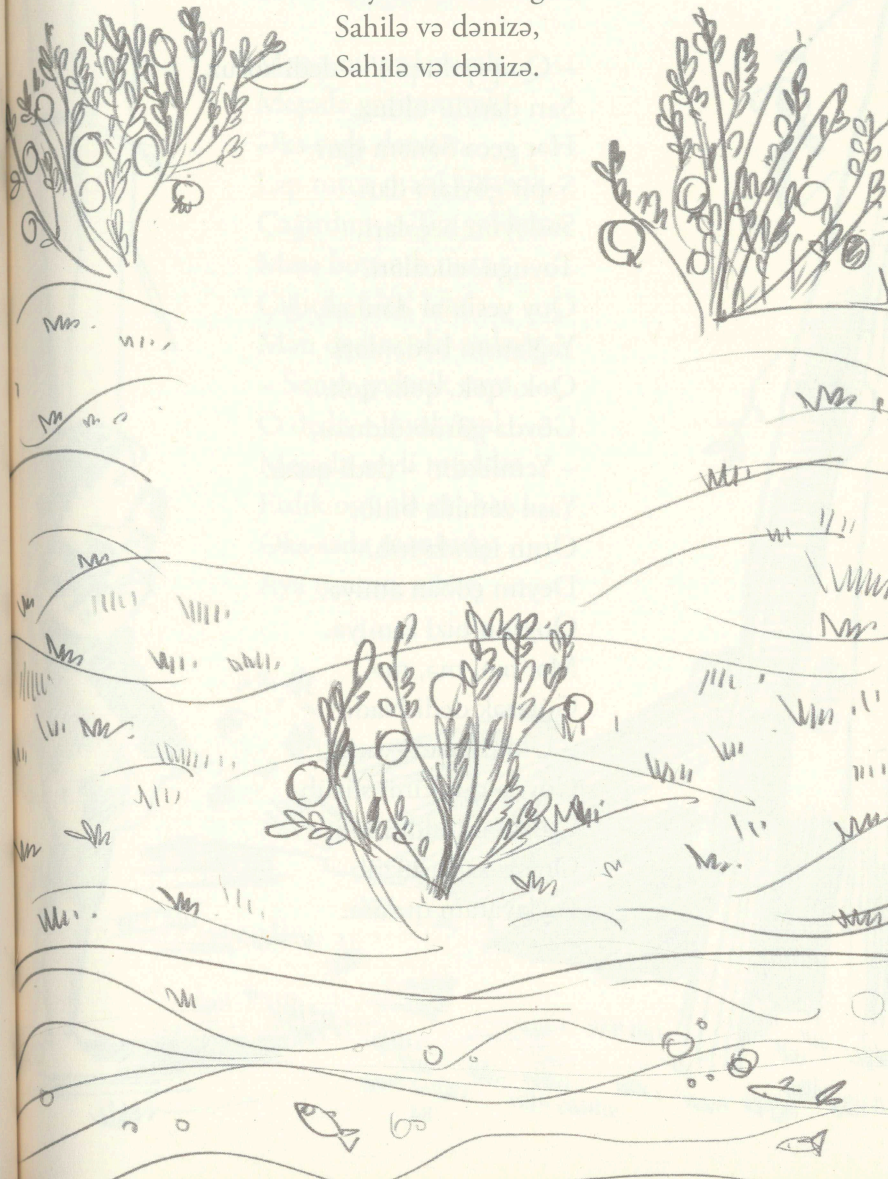
Nağaraçı

Nağaramı vurum-vurum,
Dum-ba-du-rum, dum-ba-du-rum.
Ağacların göy budağı
Oyanaydı səhər çağı.
Nağaramı vurum-vurum,
Dum-ba-du-rum, dum-ba-du-rum.
Göbələklər əl-qol atar,
Yallı gedər qatar-qatar.
Nağaramı vurum-vurum,
Dum-ba-du-rum, dum-ba-du-rum.
Uşaqlar çıxar küçəyə,
Şap-şup salar gölməçəyə.
Yay yağışı – mənim adım,
Kimi deyirsiz oynadım.
Nağaramı vurum-vurum,
Dum-ba-du-rum, dum-ba-du-rum.

Dalğalar və dəniz nağılı

Uşaqlar, bir nağıl var,
Onu söyləyim sizə.
Necə qaçır dalğalar
Sahilə və dənizə.
Sanki onlar uşaqdır,
İməkləməyə başlar.
Sahildəsə yumşaqdır
Hər cürə rəngli daşlar.
Guya ki, o daş, o qum,
Hamısı "şirniyyat" dır;
Ləzzətli rahat-lokum,
Şokalad və nabatdır.
Onlar cumur sahilə,
"Şirniyyat" ı yalayır.
Yığib onu əlilə,
Ətəyinə qalayır.
Dəniz çağırır: gəlin!
Ananızla dincəlin.
Qoynumda saldım yeri...
Dalğalar dönür geri,
Quş kimi qanad açır
Yenə sahilə qaçır.
Yalayır "şirniyyat" ı,
Belə keçir həyatı...

Bu şeirdə, uşaqlar,
Mən nağıl etdim sizə
Niyə cumur dalğalar
Sahilə və dənizə,
Sahilə və dənizə.

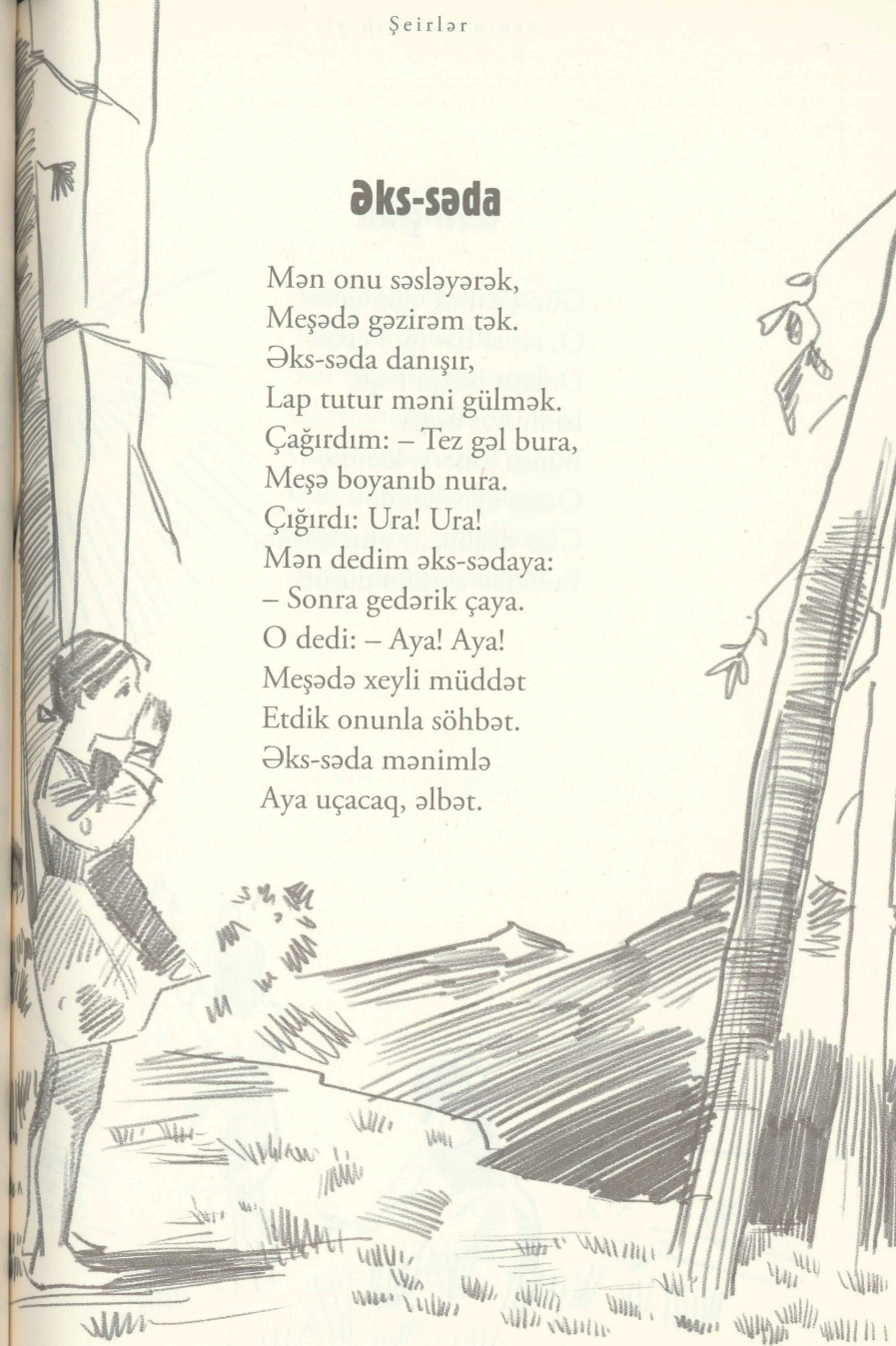

Göydəki ulduz nədir?

– Quq-quluquu! – dedi xoruz,
Sarı darıdır ulduz.
Hər gecə Sənəm qarı
Səpir göylərə darı.
Səsləyim beçələri,
Toyuğu, cücələri.
Qoy yesinlər dənləri,
Yağlansın bədənləri.
Qok, qok, qok, qok...
Göydə görüb ulduzu,
– Yemlikdir! – dedi quzu.
Yaşıl zəmidə bitib,
Otun içində itib.
Deyim çoban əmiyə,
Qoysun bizi zəmiyə.
Mə; mə, mə, mə..
Gülərək dedi Nadir:
– Ulduzlar mirvaridir.
Göydə quş kimi süzüb
Qalxaram ulduzlara.
Onları sapa düzüb
Paylayaram qızlara.

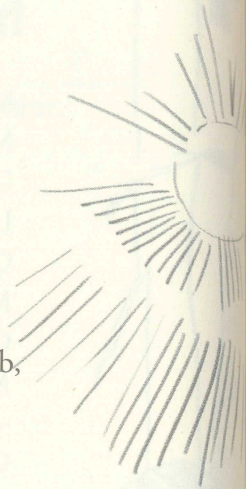
Əks-səda

Mən onu səsləyərək,
Meşədə gəzirəm tək.
Əks-səda danışır,
Lap tutur məni gülmək.
Çağurdım: – Tez gəl bura,
Meşə boyanıb nura.
Çığırdı: Ura! Ura!
Mən dedim əks-sədaya:
– Sonra gedərik çaya.
O dedi: – Aya! Aya!
Meşədə xeyli müddət
Etdik onunla söhbət.
Əks-səda mənimlə
Aya uçacaq, əlbət.

Gün çıxır

Gün çıxır ay, gün çıxır,
O, seyrə hər gün çıxır.
Dolaşır bağça-bağı,
İsidir hər uşağı.
Bütün şəhərə, kəndə,
Otağa aynabəndə
Gün düşüb, ay gün düşüb,
Buludlar sürgün düşüb.

Külək

Axşamacan çalırsan
Teleqraf tellərini.
Sən necə səs salırsan?..
Görmürəm əllərini.
Gah olursan qızıl quş,
Gah dönürsən kəhərə.
Sənin adın qoyulmuş,
Bizim doğma şəhərə.

Kölgə

Görürsənmi kölgəni...
 Aparır haçan dedim
 Bağda gəzməyə məni?
 Yolda mən badam yedim,
 O da yedi badamı.
 Kölgə səssiz-səmirsiz
 Ötürür hər adamı.

Xalçaçı nənə

Görüb neçə bahar, qış,
 Ağ saçları hamardır.
 Üzü-gözü qırışmış,
 Əli damar-damardır.
 O, həm xalça toxuyur,
 Həm də nəğmə oxuyur.
 Odur sapları eşib,
 Bir-birinə calayır.
 Günəş xananı deşib,
 Əllərini yalayır.

Şəkilli kitab

Şəkillərlə doludur
 Rəngli kitabın içi.
 Baxın: bu kənd yoludur,
 Gedir yolla biçinçi.
 Bu əkilən darıdır,
 Sünbülü sapsarıdır.
 Buğdadır taya-taya,
 Günəş yol salır çaya.
 Bu körpəyə baxsana,
 Quzu kimi mələyir.
 Ağac altında ana,
 Onu açıb-bələyir.
 Çöldə güllərə bax sən:
 Yaşıl, qırmızı, abı.
 Lap çox istəyirəm mən
 Belə rəngli kitabı.
 Mənəm bu balaca qız,
 Güldən başlıq toxudum.
 Kitabımı yazısız
 Gördüz necə oxudum?

Dalğalar

Eşidirsizmi küyü?
 Dənizdir, ləpələdir.
 Hərdənbir duzlu suyu
 Daşlara səpələdir.
 Dalğalar, göy çəməndə
 Quzulardır elə bil.
 Dəniz ləpələndə
 Nəğməylə doldu sahil.
 Sevinib dedi Eldar:
 – Nə yaxşı səsiniz var,
 Oxuyaq, ay dalğalar!
 Qaya üstündən aşıb,
 Oturdu bir daş üstə.
 Dalğalar yaxınlaşıb,
 Ona dedi: – “Baş üstə!”

İki günəş

İki odlu günəş var:
 Ömrümüzü qoruyar,
 Onun birisi ürək!
 O lap gecəquşutək,
 Sınədə çalıb qanad,
 "Büb-büb, büb-büb..." səslənir.
 O birisi bu həyat
 Qızınaraq bəslənir.
 Biri – isidir canı,
 O birisi – dünyanı.

Sabahın xeyir!

Göy gözləri səhərin
 Xumarlanıb açılır.
 Üfüqlərdən səhərin
 Üstünə nur saçılır.
 Günəş uca çınarın
 Xınalayır başını.
 Qızardır binaların
 Divarını, daşını.
 Külək mayallaq aşır
 Xəzərin sahilində.
 Guya nəğmə dolaşır
 Onun şirin dilində.
 Girib sahil bağına
 Hey budaqları əyir.
 Onların qulağına
 Deyir: – Sabahın xeyir!

Ağ buludlar

Göy üzündə dəstə-dəstə
 Ağ buludlar süzüb gedir.
 Elə bil ki sular üstə
 Qu quşları üzüb gedir.
 Mənzilinə keçə çatır
 Ötür dərə, dağ buludlar
 Bizim evin üstə yatır
 Gümüş kimi ağ buludlar.

Baharın sevinci

Bahar zümrüd quşunun
 Lələklərində gəldi.
 O zər qanadlı səhər
 Küləklərində gəldi.
 Qucağında al günəş,
 Hey dolaşdı bağları.
 Çoxlu sevinc payladı,
 Şad etdi uşaqları.

Çil

Yaz gəlir əlində
 Bir iri zənbil.
 İçində zənbilin
 Xaşxaşdır, nədir?
 Səpir uşaqların
 Üz-gözüənə çil.
 Baharın töhfəsi
 Nə qəribədir!
 Gözəl çiçəklərin
 Tozudur bu çil,
 Aparacaq onu
 Ötəndə fəsil.

Solmazın lentləri

Yeddi rəng lentini itirdi Solmaz,
 Ay qız, bu qədər lent itirmək olmaz.
 Dünən itirdi sonuncu lentini,
 Yağışda axtardı həyəti, tini.
 Başdan-başa dolaşdı bağça-bağı,
 Yağış kəsdi, parladı göyqurşağı.

Qar və uşaqlar

Havada bərk şaxta var,
 Yağır aram-aram qar.
 Qar ələndi hər yana
 – Bağça-bağa, eyvana.
 Yolları ağ rənglidi,
 Hər yanı əhənglidi.
 Aləm oldu ağappaq,
 Uşaqlarla doldu bağ.
 Xizəklər işə düşdü,
 Uşaqlar hey sürüşdü!
 Heç kimə etmədi kar,
 Nə o şaxta, nə o qar.
 Bir ağ papaq geydi şam
 Qu tükündən o axşam.

Ulduz

Mənə gecələr baxın,
 Səhər oldu yatıram.
 Günəş çıxana yaxın
 Göy üzündə batıram.
 Mən dənizdə çalışan,
 Hər zəhmətə alışan
 Neftçilərə baxıram,
 Xəzər üstə axıram,
 Axıram, ey, axıram...

Axşam oldu

Günəş haçandı batıb,
 Toyuqlar hində yatıb.
 Tövlədə yatır naxır,
 Yeri isti, qarnı tox.
 Ay göydən mənə baxır –
 Görsün yatmışam, ya yox.
 İt də kəsdi səsinə,
 Gecəquşu bu saat
 Başlayar nəğməsinə,
 Mənə deyər: “Yat, yat, yat...
 Mənə yat-yat demə sən,
 Yuxlayıram deyəsən.

Al üfüqlər

Mən etmişəm bir peşə:
 Ya dağda, ya aranda –
 Oyanıram həmişə
 Üfüqlər qızarıanda.
 Göyün üzü alxara,
 Hava sərin, buz kimi.
 Səpələnir sulara
 Şəfəqlər ulduz kimi.
 Dənizdəki ləpələr
 Tərpəşərək oyanır,
 Günəş çıxır, tərələr
 Qızıl rəngə boyanır.

Salıb çiyinə göyçək
 Qırmızı şal üfüqlər.
 Mənim qalstukumtək
 Üfüqlər, al üfüqlər!

Bərəkətli torpağım

Çiyələk

Kollarda bitdi tək-tək
 Qıpqırmızı çiyələk.
 Dənəsi iri-iri
 Almacan var hər biri.
 Gördüm mən onu dağda,
 Dedim: – bitmə uzaqda,
 Böyütkənlə baş-başa
 Bizim həyətdə yaşa.
 Həyətim kol-kol oldu,
 Çiyələyim bol oldu.

Gavalı

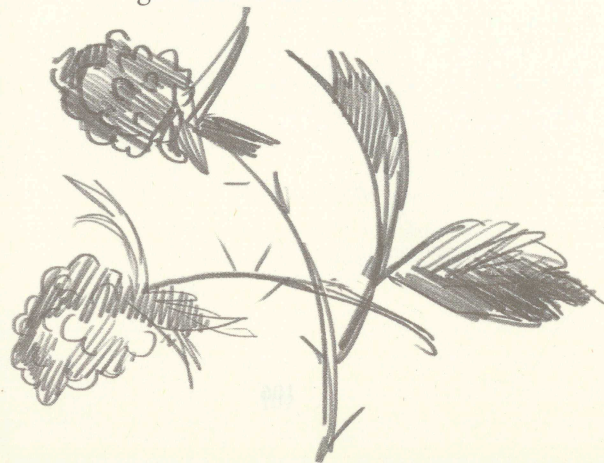
Çıxarıb yaşıl donu,
 Gavalı atdı onu.
 Dedi bu bir rəng deyil,
 Yaşıl rəng qəşəng deyil,
 Al don gətirdi indi,
 Onu tezdən geyindi.
 Elə ki, lap yetişdi,
 O donu da dəyişdi.
 Atdı bir yana alı,
 Geydi göy paltarını,
 Elə bil ki, gavalı
 Göstərirdi varını.
 Əynində sadə donu
 Məktəblilər bu bahar
 Becərmişdilər onu.
 Başından aşırıdı bar...
 Gavalı yay səhəri
 Sadə məktəbliləri
 Birdən yadına saldı,
 Göy paltarında qaldı.

Şaftalı

Çıxdı günəş, o məxmər
 Tüklərini daradı,
 Yetişmişdir, onu dər!
 Gör nə yaxşıdır dadı.
 Sizin meyvə bağında
 Çox gözəldir şaftalı,
 Görmüsüz yanağında
 Qızaran girdə xalı.

Böyürtkən

Dövrəyə alıb bağı,
 O kollarda yetişir.
 Tikanlıdır budağı,
 Əl-qoluma ilişir.
 Dedim:
 – Mənlə dalaşsan,
 Gedərəm, cırmaq atma.
 Şeh düşüb tamam yaşsan,
 Köynəyimi islatma.
 Meyvən şirin, qarpqara,
 Düzülüb budaqlara.
 Səni bir-bir dərdim mən,
 Atdım ağızıma hərdən.
 Əllərim gömgöy oldu,
 Göyərdi dişim-dilim.
 Böyürtkən ilə doldu
 Ağızınacan zənbilim.

Gicitkən

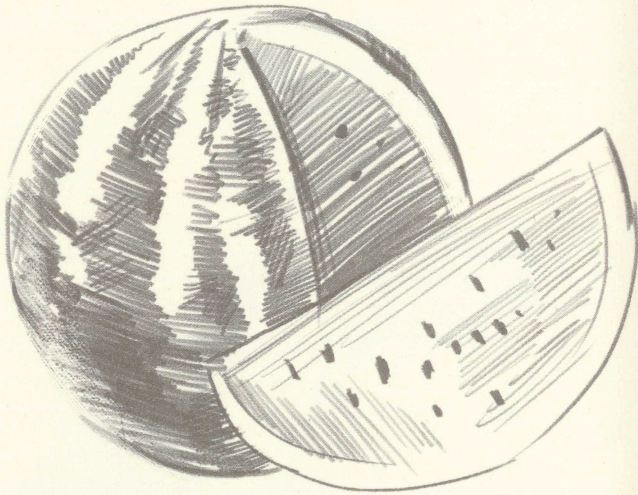
Namiq qaçdı yel kimi,
 Yamyaş idi üst-başı.
 Axırdı lap sel kimi
 Yaxasına göz yaşı.
 Kal qozu budağından
 Ətəyinə qaladı.
 Gicitkən ayağından
 Tutub, onu daladı.

Pomidor

Pomidor lap yetişib
 Elə bil ordu şişib,
 Xoşlasan pomidoru,
 Onu qurd-quşdan qoru.
 Qırmızı al yanağı,
 Gipgirdə, hamar-hamar,
 Yedin günortaçağı,
 Dedin: əcəb dadı var!

Qarpız

Kəsdim yekə qarpızı,
Çıxdı şirin, qırmızı.
Gördüm, hamı sevindi.
Çırpdim, töküldü tumu.
Qonaq edərəm indi,
Qardaşımı, dostumu.

Noxud və lərgə

Əsəndə bahar yeli
Aldım əlimə beli,
Yardım yerin bağırını,
Hiss etmədi ağrını.
Torpaqda cərgə-cərgə
Əkdim noxud və lərgə.

Kudu

Becərmişəm kudunu,
Yay çıxanda dərərəm.
Mən onun bir pudunu
Nənəmə göndərərəm.
Qışda bişirib yeyər.
Mənə çox sağ ol, deyər.

Yaşıl çadır

O nə tut, nə alçadı,
Ələ bənzər yarpağı
Qurub yamyaşıl çadır,
Bəzəyib bizim bağı.

Bu barlı budaqları
Becərən bir babadır,
Əncirə bax, sapsarı
Elə bil kəhrəbadır.

Alma ağacı

Qollarını uzatdı,
 Gəl-gəl deyir adama.
 O ki, belə boy atdı,
 Lap çatar bizim dama.
 Qorudum onu bu qış
 Kökünü, budağını.
 Yudu bu səhər yağış
 Almanın yanağını,
 Ətrinə bax, ətrinə –
 Yayılıb lap uzağa.
 Alma düşsə xətrinə,
 Gələrsən bizim bağa.

Göyərtili

Həyətdəki torpağı
 Şumlayıb, səpdim tumu,
 Becərdim sarımsağı,
 Vəzərinə, tər xunu,
 Qırmızı turpumu da var...
 Heç göysüz yemək olar?!
 Qovurmanı, pitini?
 Sevirəm göyərtili!

Bol armud

Dolçalardır elə bil,
Budaqlardan sallanır.
Armud bol oldu bu il,
O gün-gündən ballanır.

Bəsdir yellətdi külək
Onları beşiyində,
Düzülsün indi tək-tək
Bu meyvə yeşiyində.

Təyyarə ensin yerə
Yararaq buludları.
Qoy yetsin şəhərlərə
Qubanın dadlı barı.

Zoğal

Bu yetişən zoğaldır.
Gör necə rəngi aldı,
Lap oxşayır mərcana
Faydası vardır cana.
Yarpağı naxış-naxış,
Gizlədir dənəsini
Çayla içərsən bu qış
Zoğal mürəbbəsini.

Həsən çox gülpərəstdir

Həsən çox gülpərəstdir,
 Hər cibində gül tumu.
 Bir deyən yoxdur, bəsdir,
 Toplamısan toxumu!
 Elə ki, oldu bir il,
 Gül toxumu açdı dil,
 Dedi: – Bizi, görəsən,
 Haçan əkəcək Həsən?

Söyüd ağacı

Babam əkdi söyüdü.
 Yanında çarhovuzun.
 Söyüd çox tez böyüdü,
 Telləri uzun-uzun
 Söyüdümü bu gecə,
 Mən yuxuda görmüşəm
 Tellərini beləcə
 Daramışam, hörmüşəm.

Çinar

Əynində var yaşıl donu,
 Ulu babam əkib onu.
 Bilinməyir onun yaşı,
 Buludlara dəyir başı.
 İşığında gecə ayın
 O yuxlayır lap arxayın.
 Əsir sərin səhər mehi,
 Saçlarına səpir şəhi.
 O başlayır oxumağa,
 Şıp-şıp düşür bizim bağa.
 Dedim: – Mənə oxu pəstdən,
 Xoşum gəlir belə səsdən.

Söyüdlərin rəqsi

Donları yaşıl xara,
 Hörükləri qotazlı
 Baxır mavi sulara
 Söyüdlər nazlı-nazlı.
 Yelləndikcə o uzun
 Telləri incə-incə,
 Rəqs edirlər hovuzun
 Ətrafında bu gecə.

Gülsabah gülü

O bitib bağ yolu üstə,
 Öz yamyaşıl kolu üstə.
 Göy budaqlar laylay çalır,
 Gülsabaha qolu üstə:
 – A gül, yatmaq gecə olar,
 Çox yatmaq da becə¹ olar.
 Güllər bağda ətir saçır,
 Sən durmusan necə olar?
 Al gülləri bükdün, aha...
 Danışmırsan mənə daha?
 Nənəm dedi: – Tezdən dursan,
 Sən baxarsan Gülsabaha.
 Gecə bağın xoş iyində
 O yatmayıb beşiyində,
 Göz qırpmayıb dayanmışdır
 Çiçəklərin keşiyində.
 Qovub azmış küləkləri,
 Əzilməsin gül ləkləri.
 O günəşli bir sabaha
 Çıxarmışdır çiçəkləri.

¹ Becə – “bica” sözünün ləhcə ilə yazılmış forması, mənası – bihudə, əbəs yerə, boş-boşuna deməkdir.

Nar ağacı

Ən qəşəngsən bizim bağda,
 Yaraşılı meyvən vardır.
 Elə bil ki, hər budaqda
 Al qırmızı lampalardır
 Parıldayır atlaz donun,
 Çıraq kimi lap yanırısan.
 Gecə-gündüz lap balkonun
 Kənarında dayanırısan.
 Bağda zülmət olsa haçan,
 Qaralmaz o qəşəng bağlar.
 Yaqut kimi işıq saçan
 O al narlar, o al narlar.
 Meyxoş barın buztək sərin,
 Nahar vaxtı üzülmüşdür.
 Qabıq altda dənələrin
 Mərcan kimi düzülmüşdür.
 Qardaşım la əkdim səni,
 Zəhmətimiz getməz hədə.
 Dadlı, ləzzətli meyvəni
 Saxlayırıq qısa qəpər.

Təmizkar ağac

Söyüdüün darağıdır,
 Əsən bahar yelləri.
 Yenə səhər çağıdır,
 Daranmışdır telləri.
 Onun güzgüsüdür çay,
 Lap narın-narın axır.
 Söyüd ağacı qış-yay
 Ayna sulara baxır.
 Yarpaqları tərtemiz,
 Saçında şəbnəm olur,
 O, sulara çökür diz,
 Üstü-başı nəm olur.
 Gilə-gilə su sızır,
 Saçlarından torpağa.
 Səhər-səhər gün qızır,
 Tökülür göy budağa.
 Söyüdüün doğma yurdu
 Nə dağdır, nə yamacdır
 Su kənarında durur,
 – O, təmizkar ağacdır.

Süsən gülü

Bağçaya gedən yolun
 Kənarında bitmişəm.
 Elə bilməyin kolun
 Arasında itmişəm.
 Güllərim hər rəng olur,
 Ətirli, qəşəng olur.
 Gör necə boy atmışam,
 Gəlib sizə çatmışam.
 Mənə laylalar çalar
 Coşqun bahar selləri.
 Qucağında yırğalar
 Məni səhər yelləri.
 Gülüm ipəyə oxşar,
 Yarpağım lələklərə.
 Ay sağ olun, uşaqlar,
 Su səpdiniz ləklərə.
 Küsən deyiləm özüm,
 Sevmirəm də küsəni.
 Sizə tək budur sözüm;
 Unutmayın süsəni.

İnci çiçəyi

Tap görüm nədir gözən
 Sənin bir budağında?
 Bax, xallı parabüzən
 Dolaşır yarpağında.
 Ətir saçdın küləkdə,
 Üstündə şəhdən ulduz.
 Özün atlaz bələkdə,
 Çiçəklərin sə bumbuz.
 Mən su səpdim, böyüdün
 Kölgəsində söyüdün.
 Nə qəşəngsən, ağ çiçək,
 Bircə sap mirvaritək.

Qara tut

Bağımızda tut dəyir,
 Budaqları baş əyir.
 Qara tut dənə-dənə
 Ağacdən baxır mənə.
 Şaxını əyə-əyə
 Ağzım birdən sulandı.
 Əl uzatdım dərməyə,
 Üstüm-başım bulandı.

İki badam ağacı

İki badam ağacı
Durub yolda lal kimi.
Biri meyvəsi acı,
O birisi bal kimi

Birisi acı zəhər,
Yeyilməyən badamdır.
O birinin hər səhər
Altı dolu adamdır.

O bütün uşaqları
Toplayır öz başına,
Paylayır dadlı barı,
Dostuna, yoldaşına.

Qəlbi sevinclə dolur,
Əziz balalar, bilin.
Dostu necə çox olur
Dünyada şirin dilin.

İydə ağacı

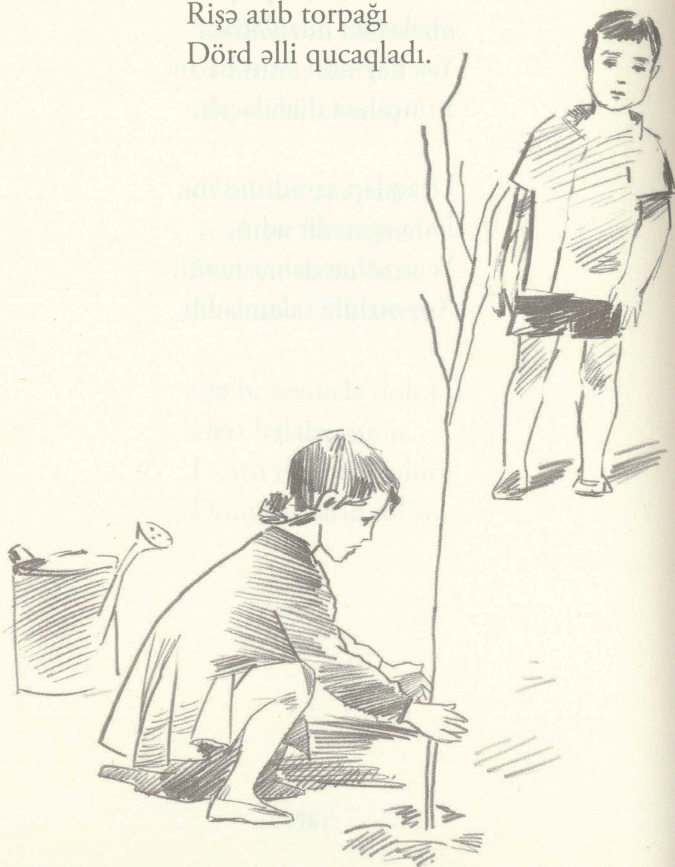
Pirşağıda sahil bağı,
Olub sənin yuvan, yurdun,
Tellərinə səhərçağı,
Sən nə yaxşı ətir vurdun!

Yel əsdi ax, yarpaqların,
Əziləcək, büzüləcək.
Yaz bayramı şirin barın,
Xonçalara düzüləcək.

Uzaqdan tanıdım səni,
İydə ağacıdır adın.
Yenə səhər-səhər məni,
Xoş ətridlə salamladın.

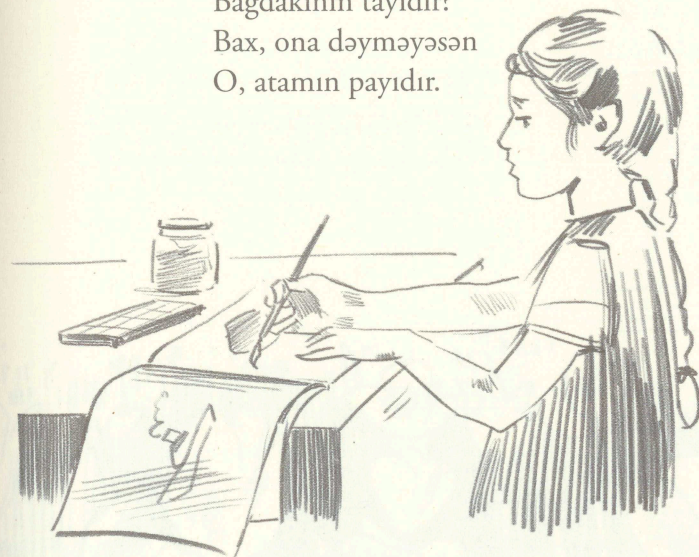
Körpə çinar

Atam bizə keçən il
Gətirdi iki şitil.
Qardaşım əkdə narı.
Mən əkdim bu çinarı.
Körpə çinar yaz çağı
Nə çox düymə bağladı?!
Rişə atıb torpağı
Dörd əlli qucaqladı.

Bir şaftalı

Əlimə fırça alıb,
Çəkmişəm bir şaftalı.
Şirinlikdən az qalıb
Yerə tökülsün balı.
Elə meyvədir ki, bil
Əgər kim onu dada
Nə az, nə çox, düz yüz il
Yaşayar bu dünyada.
Yoxsa elə bildin sən
Bağdakının tayıdır?
Bax, ona dəyməyə sən
O, atamın payıdır.

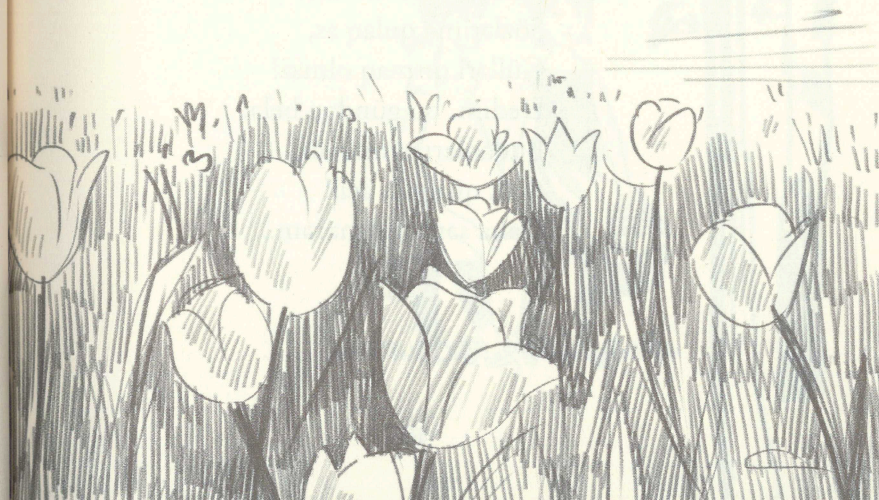

Pay gəlib

Pəncərəmiz önündə,
Təzə yetişib ərik.
Dimdiklədikcə gündə,
Sərçələr deyir: – Cik-cik
Yay gəlib ay, yay gəlib!
Sərçələrə pay gəlib.

Lalə

Mən yurdumun qızıyam
Yanağı qırmızıyam.
Çəmənləri bəzərəm,
Dildən-dilə gəzərəm.
Yurdumda sərin külək
Əsəndə axşam çağı,
Mən başımı əyərək,
Öpürəm bu torpağı.

Qızılgül

Bir dəfə səhərçağı,
 Gəzirdim bağça-bağı,
 Gördüm qızılgül açıb,
 Hər yana ətir saçıb.
 Yüyürdüm gülə sarı,
 Əydim özümə doğru
 Tikanlı budaqları.
 Gülü qoparan zaman,
 Bir səs eşitdim, dayan!
 Budaqları buraxdım,
 Dönüb arxaya baxdım
 Məktəbli dedi: – Əl ver,
 Gəl səninlə dost olaq,
 Ağacları qoruyaq...
 Onlar açsın çiçəklər,
 Fərəhlənsin ürəklər.
 Sözlərimə qulaq as,
 Gülləri qırmaq olmaz!
 Dedim, bu gündən belə,
 Budaqları əymərəm,
 Açı, qızılgül, açı!
 Daha sənə dəymərəm...

Meşədə

Meşədə yığa-yığa,
 Moruq, tərə, cıgçığa
 Getdik lap uzaqlara.
 Gün çəkildi dağlara,
 Çox gəzdik ayaqyalın,
 Zənbillərimiz dolu.
 Cığır çox, meşə qalın,
 – Az qaldıq azaq yolu.

Kartof deyir

Nə almayam, nə qozam,
Yerdən çıxdım, bombozam.
Bişir, qataraq ətə,
Bax, məndəki ləzzətə.

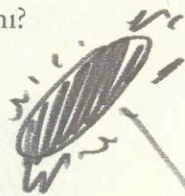
Qara şanı

Gör nə çox tikan bitib,
Qanqal basıb hər yanı.
Alaq içində itib,
Salxımın qara şanı!
Mən səhər girdim bağa,
Alaqları qırmağa.
Gör necə xal-xal oldun,
Dəyib şirin bal oldun.
Saplağın incə-incə,
Dərim yığım zənbilə.
Kiçik bacım Sevincə
Yedirdim gilə-gilə.

Günəbaxan

Qoğal kimi girdəsən,
 Xaş-xaş üstündə çil-çil.
 Bir isti təndirdəsən,
 Bişmisən lap elə bil.
 Bax, dan yeri sökülür,
 Sənin dilikli, sarı
 Güllərinə tökülür
 Günəşin şüaları.
 Otların üstə şəh var
 Yarpaqların yaşdımı?
 Töküldükcə şüalar
 Gözlərin qamaşdımı?

Armud

Görürsüzmü Mahmudu,
 Necə yeyir armudu.
 Qardaşı ona baxır,
 Ağzının suyu axır.
 Bıçaq verir Mahmuda,
 Yalvarır mənə də kəs.
 Mahmudsa uda-uda
 Gözlərini bərəldir.
 Deyir: – Sən bilmirsən bəs,
 Armud cana zərərdir!

Innab ağacı

Fatma payız çağında,
 Innab əkdi bağında.
 Dedi: – Gül aç sapsarı,
 Sevirəm şirin barı.
 Geyəndə yaşıl donu,
 Fatma unuttu onu,
 Susuz düşürdü tabdan,
 Bir səs gəldi innabdan:
 – Hara getdin, ay Fatma?
 Öz dostunu gəl atma!
 Fatma əl atdı qaba,
 Su içirdi innaba.

Şam ağacı

Sanki mavi buludlarda dayanıb,
 Şam ağacı baxır dağın başından.
 Körpə ağacların halına yanıb,
 Qoruyur onları kiçik yaşından.
 Baxır aya, ulduza, kəhkəşana,
 Yoxsa göydən yerə verir xəbəri?
 O yol azan hər dələyə, dovşana,
 Durub yol göstərir illərdən bəri...

Albalı

Nə gözəldir meyvəsi
 Albalı ağacının.
 Oxşayır hər dənəsi
 Gözlərinə bacımın.
 Səhərlər gəzib bağı
 Albalı dərdim bu yay.
 Ən uca bir budağı
 Sərçələrə qaldı pay.

Sənə laylay çalırırlar

Yaşıl yataq otağın var
 Sənin, ucsuz-bucaqsız.
 Yaşıl yataq otağın var
 Sənin odsuz-ocaqsız.
 Körpə bala, mavi rəngdir
 Otağının tavanı.
 Çiçəklərin gözəl ətri,
 Bürümüşdür havanı.
 Ətrafında şən nəğməli
 Quşlar yaşar qəfəssiz.
 Sən yatmışsan bu meşədə,
 Yelləncəyində səssiz.
 Solunda bir şam ağacı,
 Sağında ağcaqayın
 Sənə laylay çalırırlar,
 Bu istisində yayın.

Küknar

Dərildi, qoz, heyva, nar,
 Yarpaqları töküldü qış.
 Bircə yaşıl iynəli
 Küknar qaldı solmamış.
 Buza, şaxtaya, qara,
 Vardır onun dözüümü.
 Mən o yaşıl küknara
 Oxşadıram özümü.

Eminin nənəsi

Çox istəyir məni nənəm,
 Onun fikri-zikri mənəm.
 O, anama hər gün deyir:
 – Boyu çıxmır, çox az yeyir...
 Alma, armud ver Eminə,
 Tutun onu vitaminə!
 Nə gəlib bu tərəvəzə...
 Həm duzludur, həm turşməzə,
 Qoy yesin kök, kələm, kəvər,
 Göyərtini hamı sevər.

Sevimli dostlarımız

Hacileylək

Çuxur məhəlləsində
 Bir hacileylək vardı.
 Palıdın zirvəsində
 O, sevinclə yaşardı.
 Dağlar başında şuşa,
 Yaşıl qoynunu açar
 Atlaz donlu o quşa
 Qızılgül ətri saçar.
 Neçə ildir uçur quş,
 Sevir bizim həyəti.
 Mənim qəlbimə qonmuş
 Onun da məhəbbəti.
 Palıdın qucağında
 Neçə balası vardı.
 O uca budağında
 Yazda balalayardı.
 Qayğısını çəkərdim
 Səpərdim torpağa dən.
 Cürbəcür gül əkərdim
 Palıdın altında mən.

Ay Allah, tez yol elə,
 O məni salsın yada.
 Leyləyim, pərvaz elə.
 Axtar məni dünyada.
 Əynində bir təzə don,
 Uç gəl qaçqınlı yurda;
 Düz çadırın üstə qon,
 Gözləmə səni burda.
 Darıxıram, neyləyim,
 Dostdursa, tapar məni.
 Əziz hacileyləyim,
 Uç, gəlib apar məni.

Lələklər

Sahildən Elxan bala,
 Yığdı bir dəstə lələk.
 Qucağından az qala,
 Qapıb qaçmışdı külək.
 Doldu onun gözləri,
 Dedi: – Vermərəm sənə,
 Qağayılar özləri,
 Atıblar göydən mənə.
 Evdə, döşəmə üstə
 Düzəltdi dəniz, qaya.
 O atdı dəstə-dəstə
 Lələkləri havaya.

Xərçəng və balıq

Xərçəng dedi balığa:
 Nə girmişik bu liğa,
 O gözəl sahil bizim...
 Sudan çıxacaq, əzizim!
 Balıq gəlmişdi təngə
 Baxıb dedi xərçəngə:
 Yox, məni tutma dilə,
 Get, özün çıx sahilə.
 Səsini yavaşladı,
 Xərçəng yenə başladı:
 – Oynayırıq o qəşəng,
 Sahildə gəzə-gəzə.
 Balıq dedi: – A xərçəng,
 Anam vermir icazə.

Saf-çürük

Bir dəfə qonşu qarı,
 Eyvana səpdi darı.
 Sərçələr tirdən aşdı,
 Birbaş dənə daraşdı.
 Cik-cirik, saf-çürük...
 Qarı dedi: – Nə işdir?
 Bunlar nə görməmişdir?!
 Cik-cirik, cik-cirik...
 Sərçələr dəni yedi,
 Qarıya belə dedi:
 – Cik-cirik, saf çürük,
 Biz saf-çürük edirik,
 İstəmirsən gedirik...
 Cik-cirik...

Qarğa

O pəliddən şamacan
 Yüz dəfə uçub azı.
 “Qarr!” – deyir axşamacan,
 Heç ağrımır boğazı.
 “Qarr... qarr... qarr!”
 Əlbət deyir: “Yağsın qar”,
 Çoxlu qar düşsün başa.
 Qarğanın da xoşu var
 Qartopu oynamağa.

Akrobat dələ

Tez ağac altına gəl,
 Qoy gəlsin yoldaşın da.
 Elə bil yandı məşəl
 Bu palıdın başında.
 Siz buraya çatanda
 Məşəl çinara aşdı.
 O dələdir bir anda
 Ağacları dolaşdı.

Mahnı oxu

Toyuq dedi xoruza:
 – Az qalıbdır Novruza;
 Getdi ömrünün çoxu,
 Bir yeni mahnı oxu.
 Səni qınayır hərə
 Bu nə quq-qulu-qudur?!
 Xoruz qonub çəpərə,
 Dedi: – Olanım budur,
 Vur-tut quq-qulu-qudur,
 Quq-qulu-quu!

Qartal və tülkü

Üfüqlər geyindi al,
 Buludlar oldu əlvan.
 Bir tunc qanadlı qartal
 Süzdü göylərdə bu an.
 Tülkü dırmaşdı yala,
 Özünü yerə sərdi.
 Baxan kimi qartala
 O, dilini göstərdi.
 Çox iti görür gözü
 Qocalsa belə qartal.
 Uzaq olsa da özü
 Tülkünü gördü dərhal.
 Qəzəb qəlbini yedi,
 Tutdu acığı onun.
 O, öz-özünə dedi:
 "A tülkü, çatıb sonun".
 Uçub tülküyə çatdı,
 Başına caynaq atdı.
 İldırım sürətilə,
 Qalxdı göyün üzünə.
 Tülkünü nifrət ilə
 Atdı çölün düzünə.
 O tülkü birdən-birə
 Düşdü bir yumşaq yerə.
 Sən demə çoxlu saman
 Tökülübmiş o çölə.
 Bəxti gətirdi yaman...
 Azca qalmışdı ölə!

Yoxdur həvəsi

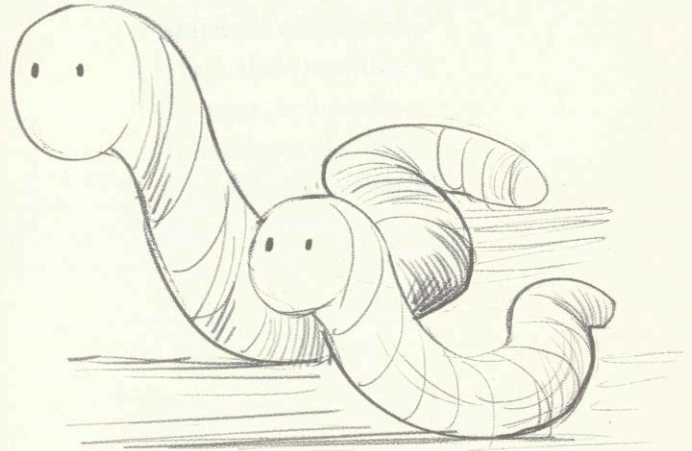
Gördüm gedir dama-dama çanaqlı bağa,
 Başına şəh dama-dama.
 Mən girdim bağa
 Dedim: – Oxşadın uzaqdan
 Naxışlı daşa.
 Çıxaq gedək biz bu bağdan,
 Gəl bizlə yaşa!..
 Əvvəl bərəltədi gözünü
 O, acığından.
 Sonra gizlətdi özünü,
 Çıxmadı qından.
 Lal oldu çanaqlı bağa,
 Kəsildi səsi.
 Yəqin bizdə yaşamağa
 Yoxdur həvəsi.

Rol böləndə

Müəllimə rol böləndə,
Mənə düşdü keçi rolu.
Bu gün keçi kimi mən də,
Mələmişəm bütün yolu.
Yolda dedim:
– Keçi mənəm!
Evdə gəzdim dizin-dizin.
Baxıb dedi mənə nənəm:
– Biri artdı keçimizin.

Qurd

Qurdun evdə bir özü,
Bir qoca atası var.
Düz çölə baxır gözü,
Yəqin bir xatası var.

Kəlçə

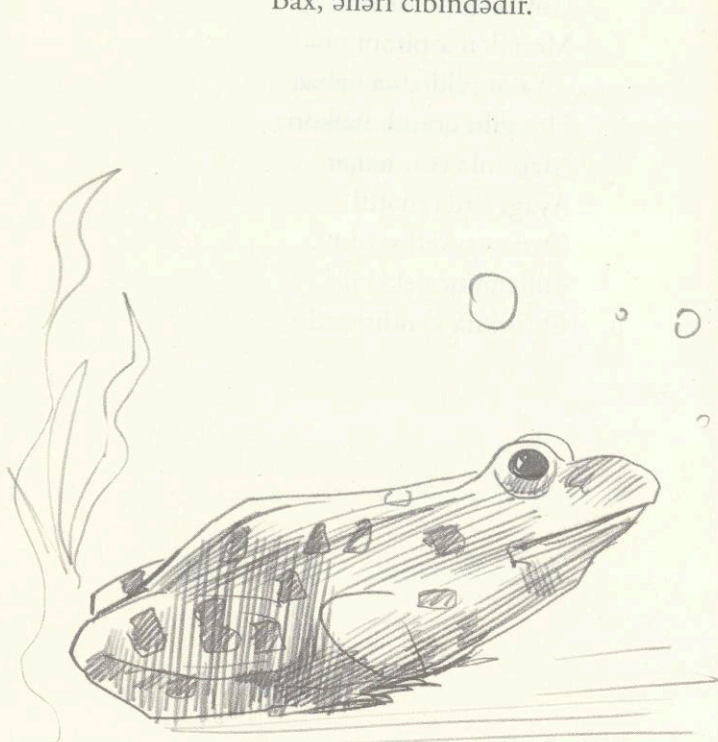
İsti oldu kəlçəyə,
 Soxuldu gölməçəyə.
 Axı o hardan bilə,
 Üstü batacaq gilə.
 Donu, çəkmə-corabı,
 Rəngləninib oldu abı.
 Sürüdə getdi dalda,
 Görünməsin bu halda.

Kəndirbaz sərçə

Şaxtadır, səki donub,
 Ayaq qoydun, sürüşür.
 Sərçə məftilə qonub,
 Göydə atılıb düşür.
 Mən dən səpirəm ona
 – Ya qış oldu, ya bahar.
 Hər gün qonub balkona
 Mənimlə edir nahar.
 Ayağı altda məftil
 Oynayır, kefi sazdır...
 Tullandıqca elə bil
 O, sirkədə kəndirbazdır.

Qurbağa

Bir qurbağa tir-tir əsdi,
Bədənini soyuq kəsdi.
– İndi gölün dibindədir,
Bax, əlləri cibindədir.

Pişiyn laylayı

Pişiyə dedim ki, yat
Divanda rahat-rahat.
Gördüm üstünü açdı,
Durub harasa qaçdı.
Divanın üstü niyə
Xoş gəlmədi pişiyə?
Səhər beşikdən düşdü,
Evdə hamı gülüşdü.
Gör harda yatıb pişik?
Ona xoş gəlib beşik.
Mən bu gecə acıqla,
Onu qoydum eşikdə.
Səhər gördüm bacımla,
Yenə yatıb beşikdə.
Bəlkə o xor-xor salır,
Bacıma laylay çalır.

Qarışqa

Bir qarışqa dikdiri
 Dırmaşırdı hər zaman.
 Xortumunda da iri
 Özündən ağır saman.
 Bir səhər ağcaqanad
 Ona dedi: – Yüku at!
 Şələn zindandan ağır,
 Yorulmusan, a fağır!
 Qarışqa təngənəfəs¹
 Belə dedi barıda:
 – Gərək işini heç kəs
 Tullamasın yarıda!

Məni günəşə at

Səhərçağı qəfildən
 Bağırıtı qopdu fildən.
 – Qulağımda var nəsə,
 Qulağımda var nəsə!

Bir sərçə gəldi səsə,
 Baxıb: – Milçəkdir, – dedi.
 Tutub milçəyi yedi.
 Fil olan kimi rahat,
 Dedi: – İndi mükafat
 Bəs, mən nə verim sənə?
 Sərçə dedi ki: – heç nə,
 Nə çətinlik var bunda,
 Belə işləri unut!
 Arzum var, xortumunda,
 Məni günəşə at, tut!

¹ “Təngənəfəs” sözü heca sayına görə belə yazılıb.

Hacıleylək əfsanəsi

Tülkünün düşür gözü
 Çəməndə bir leyləyə,
 Daha ötməyir sözü.
 O qalır ki, neyləyə?
 Leyləyə bir daş vurur,
 Dəyir ona ayaqdan.
 Bir ayaq üstə durur
 Hacıleylək o çağdan.

Piş-pişi

Gözləyir məni gündə
 Balaca sarı pişik.
 Məktəbimiz önündə
 Elə bil sözləşmişik.
 Əlimdən alıb yeyir
 Hər səhər yağlı fətir.
 Myao... elə bil deyir
 Sabah yenə də gətir.
 Sürtür üzünü hərdən
 Ayağıma, dizimə.
 Dayanıb baxıram mən,
 O yeyir əvəzimə.
 Yərimə sən yazaydın
 Bugünkü yoxlama işi.
 Deyəydim: gözün aydın,
 “Beş” almışam, piş-pişi.

Balaca Əli

Şirin yuxudan əgər
 Durğuzasan Əlini,
 Sənə su əzbər deyər
 O, vurma cədvəlini.
 Bircə "Hesab" a ancaq
 Var onun məhəbbəti;
 Deyir: – Qoy bacım Afaq
 Öyrənsin "Təbiəti".
 Anası fikrə daldı,
 Əlidən xəbər aldı:
 – Harda olur zürafə?
 Duruxub dedi Əli:
 – Tullanır hər tərəfə,
 Dovşan olub ənvəli.

Söhbət qızıqıdı

Qaz ördəyi günorta
 Qonaq çağırdı torta.
 Dedi ki, boyamışam
 Sənə əlvən yumurta.
 Ördək qəşəng geyindi,
 O, qonaq gedir indi.
 Güzgüyə baxa-baxa,
 Öz-özünə sevindi.
 Sığal vurdu başına.
 Dedi minər maşına.
 Yolda rast gəldi birdən
 Bir köhnə yoldaşına.
 Bayırda qarlı qışdı,
 Söhbət yaman qızıqıdı.
 Ötən günləri onlar,
 Bir-birinə danışdı.
 Hər tərəfi qar aldı,
 Göyün üzü qaraldı.
 Qazın gözünün kökü
 Gözləməkdən saraldı.

Nahar

Ət atdılar pişiyə,
 Toplan da gəldi iyə.
 Xırt-xırt salan siçandır,
 Nahar edir haçandır...
 Qaranquş yeyir cücü,
 Çox olsun onun gücü.
 Uğur südlü aş yeyir,
 Tələsmir yavaş yeyir.
 O indi şəkər qatar,
 Yağ da salar aşına.
 Böyüyər, əli çatar
 Düz çinarın başına.

Oyaq

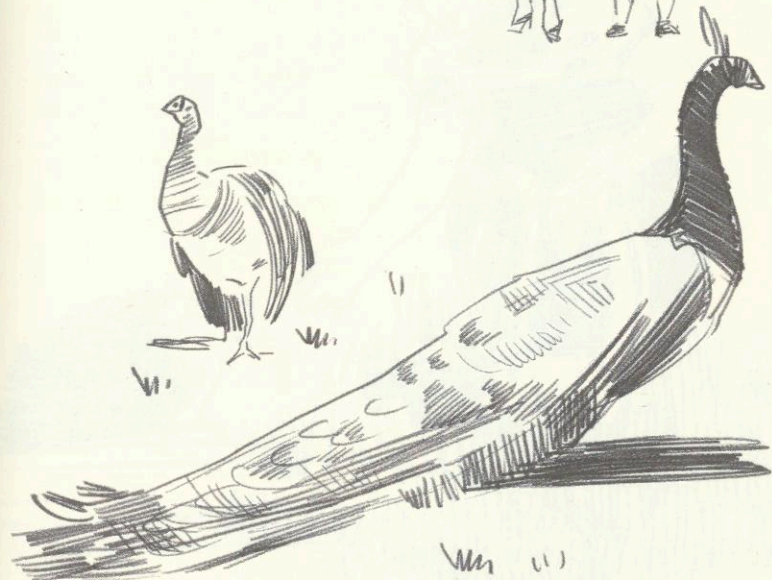
Bağ yolunda Zabitə,
 Rast gəldi bir boz itə.
 Qorxusundan bağırdı,
 Qardaşını çağırıdı.
 Yüyürüb gəldi Rəşid,
 Çığırdı: – Qaç get, ay it!
 İt qayıtmadı, düşdü
 Uşaqların dalına.
 Onlar itə gülüşdü,
 Kar etmədi halına.
 Gətirdilər həyəətə,
 Qonaq etdilər ətə.
 Dedilər: – Gəlin qoyaq
 İtin adını “Oyaq”.
 Oyaq hürdü hər kəsə
 Yad həniriyə səsə.
 Əzizlədilər iti,
 Yedirdilər, aş-piti,
 Hər cürə dadlı xörək
 – O oyaq olsun gərək,
 Komada yatdı kürən,
 Səhər, günortaçağı
 Bir də həyətdə hürən
 Görmədilər Oyağı.
 Yuxladı yeyə-yeyə,
 “Yatağan” qaldı adı.
 O iti “Oyaq” deyə
 Heç biri çağırmadı.

Yağışda

Çəmənlikdə bir səhər
Yağış tutdu arını,
– Uçub qaçdı bir təhər.
Dimdiyindən darını
Sığırcın yerə saldı.
Hər tərəfi su aldı.
Dovşan gizləndi kolda.
Qarışqa yarı yolda
Saman çöpünü atdı,
Qaçıb evinə çatdı.
Qurbağanınsa yamyaş
İslanmışdı kürəyi.
O suya vurduqca baş,
Sevinirdi ürəyi.
Deyirdi: – Heç yuvada
Gizlənib qalmaq olar?
Belə bir xoş havada
Mənim canım sağ olar.

Göstər aqlını

O əlvan quşa bax bir,
Bilirsənmi adını?
Gözəlliklə fəxr edir
Açıb qol-qanadını.
Tovuz quşu yetənə
Göstərir camalını.
Sən isə göstər mənə
Aqlını, kamalını.

Sağ ol, dələ!

Ürəyi yana-yana
Dələ dedi Dovşana:
– Biz meşədə lap azıq,
Soyuqdan öldün, yazıq!
Gəl, yaxınlaş ocağa.
Dovşan qaçıb uzağa.
Dedi: – Çox sağ ol,
Dələ, qocalmamışam hələ.

Ürəyimə yatmayı

– Kırpi, nə çox iynən var,
Bədəninə batmayı?
– İynəsiz oldu paltar,
Ürəyimə yatmayı.

Sarı dəvə

Dəvə dedi ki, yaya
 Yetirəydim özümü.
 Nə qara, nə şaxtaya
 Yoxdur onun dözüümü.
 Dedim ki, sobamızın
 Yanında durub qızın.
 Sarı plastilindən
 Düzəltmişdim onu mən.
 Qızılı idi rəngi,
 Guya tükü zər idi.
 Boynundan düşdü zəngi,
 Bir də gördüm əridi...

Ququ quşu

Sən meşədə səhərdən
 “Ququ” deyirsən hərdən.
 Mən sənin dalınca çox
 Gəzdim eniş-yoxuşu.
 Səsin vardır, özün yox.
 Hardasan ququ quşu?

Qızıl xoruz

Bir xoruz anlamazdı
 Çıxmaq olmaz eyvana.
 Bilsəydi banlamazdı:
 “Quqqulu quu! Dursana!”
 Çəkib səsinə zilə,
 Banladı var gücüylə.
 O, Eldarı durğuzdu,
 Necə dəcəl xoruzdu!
 Körpənin yavaş-yavaş
 Dodaqları büzüldü.
 Gözlərindən gələn yaş
 Kirpiyində düzüldü.
 Ana eşidəndə səs,
 Tez yüyüdü otağa.
 Xoruzsa təngənəfəs
 Tullandı tezcə bağa.
 Uşaq kəsdi səsinə,
 Götürdü qucağına
 Ana öz körpəsini,
 Endi alma bağına.
 Göstərək xoruzu,
 Dedi: – Qorxma, a quzu,
 Bu ki, qızıl xoruzdur...
 O bizim dostumuzdur!

Gümüş toyuq

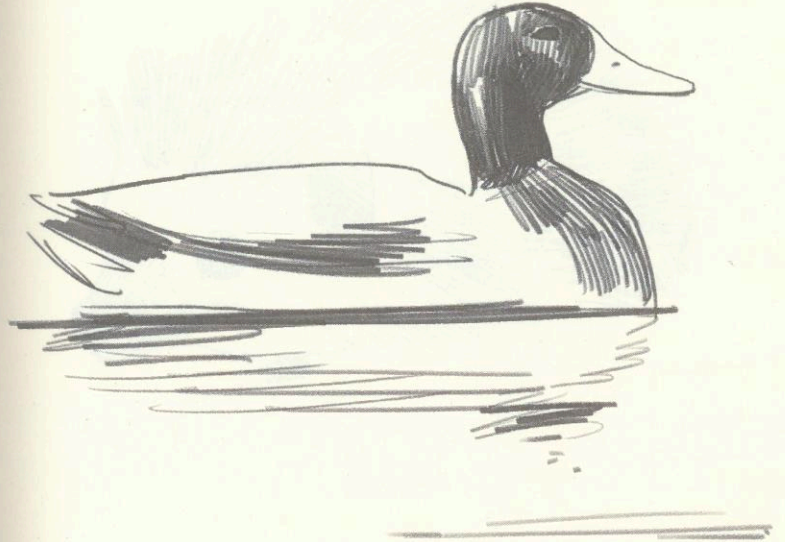
Başında var ağ kəkil,
 Gümüş toyuqdur adı.
 O sizin üçün bu il,
 Gör nə çox yumurtladı
 Yumurta qalaq-qalaq
 Yeşiyə dolmuş olsun.
 Yeyin dadlı qayğanaq
 Canımıza nuş olsun!

Canlı daş

Kim itirib bu yolda,
 Üzüyünün qaşını.
 Tapa bilmədi kolda
 Parlaq yaqut daşını.
 Yanaşib gördüm yarı
 Bölündü qiymətli daş.
 Açıldı qanadları,
 Yarpağa qondu birbaş.
 Bitkiyə zərər verən
 Qurdları sənsən əzən.
 Tanımadım səni mən,
 Bağışla, parabüzən!

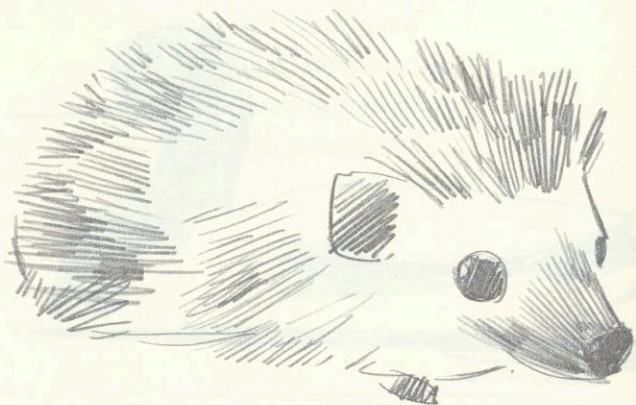
Ördək dedi

Suda desən üzərəm,
 Havada da süzərəm.
 Yeri demə amandır,
 Yerişim çox yamandır...

Kirpi

Suda görüb özünü,
 Kirpi qıydı gözünü:
 "Duman kimi boz rəngəm,
 İynəm nə çoxmuş mənim.
 Sırsifətdən qəşəngəm,
 Xəbərim yoxmuş mənim..."

Mərifət

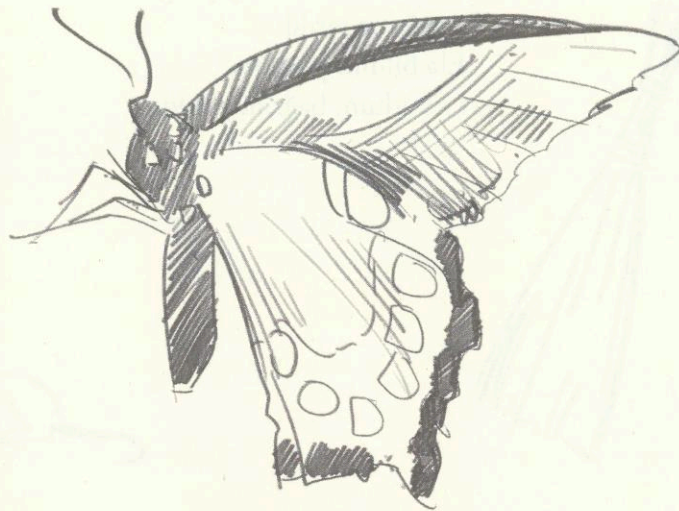
Pişiyə düşdü bir qab
 Ləzzətli döymə kabab.
 Yedi bütün kababı,
 Sonra yaladı qabı.
 Heç yaxşı deyil bu iş!
 Bulaşdı sırsifəti.
 Zərrə qədər yox imiş,
 Pişiyin mərifəti.

İki xoruz

İki xoruz düz uçdu
Ortasına həyətin.
Bir-birilə tutuşdu,
Ayırmaq oldu çətin.
Titrədi dimdikləri,
Balaca bir soxulcan
Üstündə pipikləri
Oldu qıpqırmızı qan.
Ramiz çatdı bu ara,
Dən səpdi xoruzlara.

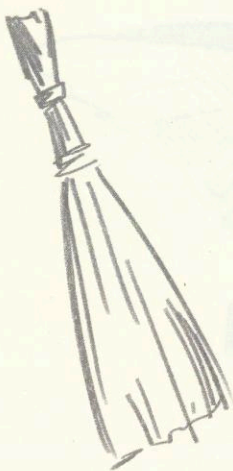
Kəpənək

Qanadlı bir çiçəksən,
Nə gözəl kəpənəksən!
Elə bil ki, rəngbərəng
Qanadın çəkilidir.
Üstündəki bir qəşəng
Çiçəyin şəkildir.

Pişikdən giley

Siçan çıxdı deşikdən,
 Gileyləndi pişikdən.
 Dodaqaltı deyindi:
 – Kim olduğumu indi
 Göstərərəm pişiyə.
 Soruşdular: – Bəs niyə
 Bərk sıxdın quyruğunu?
 Açsana qoltuğunu?!
 Dedi: – Gördüm quyruğum
 Ayağıma sarıldı.
 Elə bildim pişikdir,
 Qorxdum, bağıram yarıldı.

İstidə

Yerə yıxıb özünü
 Tövlə dalında dana.
 Açıb-yumur gözünü,
 İstidən yana-yana.
 Gətirib bir vedrə su,
 Rövşən onu suladı.
 Qaçdı onun yuxusu,
 Quyruğunu buladı...

Bal arısı

Altında əlvən çiçək,
 Bu dayanan arıdır.
 Yetirdiyi balıtək
 Bədəni sapsarıdır.
 Elə bil gündə yanıb,
 Üzü olub qəhvəyi.
 Necə tezdən oyanıb,
 Sevir çox işləməyi.
 Gəl işləyək bərabər,
 Ay arı, həvəsim var
 Bağda zəhmət çəkməyə,
 Qızıl güllər əkməyə.
 Birdən daşdığıın yük
 Olsa daş kimi ağır,
 – Gümüş qanadını бүk,
 Məni köməyə çağır.

Çanaqlı bağa

Yol kənarında bir daş
 Yeridi yavaş-yavaş.
 Demə çanaqlı bağa
 Səhər gedirmiş bağa,
 Lap yuxlaya-yuxlaya.
 Dedim: – Sonra yatarsan.
 Belə getsən bir aya
 Gəlib mənə çatarsan.

Qızıl inək

Yavaş gedirsən yolu,
Naxır getdi, qaldın tək.
Məmələrin dopdolu,
Tərpən, a qızıl inək!
Tez ol, südünü gətir,
Nənəmiz qatıq qoyar.
Bişirər yağlı fətir,
Uşaqlar yeyib doyar.

Kuklam Almaz

Paltarı yuya-yuya,
Bax, anam çəkir suya.
Mən sərməyə gedirəm,
Ona kömək edirəm.
Sevimli kuklam, Almaz
Sözlərimə qulaq as:
Fil çalıb pianoda
Öz dərslərini oxuyur.
Ağ ayı kresloda
Oturub şal toxuyur.
Ala-bula boz çəpiş,
Bax, mətbəxdə görür iş.
Asıb qulplu qazanı
Odur, ocaq qalayır.
Pişik kuklam Matanı
Beşikdə yırgalayır.
Tez əlinə dəsmal al,
Qabları yu, süfrə sal.
Dolanma veyil-veyil,
İş görmək heyif deyil?!

Üç bala

Baxın, görün o nədir,
 Üstündə taxtapuşun?
 Lap elə bil nimçədir
 Yuvası qaranquşun.
 Səhərdən neçə dəfə
 Dimdiklərində qurd-quş;
 Uçub yuva tərəfə
 Ata-ana qaranquş.
 Yuvada var üç bala,
 Üçü də sarıdimdik.
 Döşləri ala-ala.
 Oxuyurlar: "Cik-cik-cik".
 Bir gün onlar uçaraq,
 Şirin-şirin ötəndə;
 Dedilər ki, yaşamaq,
 Gözəldir bu vətəndə!

Bəxşiş

Çöldə yağırdı yağış,
 Bağçaya ovçu Piri,
 – Qoltuğunda bir bəxşiş,
 Gətirmişdi dipdiri.
 Canlı guşədə qalıb
 Hamının yarı canı.
 Uşaqlar haray salıb
 Görmək üçün ceyranı.
 Yağış gecədən yağır,
 Həyəət dönmüşdü gölə.
 Ceyran çox fağır-fağır.
 Boylanıb baxdı çölə.
 Hamı ona əl vurub
 Oxşamağa çalışır.
 O, çox mehriban durub
 Uşaqlara alışı.

Pişik

Görən kimi gözünü,
 Bildim kuklam ağlayıb.
 Pişik onun üzünü,
 Üç yerdən cırmaqlayıb.
 – Kim ağladıb uşağı?
 Yərə dağıdıb yağı?
 Alt-üst olub ev-çşik.
 Bu nə işdir, ay pişik?
 Evi saldım qaydaya,
 Yemək verdim kuklaya.
 Eyvana səpdim dəni,
 Qaç, ürkütmə sərçəni.
 Boylanıb miyoldama,
 Get süd iç, tökdüm cama.
 Bir də dəcəllik etsən,
 Döymərəm azdırmaram.
 Mən səni kuklam gedən
 Məktəbə yazdırmaram.

Maral

Buynuzuyla budaqları
 Aralayıb keçdi maral.
 Gəzib-gəzib bu dağları
 Dadlı otlar seçdi maral.
 Buynuzların haça, maral,
 – Şaxələnilib ağac kimi,
 Gün düşəndə boyanır al,
 Parıldayır bir tac kimi.
 Ehtiyatla çıxdın yola,
 Döndü sola, sağa başın.
 Gözün qonur, özün ala,
 Gözəlisən dağın, daşın.

Şənlik

Sərçə dedi: – Qurbağalar,
 Yata bilmir bu çağalar.
 Səsdən qulaq bata bilər,
 Quşlar necə yata bilər?!
 Nə olar, səs salmayasız.
 Bərk oxuyub, çalmayasız.
 Qurbağalar belə sözdən
 Utanaraq, itdi gözdən
 Tullanaraq girdə gölə.
 Baş qaldırıb sudan çölə,
 Yenə bərkdən quruldaşdı.
 Yağdı yağış, çaylar daşdı,
 Suyu batdı çəmən, çayır,
 Sellər əydi qamışları.
 Nəğmələrlə qarşılıyır,
 Qurbağalar yağışları.

Ayı

Qış gecəsi yatıb ayı,
 Yuxusunda gördü yayı.
 Mağaranı eşə-eşə
 Dedi: – Nə var, nə yox, meşə?
 Səsləndi bir qızıl alma:
 – Oyan, ayı, yatıb qalma!
 Gülümsədi sarı armud:
 Sulanmışam, gəl məni ud!
 Qulağında gecəyarı
 Vızıldadı neçə arı.
 Gətirdilər bal payını,
 Oyatdılar tez ayını...
 Durub gördü o tək imiş,
 Vızıldayan külək imiş.

Tülkü və canavar

Bir gün dedi canavar:
 – Tülkü, bilirsən nə var?
 Gəl sürünək diz-dizi,
 Tapmasın heç kəs bizi.
 Tülkü söylədi bu an:
 – Qalx, ağrıtmı dizini;
 Quyuğumla arxadan
 Süpürərəm izini.

Pıtraq və dovşan

Pıtraq talada təkdi,
 Dərindən bir ah çəkdi.
 “Eh, məndə o bəxt hanı
 Gəzib, görüm hər yanı”.
 Birdən işlədi bəxti.
 Bir dovşan gecə vaxtı,
 Yanından ötən zaman
 Ona ilişdi yaman.
 Bərk tutub çuxasından,
 Yapışdı yaxasından.
 And verdi o, dovşana:
 – Apar məni hər yana.
 Gəl birgə ömür sürək,
 Gəzməyi sevir ürək.
 Dovşan dedi ki, tərgit
 Ötənə yapışmağı,
 Bir qərənfil kimi bit,
 Bəzə bağçanı, bağı.

Şən cırcırama

Cırcırama dedi:
 – Şən-şən oxudum,
 Güllərə nəğmədən çələng toxudum.
 Kənarda dayanıb hər qulaq asan,
 Dedi, hörmət qazanmaq deyil asan.
 Sənin oxumağın xoş gəlmir gülə,
 Cırcırama çata bilməz bülbülə.
 – Neyləyim?.. Bu işə salmışam meyl,
 Mənə bülbül olmaq heç vacib deyil.

Deyə bilmədi

Ayı balası getdi,
 Səhər meyvə bağına.
 Uzaqdan hücum etdi
 O, armud budağına.
 Hansı dəydi gözünə,
 Onu budaqda yedi.
 Sevinib, öz-özünə
 “Əcəb dadlıdır,” – dedi.
 O yedi birdən-birə,
 Yemədi yavaş-yavaş.
 Ağzından axdı şirə,
 Qulaqlarına birbaş.
 Gecə qoymadı yatsın,
 Əziyyət verdi şirə.
 Qulaq az qaldı batsın,
 – Ana düşdü həşirə.
 O, anasına açıb,
 Heç nə deyə bilmədi.
 Sabahı bağa qaçıb,
 Armud yeyə bilmədi.

Kosmos

Bu ağ inəyə baxın,
Necə yaraşıqlıdır.
Gəlir Aynura yaxın,
Ağ üzü işıqlıdır.
Gözündən nur saçılır,
Kosmosdur onun adı,
Onu görcək açılır
Aynurun qol-qanadı.
Şirin-şirin töküb dil,
Aynur inəyi sağır.
Sərnicinə elə bil
Ağ rəngli yağış yağır.

Çalışqan hörümçək

Çox çalışdı bir hörümçək.
Hördü bir zərli yelləncək.
Bu budaqdan o budağa,
Başladı yırğalanmağa.
Göz gəzdirdi ora-bura,
Milçəkləri saldı tora.
O dözdü çox əziyyətdə,
Fayda verdi təbiətə.

Tülkü və toyuq

Torba atıb çiyinə,
 Tülkü yanaşdı hinə.
 Toyuq dəydi gözünə,
 O dedi öz-özünə:
 “Ağ toyuğu mən necə
 Oğurlayım bu gecə?”
 Pıçıldadı toyuğa:
 – İşığın gözümün.
 Üşüyürsən soyuğa
 Yoxdur sən dözüümün.
 Çayda minək bərəyə,
 Gedək bizim dəreyə.
 Həmişəlik bizdə qal,
 Qalayım sənə tonqal.
 Dən almışam bir torba,
 Bişirim sənə şorba,
 Tavakabab, qovurma,
 Gəl gedək, burda durma.
 Bugün-sabah gəlir yaz.
 Evdə oturmaq olmaz!
 Nə girmisən bu hinə?
 – Əriyib dağda buzlar.
 Toyuq istədi dinə,
 Qaqqıldaşdı xoruzlar.

Tülkü toyuğa hələ
 İstədi çox söz desin.
 Onu keçirib ələ
 Yaxşı qızardıb yesin.
 Bu hiyləni anladı,
 Xoruzlar bərk banladı.
 Hinə saldı vəlvələ,
 Toyuq düşməsin ələ.
 Tülkü sürüşüb dağı,
 Qaçdı üzüaşığı.
 Dedi ki, eybi yoxdur,
 Hələ gün çox, ay çoxdur...

Qaranquşun sevinci

Qaranquş yuva salır
Küncündə bizim damın;
Hərdən sanki ney çalır,
Xoşu gəlir adamın.
Qaranquş öz evinə
Lələk, palçıq daşıyır,
O sevinə-sevinə
Bu dünyada yaşayır.

Ədalət və dələ

Ədalət saata baxdı,
Dedi, çatıb nahar vaxtı.
Çoxdandır gözləyir dələ,
Mən isə evdəyəm hələ.
O, düz parka getdi birbaşa
Tez şam ağacına çatdı,
Gövdəsinə yavaş-yavaş
Qozu vurub, taqqıldatdı.
Sonra qozu ləpələdi,
Ovucuna səpələdi,
Dələ şamdan düşdü yemə,
Gözləyirmiş onu demə.
Qozu yedi bir ucundan,
– Öz dostunun ovucundan.

Qorxaq beçə

Yağış küçədə kəsdi,
 Hər yer oldu gölməçə.
 Tez gəzməyə tələsdi,
 Xınayı xoruz-beçə.
 Qaldırıb kəkilini
 Gəzə-gəzə küçədə,
 Birdən öz şəkilini,
 Gördü o, gölməçədə.
 “Bu nə çirkin sir-sifət,
 Nə pis çıxıb şəkilim.
 Yox, bu, tülküdür əlbət,
 Gərək tezcə əkilim”.

Biletsiz sərnəşin

Qatar sahiliylə
 Ötdü Xəzərin.
 Əlvən qanadları
 İçində zərin.
 Uçub bir kəpənək
 Girdi vaqona.
 Uşaqlar gülüşüb
 Baxdılar ona.
 Dedilər: – Kəpənək
 Düşübdür tora
 Biri dedi: – Deyək
 Gəl, konduktora.
 Qatarda biletsiz
 Bir sərnəşin var.
 Dedim: – Ay bilgəhli
 Əlvən kəpənək,
 Sənin Pirşağıda,
 Bəs nə işin var?!

Acıqlı qaz

Gəzib acıqlı bir qaz
 Keşik çəkir həyətdə.
 Bir az bizim köpəyə
 Oxşayır xasiyyətdə.
 Mən, Səməndər və Ayaz,
 Qaçıb, dənizdə çimdik.
 Qayıdanda vurdu qaz,
 Hərəməyə bir dimdik.
 – Qa, qa! – edib, dedi:
 – Siz, çimmisiz icazəsiz?!

Hara gedirsən?

Məşəlikdə əsdi şam,
 Dedi körpə cüyürə:
 – Hara gedirsən axşam,
 Sən yüyürə-yüyürə?
 Cüyürüm, öz vaxtı var
 Məşədə əyləncənin.
 Əlinə düşmək olar,
 Burda ayrıpəncənin.
 Cüyür döydü gözünü,
 Qorxu düşdü canına.
 Tez yetirdi özünü,
 Anasının yanına.

Nağılcı balıq

Sevincə Elxan bala,
 Çaydan bir balıq tutdu.
 Şadlığından az qala,
 Öz adını unutdu.
 Dedi: – Balıq dolanar,
 İçində büllur qabın.
 Çilçıraq kimi yanar,
 Üzərində dolabın.
 Hərdən ağzını açar,
 Yeyər cücü ətindən.
 Axşamlar söhbət açar,
 Sular səltənətindən.
 Qoy danışsın dənizdən,
 Gözlərəm axşamadak...
 Bəs ağzına alıb su,
 Necə nağıl deyəcək?..

Bahar vaxtı

Dərələrdən çay axıb
 Körpə kimi dilləndi.
 Kırpi tərədən baxıb,
 Sevincindən gilləndi.
 Hoppanıb-düşdü dovşan,
 Yadından çıxdı adı.
 Tülkü tülküyə bu an
 Nə isə pıçıldadı.

Qoyun

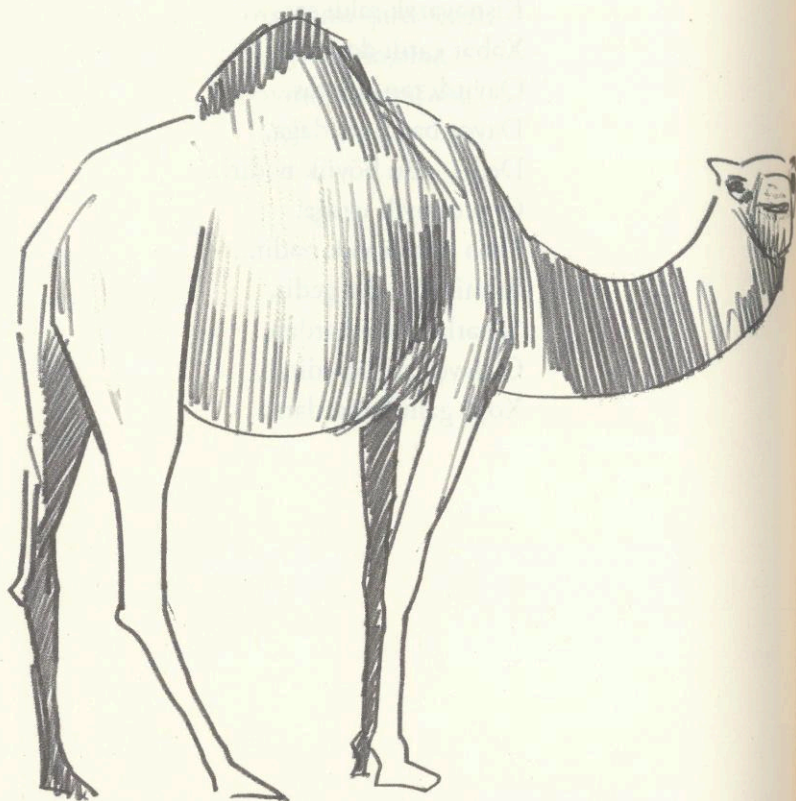
Çox istidir, ay qoyun,
 Qalın kürkünü soyun!
 Qışda geyərsən bunu,
 Mənə ver zərif yunu.
 Mən ondan yaxşı əlcək
 Toxuyum qardaşıma.
 Baxıb fikirləşərək,
 Buynuzunu qaşıma.

Dayça

Bir ala dayça qaldı,
 Dik tutaraq başını,
 Durub ona yol açdı,
 Avtobus, yük maşını.
 Anası enib çaya,
 Kişnəyərkə saldı səs.
 Xəbər çatdı dayçaya,
 Qayıtdı təngənəfəs.
 Dayça baxdı şiş dağa,
 Dedi: – Bu böyük nədir?..
 O getməyib uzağa,
 Hələ bilmir yük nədir...
 Bilmir ki, hara gedir,
 Səhərlər gəlir hardan.
 O dayça şadlıq edir,
 Xoşu gəlir bahardan.

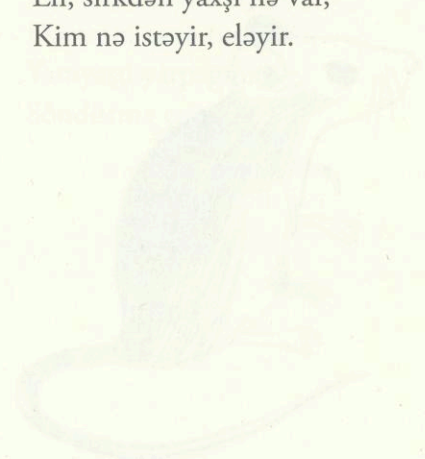
Dəvə

O, oxşamır qoyuna,
Əlin çatmaz boyuna.
Gərək belini əyə,
Sən minəsən dəvəyə.

Nə istəyir eləyir

Keçi əlində qırmanc,
İt arabasını sürür.
Boz ayı başında tac,
Rəqs edib, bizi güldürür.
Hoppanır akrobatlar,
Meymun üzünü yelləyir.
Eh, sirkdən yaxşı nə var,
Kim nə istəyir, eləyir.

Siçanlar

Siçanlar təmizlik bilmir,
Əl-üzünü yuyub silmir.
Evləri toz olur,
Rəngləri boz olur.

Atəşböcəyi

Bir gecə, gördüm qumun
Üstündə par-par yanır.
İndi mənim ovcumun
İçində işıqlanır.
Gəzir o baş-bu başa.
Dedim: – Qutuda yaşa,
Bax, bu da sənin qutun...
Dərərəm sənə tutun
Yamyaşıl yarpağını,
Söndürmə çırağını.

Leylək və qurbağa

Qurbağa leyləyin
 Kəsib yolunu,
 Dedi: – Çox açmısan
 Sən əl-qolunu.
 Bu göllər nə vaxtdan
 Olubdur sizin?
 Çimməyə sən məndən
 Almırsan izin.
 Səhərdən sahildə
 Meydan suladın.
 Gölə baş vuraraq
 Suyu buladın.
 Qurbağalar qur-qur
 Edib, bağırdı.
 Yalvararaq sizə
 Yağış çağırırdı.
 Biz tökmüşük şirin
 Suyu o gölə.
 Qalardız suzundan
 Siz öl-ölə.
 Ağzı köpükləndi
 Hey şişdi ordu.
 Dedi: – Siz leyləklər
 Lap bizi yordu.

Bizim dimdiyimiz
 Yoxdur neyləyək?!
 Biz əkməşik sizə
 Qamışları da.
 Uddu qurbağanı
 O hacileylək.
 Qoydu sözlərini
 Onun yarıda.

Tənbəl

Biri vardı, biri
 Yoxdu dünyada.
 Dənizdə durmuşdu
 Kiçik bir ada.
 Həşəratlıq idi
 Adanın adı,
 Orda həşəratın
 Vardı ustadı.
 Bir gün yəhərləyib
 O, boz atını,
 Doldurdu torbaya
 Həşəratını.
 Boz atın üstündə
 Gəzdi dünyanı,
 Soruşdu: – Burada
 Tənbəllər hanı?
 Ayını göstərdi
 Ona yoldaşı
 Söylədi: – Bax, yatır
 O, bütün qışı.
 Əl atıb torbaya
 O birdən-birə,
 Tulladı üstünə
 Bir ovuc birə.

Üç dəfə “puff” edib
 O girdə quma,
 Birələr ayıya
 Keçdi hücumu.
 O gedəndən sonra
 Gör nələr oldu...
 Birələr dönərək
 İynələr oldu.
 Gün doğana qəpər
 Ətinə batdı,
 Ayını yuxudan
 Erkən oyatdı.

Adadovşanı

Uzaqlarda qalıb
 O qarlı ada.
 Ağ dovşan oturub
 Bir vitrinada.
 Pambıqdan düzəlib
 Qarlı tərə, düz.
 Hey baxır yollara
 O, gecə-gündüz.
 Düşünür, dostlarım
 Unudub məni.
 Gəzirlər bu saat
 Çölü, çəməni.
 Başları qarışıb
 Düşmürəm yada.
 Mən ömürlük qaldım
 Bu vitrinada.
 Birdən girdi bir qız
 O mağazaya.
 Yavaşca yanaşdı
 O, vitrinaya.
 Dedi: – Ana, mənə
 Bu çəpgözü al.
 Boynuna qırmızı
 Barabanı sal.
 Dovşan dumbuldatdı
 O barabanı.
 Elə bil verdilər
 Ona dünyanı.

Lovğa keçi

Bir keçinin axşamçağı,
 Buynuzları şək dayandı.
 O aşaraq uca dağı,
 Qaya üstə tək dayandı.
 Dedi: – Göydə taya-taya
 Ulduz, mənim ulduzumdur.
 Baxın, o beşgünlük aya,
 O ay mənim buynuzumdur,
 – İşiq saçır bu dünyaya.

Tülkü

Tülkü dəstəyi aldı
 Dilini işə saldı:
 – Alo... alo... ay dələ?..
 Xəstədir tülkü lələ,
 Gəl ona kömək elə,
 Yazığın çatıb sonu.
 Dələ dedi: – Tut onu
 Yaxşı-yaxşı silkələ!
 – Kömək et ona, baba,
 Başını əzib yaba.
 Dələ dedi: – Başına
 Qoy dolasın məhraba.
 – Tülkü bürünüb şala,
 Beli sınır az qala.
 Dələ dedi: – O saat
 Çıx belinə tapdala.
 – Yandım, düşdüm pis günə,
 Dost da gəlmir tüstümə.
 Dələ dedi: – Su daşı,
 Tulla onun üstünə.

Tülkü qurmuşdu tələ,
 Ələ keçmədi dələ.

Gözəl yol

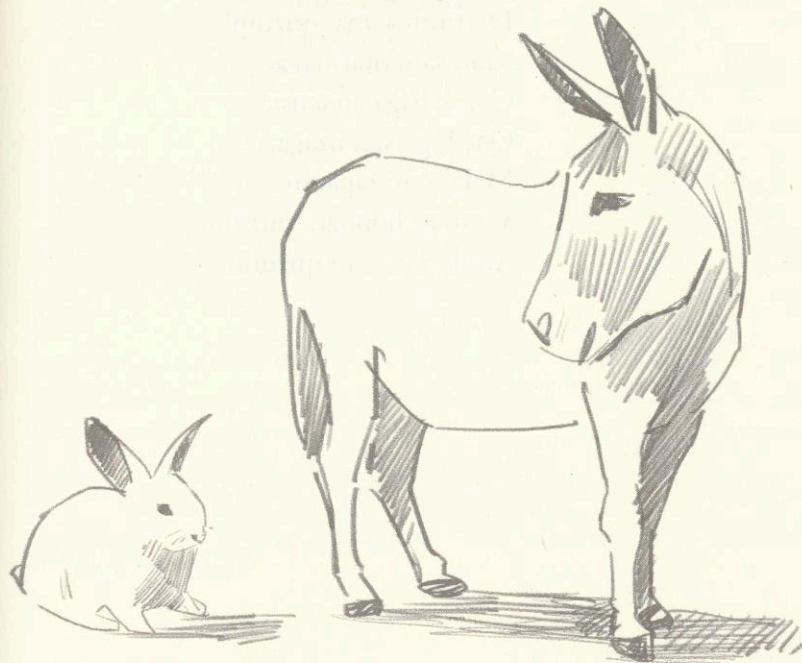
Səhər anasıyla tutub əl-ələ,
 Məktəbə gedirdi balaca dələ.
 Pompuş quyuğunu oynadırdı yel,
 O tutmuşdu pəncəsində portfel.
 İlk dəfə ötürdü bu gözəl yolu,
 Nəğmə oxuyurdu o ürək dolu.
 Durna gülümsədi ona havadan,
 Kirpi gül uzatdı baxıb yuvadan.

Quşların yığıncağı

Bir göldə quşların
 Yığıncağı var,
 Onların sarısı
 Göyü, ağı var.
 Dövrə qurub neçə
 Yaşılbaş ördək,
 Üzürlər səhərdən
 Ta axşamadək.
 Körpünün üstünə
 Getdi Pelikan,
 Düzüldü ardınca
 Yeddi pelikan.
 Göl dibi görünür
 Su lap durudur,
 Quşların lələyi
 Suda qurudur.
 Gün düşüb sularda
 Çoxlu inci var,
 Hər quşun lələkdən
 Bir yelpinci var.
 Gah gölün içində
 Gah sahilində,
 Söhbət edir hərə
 Doğma dilində.

Dovşan və ulaq

Dovşana dedi ulaq:
 – Qulaq satıram, qulaq!..
 O eşidir aləmi.
 Şaqqıldayıb uzaqdan,
 Dovşan dedi:
 – Ay əmi,
 Mən bezaram qulaqdan.

Quzu

Gözlərin var gipgirdə,
 Sən bir əmlək balasan.
 Heç qorxarammı bir də
 Barmağımı yalasan!
 Yununu daraqlaram,
 Bura gəl, qaçma, quzum
 Boynuna lent bağlaram,
 Dartınıb açma, quzum!
 Mən səni otarmağa
 Gərək bağa aparam.
 Qaçıb getsən uzağa,
 Mələ, səni taparam.
 Yaxşı, az hoppan, quzum,
 Arıqlarsan, can quzum!

Zıncırovlar

Bir nəğməyik, ayıq-sayıq,
 Quzuların boynundayıq,
 Zınc-zıncıq.
 Sübh yuxudan ayılıriq,
 Yamaclara yayılıriq,
 Zınc-zıncıq
 Nəğməmizlə dağ aşırıq,
 Çəmənləri dolaşırıq
 Zınc-Zıncıq.

İşgüzar ulaq

Ulağa bax, ulağa,
 Axşamacan görür iş.
 Xurcunda hər gün bağa,
 Daşır qarpız, yemiş.
 O yerişir gözünü
 İstidən yuma-yuma
 Güclə çəkir özünü
 Dizəcən girir quma.

Yaz gələndə

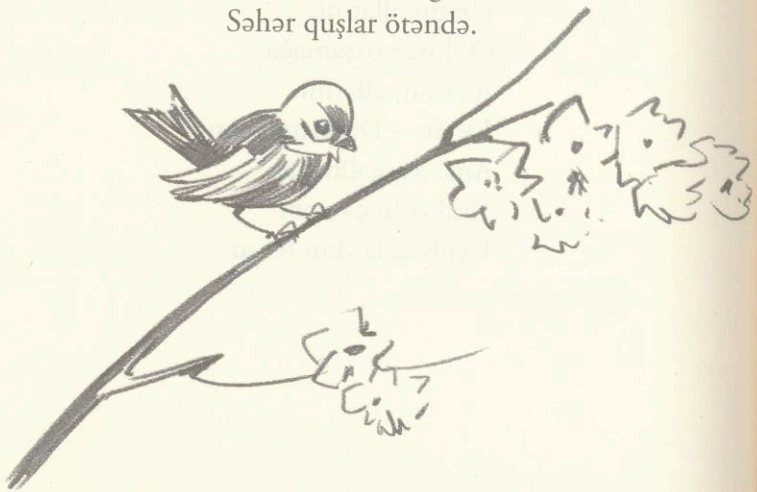
Az qalmışdır axşama,
 Qucaqlayıb qolunu
 Gözləyir cırcırama
 Balasının yolunu.
 – Bəlkə məni incidir
 Bu oğlum bilə-bilə?
 O, yaylığını didir,
 Yaş tökür gilə-gilə.
 Çox çağırır adını,
 Deyir qırıblar əlbət
 Bant kimi qanadını,
 Yoxdur canında qüvvət.
 Oğlu uçub “otağa”,
 Uzadır əllərini,
 O durur oxşamağa
 Ananın tellərini.
 Deyir: – Danlama məni,
 Ana, axı gəlib yaz,
 Yaşıl çölü çəmənini
 Uçub dolaşdım bir az.

Quşlar ötəndə

Əsdikə bahar yeli,
Ətri otağa dolur.
Xoşlayıram apreli,
Bu ay nə gözəl olur!

Aşib-daşdıqca çaylar,
Meşəyə səs yayılır.
Mağarada ayılar,
Yuxusundan ayılır.

Cəh-cəh səsi yüksəlir,
Düşür sədası kəndə.
Mənim xoşuma gəlir,
Səhər quşlar ötəndə.

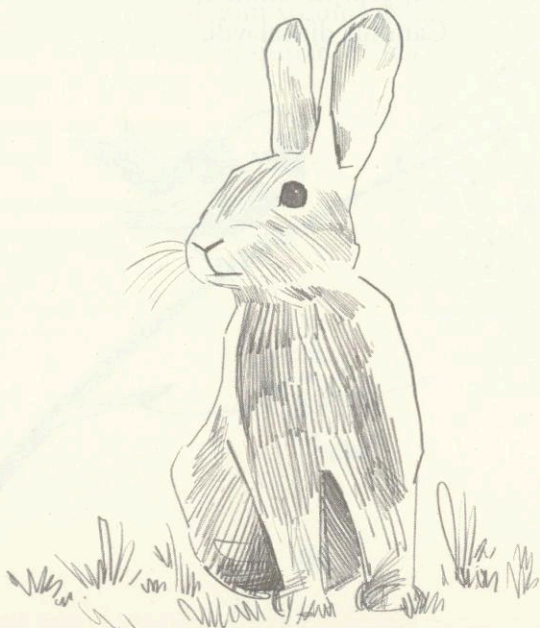

Şəngülün nağılı

Şəngülün nağılını
Oxuyantək Qərənfil,
İtirərək ağlını
Çəpiş oldu elə bil,
Güya qurd onu qovdu,
O saldı çığır-bağır.
Gah gözlərini ovdu,
Mələdi fağır-fağır.
Böyük bacısı Gülnaz
Dedi: – Sakit ol bir az!
Ana keçi görəsən,
Hardadır... tez gələydi...
Bu “çəpişin” əlindən
Canımız dincələydi.

Kimin işidir?

Görəsən gecə vaxtı
 Bostanda kim işlədi?
 Qovun-qarpıza baxdı,
 Kələmləri dişlədi.
 Şirin kökləri kəsdi
 Bəs nə üçün tələsdi?
 Boylanıb sağ-soluna
 Tez düzəldi yoluna.
 O qorxdı, əsdi biği,
 Özünə topladıği
 Kökün ən dəymişidir;
 Bu, dovşanın işidir.

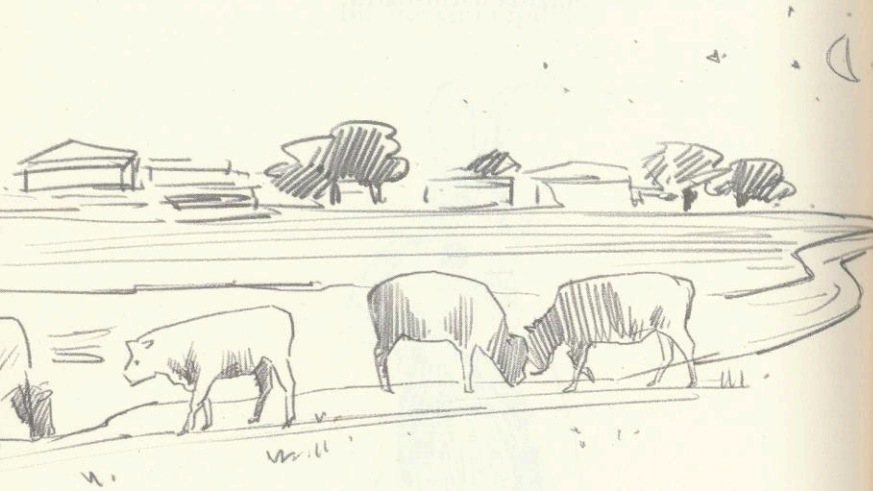

Qaz

Özünü çəkə-çəkə
 Həyətdə nə gəzirsən?
 Axı girirsən ləkə,
 Güllərimi əzirsən.
 Çəkmən də uzunboğaz...
 Əcəb qırmızı rəngdir.
 Gəl gölə gedək, a qaz,
 Gör ora nə qəşəngdir.
 Sən gedirsən düpbədüz
 Cərgəsində qazların.
 Gölə çatdıq, atıl üz
 Sularda narın-narın.

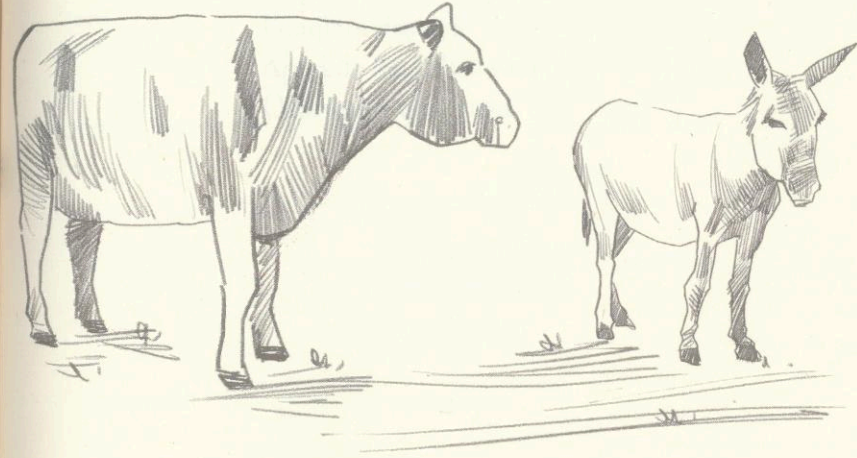
Naxır

Baxın, axşamçağıdır,
Kəndin bir kənarıdır.
Dərə boyu çay axır,
Enib su içir naxır.
Yollanır kəndə sarı,
Bizim kəndin davarı.

Ulaq və inək

Uzandıqca qulağı,
Dərd alırdı ulağı.
Ona söylədi inək:
– Gəl sən ağıl dərdi çək!

Unudulmaz anlar

Yuxuda

İşıq düşəndə evə,
Gözünü açdı nəvə.
Soruşdu ondan nə nə:
– Yuxuda nə gördün, nə?
– Qaranlıq idi, nə nə,
Heç nə, görmədim, heç nə.

Ayıdağ

Krım da bir dağ vardır,
Onun adı Ayıdağ.
Qışda üstü ağ qardır,
Yayda isə göy otlaq.
Coşub daşsa da sahil,
Ayının yox qorxusu.
Əyilərək elə bil,
O, dənizdən içir su.
Döşündədir ən qəşəng,
Uşaq dolu düşərgə.
Gülləri var rəngbərəng,
Kolları cərgə-cərgə.
Nəğmə deyir o xoşbəxt
Uşaqlara daş ayı.
Aptekdə keçir hər vaxt
Ömrünün qışı, yayı.

Pəhləvan Bəşir

Mən baxıram Bəşirə,
O, lap oxşayır şirə.
Bir saatdır ki, Bəşir,
Yoldaşıyla güləşir.
Ah, heyif, birdən-birə,
Arxası dəydi yerə.

Şəkər nənə

Sevindim sən dinəndə,
Nağıl çoxdur sinəndə.
Dayanıb qoşa-qoşa,
Hamısı gəlir xoşa.
Nağıllar iri, iri,
Sən danışsan hər biri
Səhərə çəkər, nənə,
Ən şirin şəkər nənə!

Təzə körpü

Körpü bir cüt şirmayı
 Qanad kimi açılıb.
 O, qucaqlayıb çayı,
 Üstünə nur saçılıb.
 Körpülərdən keçdi bu qış
 Maşınlar ağır-ağır.
 Körpü üstə gah yağış,
 Gah dolu, gah qar yağır.
 Bizim sevimli kəndə,
 Xoş gəldin təzə körpü.
 Al günəş kimi sən də,
 Bu kəndi bəzə, körpü.

Süd alan

İşləri bölüb anam,
 Mən isə süd alanam.
 Evi işıq бүrүdü,
 Gedib alıram südü.
 Hamısı yatmış olur,
 Çöldə boran, qış olur.

Biz evdə üçük

Bazara getdi nənəm,
 Biz evdə üçük.
 Bir bacımdır, bir mənəm,
 Bir də ağ küçük.
 Biz verdik başdan-başa
 Çiçəklərə su.
 Küçük etdi tamaşa,
 Qaçdı yuxusu.

Bir fənər

Yanırdı axşamçağı,
 Bir fənər yolum üstə.
 Getdim üzüaşağı,
 Paltodu qolum üstə.
 O, məni saldı yola,
 Düz xalamgilə qədər.
 Nur saçır sağa-sola,
 Yaşamır hədər-hədər.

İnternat məktəbimiz

İstəyirəm səhər olsun,
 Altımda bir kəhər olsun.
 Sevinərdim minib ata,
 Dərsə gedim internata.
 Yolda rast gəlsəm hər kimə,
 Deyərdim: – Gəl min tərkimə.
 Aşıb dağı, ensəm düzə,
 Məktəbimiz gülər üzə.

Körpü

Şaxtada, qarda qaldım,
 Həyətdə bütün günü
 Bir iri körpü saldım.
 Hamı keçər körpünü,
 O uçmaz sel axanda,
 Altı polad dirəkdir.
 Atam ona baxanda
 Deyər: “Oğlum zirəkdir!”

Nelli

Mənim kuklam Nellidir,
 Qara, qıvrım tellidir.
 Bircə dişləri ağdır,
 Onun evi uzaqdır.
 Mənim kuklam zəncidir,
 Ağ dişləri incidir.
 Qapqara üzü vardır,
 Vətəni Zənzibardır.
 Mənim kuklam qəşəngdir,
 Gözləri qara rəngdir.
 Əynində var ağ donu,
 Özüm tikmişəm onu.

Vüsal

Ana dedi: – Oğlum, Vüsal,
 Bu gün nənənlə evdə qal,
 Dərslərini hazırla sən.
 Teatra gedirəm mən.
 Anasına dedi Vüsal:
 – Məni orda yadına sal.

Karusel

Mən karuselə mindim,
 Hərləndikcə sevindim.
 Altımda vardı boz fil,
 O uçurdu elə bil.
 Görmək olmurdu yeri,
 Hər şey qalırdı geri.
 Üzümə vururdu yel,
 Nə yaxşıdır karusel.

Yazıçı qələmi

Gecə keçib yarıdan,
 Səhər aşar barıdan;
 Qızların səsi gələr
 Yenə tarla sarıdan.
 Yuxudadır göy zəmi
 Sinəsində şəbnəmi.
 Vərəq üstə oyaqdır
 Yazıçının qələmi.

Nənəyə hədiyyə

Çöldə bazar ertəsi
 Ucaldı hay-küy səsi.
 Nadir əyib belini,
 Atmışdı arxasına
 O öz portfelini.
 Həyətin ortasına
 Çatanda dedi: – Nənə!
 Gəl kömək elə mənə.
 Nənə dedi: – Nə işdir?
 Uşaq kefsizləmişdir.
 Bəs nə olub portfelə,
 O ağır olub belə?
 Nadirsə gülümsədi,
 Nənəyə belə dedi:
 – Bu gün orda dörd dənə
 “5” qiymətim var, nənə!

Atanam, axı

Ata ən çox dünyada
 İstəyir övladını.
 Verib oğlu Fərhadı
 Atasının adını.
 Oxşayır xoş nəfəsi
 Çiçəklərin ətrinə.
 Nəyə düşsə həvəsi
 Ata dəyməz xətrinə.
 Oğlu balkona dolan
 Oyuncağı pislədi.
 O, çarxı iki olan
 Velosiped istədi.
 – Ata, al axşamadək,
 Ayırmaram özümdən.
 Atanam, axı, gərək
 Çıxmayasan sözümdən.

Rəqqasə

Sinəsində qərənfil
 Rəqsə başladı Şölə.
 Dağ başından elə bil
 Qu quşu uçdu gölə.
 Qanadlarını açıb,
 O çimir guya göldə.
 Gah ceyran kimi qaçıb
 Gəzir səhrada, çöldə.
 Fırlanan vaxtı onu
 Tutub saxlamaq olmaz.
 Əynində kapron donu,
 Başında inci, almaz.
 “Hesab” və “Ana dili”
 Dedi: – Bizi də tanı!
 Darıxdıq bütün ili,
 Rəqqasə, aç çantanı!
 Bizi salmasan yada
 Bir ilin gedər bada.

Ləqəbçi

Hər uşağın sinifdə
 Qəribə ləqəbi var:
 Kürən, alma və küftə,
 – Hərənin “səbəbi” var.
 Tavat o keçən həftə
 Yeyirmiş çöldə küftə.
 Bunu pis iş sayıb,
 Solmaz sinifə yayıb.
 Xoşu gəldi o saat
 Hamının belə addan.
 “Küftə” deyildi “Tavat”,
 Əsl adı, çıxdı yaddan.
 Nadir qışda bir dəfə
 Yüyürmüşdü sinifə.
 Çığırdı dərstdə Elbəy:
 – Qızarmısan almatək!
 “Alma” adı Nadirə
 Verdilər birdən-birə.
 – Ləqəbçi, dur, işim var,
 Bir mühüm xahişim var.
 Çağırıb “küftə”, “alma”,
 Yoldaşı ələ salma!

Mənə nə?!

– A Gəray, bizim camış
 Bu gecə balaladı,
 Heç ayağa durmamış,
 Balasını yaladı.
 – Mənə nə?!

Dağlara yağdı dolu,
 Sel basdı, bağda yolu.
 Batdı orda əkdiyim
 Neçə çiyələk kolu.
 – Mənə nə?!

Səhər keçirdim çayı.
 Tullandı bir şamayı.
 Zənbilə qoyub dedim:
 “Bu da nənəmin payı”.
 – Mənə nə?!

Susuzdu qoyun-quzu,
 Tökdüm arxın yanına.
 Gördüm bir çöl donuzu
 Soxulub bostanına.
 Başını tutdu Gəray,
 Qaçaraq dedi: – Haray!

O, məni tərifləsin

Gülərdən aram-aram
 Xahiş elədi Səlim:
 – Otağı bulamaram,
 Olar içəri gəlim?
 Dedi bacısı Mələk:
 – Olar otağa gələk?
 Silmişəm döşəməni,
 Çöldən edin tamaşa.
 Hirsəndirməyin məni,
 Keçin aşağı başa.
 Çölü gəzib çəkməniz,
 Altında toz-moz olar.
 Girsəz evə, düşər iz,
 Döşəmə bomboz olar.
 Anam tarladan gələr,
 Təmiz evdə dincələr.
 Qoy o məni hər kəsin
 Yanında tərifləsin.

Akifin şeiri

Akif girdi otağa,
 Qapısını bağladı.
 Durdu şeir yazmağa,
 Dəftəri varaqladı¹.
 Yenə qalxdı ayağa,
 Baxdı şüşədən çölə.
 Gördü: balıq tutmağa
 Uşaqlar gedir gölə.
 Onlar buruldu tini,
 Dedi: a... bundan yazım.
 Qafiyədir çətini,
 Çox düşünmək nə lazım?..
 Tapdım: göllərdə sazan,
 Aş bişirir bir qazan.
 Kütüm gördü xərçəngi,
 Birdən saraldı rəngi.
 Güləcək bacım Rəna,
 Deyəcək yoxdur mənə.
 Keçini təsvir edim,
 Girib qarpız-qovuna.
 Yox, şeir çıxmır, gedim
 Mən də balıq ovuna!

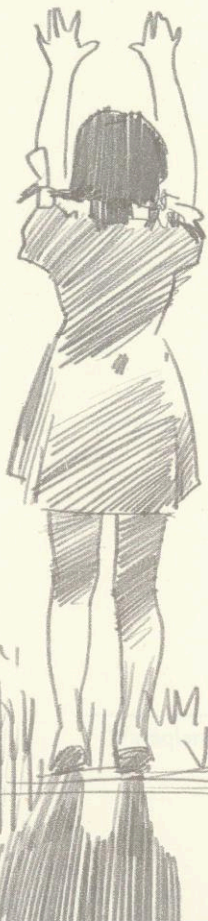
¹ "Vərəqləmək" sözü qafiyəyə uyğun olsun deyə belə yazılıb.

Bacı və qardaş

Şəfəq dedi Şahinə:
 – Sən xoruz ol, gir hinə,
 Mən olum tülkü lələ,
 Səni keçirəm ələ.
 – Lap çaşmısan, deyəsən?!
 Tutub məni yeyəsən?
 Heç sənə yoxdur sözüm,
 Tülkü olum mən özüm.
 Şəfəq dedi: – Sənə mən
 Ətək-ətək səpim dən.
 Qanad açıb, qon dənə.
 Xoruzum lap tox olsun.
 – Qoy dənin qalsın sənə.
 Sağ ol, payın çox olsun!

Mənim dostum

Anam deyir tək qızım,
 Nə bacım, qardaşım var.
 Elə bilmə yalqızam,
 Bir yaxşı yoldaşım var.
 Uzun-uzun saçları
 Qızıl kimi sapsarı.
 Mən yuxudan duran tək,
 Bir gedirik bağçaya.
 Desəm: – Gəl, gedək çimək,
 Aparar məni çaya.
 Meşədə cırcırma
 Onu görüb oxudu,
 Hörümçək qondu şama,
 Bir zərli tor toxudu.
 Bax, tutmuşam əlindən.
 Düz gətirdi yanıma.
 O günəşdir, telindən
 İsti keçir canıma.

Sədyarın oyuncağı

Sədyarın hər oyuncaq
 Alınanda adına,
 Oynatmamışdan qabaq
 Baxır onun dadına.
 Toxundurub dilini,
 Yaladı boz filini,
 Gördü ki, yoxdur dadı,
 O, filiylə oynadı.

Sənubərin gözləri*(Poemadan)*

Elə bil ki, şəvədir
 Onun qara gözləri.
 Bu nə qəşəng nəvədir,
 Nə şirindir sözləri!
 Boylanır göz qırpmadan
 Axşam ulduza, aya
 Beş ildir heyran-heyran
 O baxır bu dünyaya.
 Buludlardan çıxdı ay,
 Işıqlandı dağ, dərə.
 Çaldı nənəsi laylay
 Qaragöz Sənubərə.
 Eşitmədi bu ara
 Sənubər xoş sözləri,
 Yumulmuşdu qarqara,
 Şəvə kimi gözləri.

Mənim beş qardaşım var

Çox sevirəm Ramizi,
 O hər bir işdə başdır.
 Sirkə apardı bizi,
 Axı böyük qardaşdır.
 Sovxoz bağına birbaş
 Gedir Aydınla, Tağı,
 Bağbandır iki qardaş,
 Onlar becərir bağı.
 Odun qırır hər səhər
 Kiçik qardaşım Qara.
 Arpa səpir Elsevər
 Fermada toyuqlara.
 Becərdim gül ləkini,
 Mən də çox iş bilirəm.
 İstəkan, nəlbəkini
 Təmiz yuyub silirəm.
 Beş əziz qardaşım var,
 İşləyirik hamımız.
 Mənim altı yaşım var,
 Evdə bircə mənəm qız.

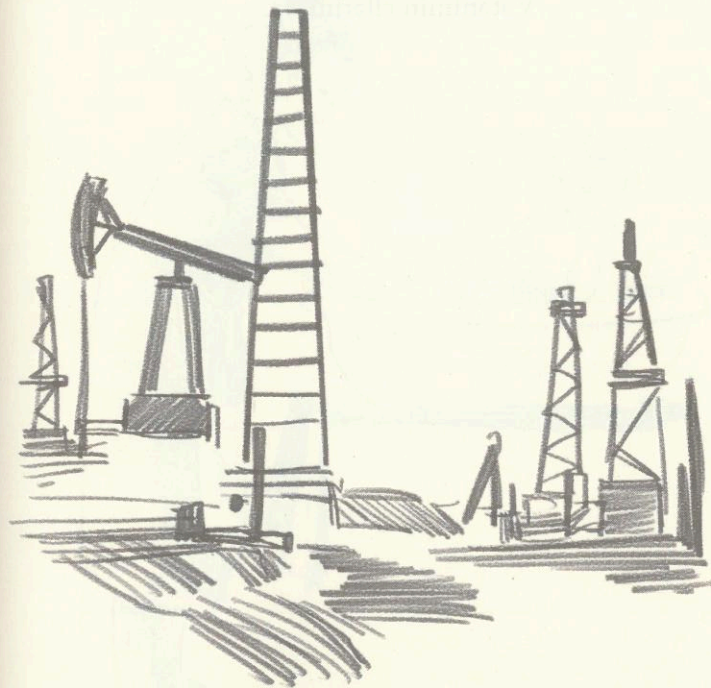
Dur, dur!

Kənddəki nənəsinə
 Qonaq gəldi Elsevər.
 Dedi: – Kimin səsində
 Mən oyandım bu səhər?
 Ay nənə, o nə səsdir
 Bağçadan gəldi qur-qur?
 – Çox yətdin, daha bəsdir...
 Qurbəğa dedi: – Dur, dur!

Neft mədəni

Ötsən bizim küçəni
 Görünəcək buruqlar,
 İri-iri neft çəni,
 Burada neft mədəni var.
 Mancanaqlar səslənir
 Başını əy-əy,
 Lap adam həvəslənir
 Mədəndə işləməyə.

Teleqrafın telləri

Polad tellər, gör necə düz
Bağlanıbdır dirəklərə,
O tellərlə gecə-gündüz
Xəbər gedir ürəklərə.

Quşlar qonub yad eləyir,
Teleqrafın tellərini.
Xoş xəbərlər şad eləyir
Vətənimin ellərini.

Elə bilir dənizdir

Görəsən yenə niyə
Evdə şap-şup səsi var?
Əl-qol atıb çimməyə
Sədyarın həvəsi var.
Su ilə dolu vanna
Elə bilir dənizdir.
Onu çimdirdi ana,
Gül kimi tərtəmizdir.

İnci

Bir körpə gülümsədi,
 Elə bil nəsə dedi.
 Anasına Sənubər
 Bildirdi sevincini,
 Göstərdi səhər-səhər
 Ağzındakı incini.
 Ana dedi: – Şad xəbər!
 Qızımın çıxar dişil!
 O bizimlə bərabər
 Yeyəcəkdir bişmişi.

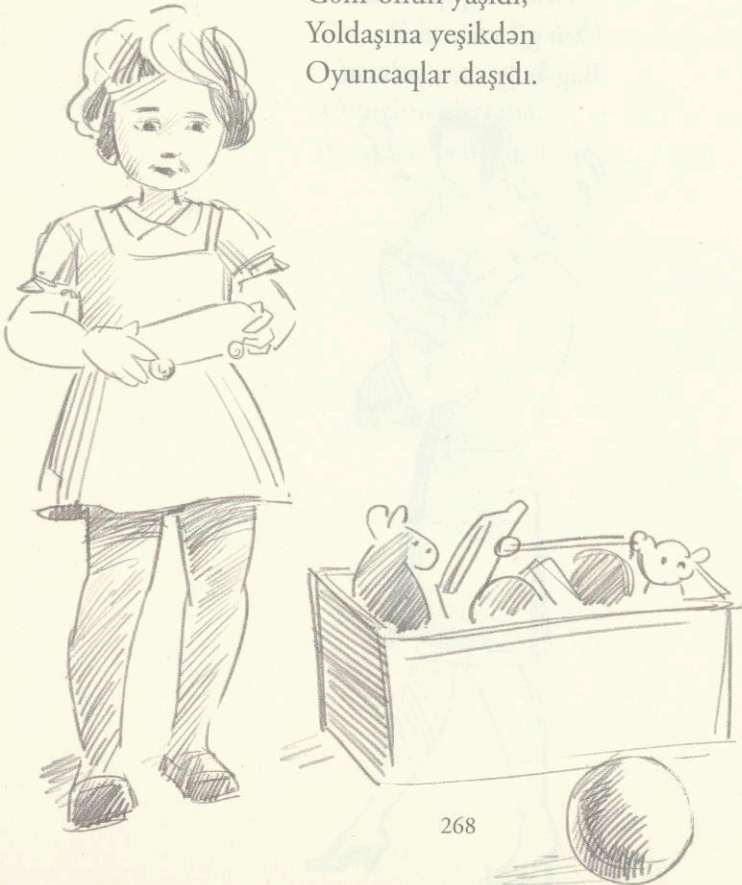
Sevinc

Ana “gəzmək” sözünü
 Deyəndə uşağına,
 Körpə atdı özünü
 Ananın qucağına.
 Gör, nə qədər sevindi
 – Uzadaraq qolunu,
 Özü göstərir indi
 Bağ-bağçanın yolunu.

Yaşıdlar

Bir baxın fındıqburun,
Qaraca, qıvrım saça.
Ayaq açır, yan durun,
O gedir qaça-qaça...
O gördü ki, eşikdən
Gəlir onun yaşıdı,
Yoldaşına yeşikdən
Oyuncaqlar daşdı.

Yol

Yollar dünyada çoxdur,
Sayı-hesabı yoxdur.
Bostan yolu, dağ yolu...
Məşə yolu, bağ yolu.
Bir yol var ki, dünyada
Onu getmirsən hədə.
Həmişə düşür yada,
Qoca olana qədər.
Bax, uşaqla doludur,
O, məktəbin yoludur.

Hədiyyə

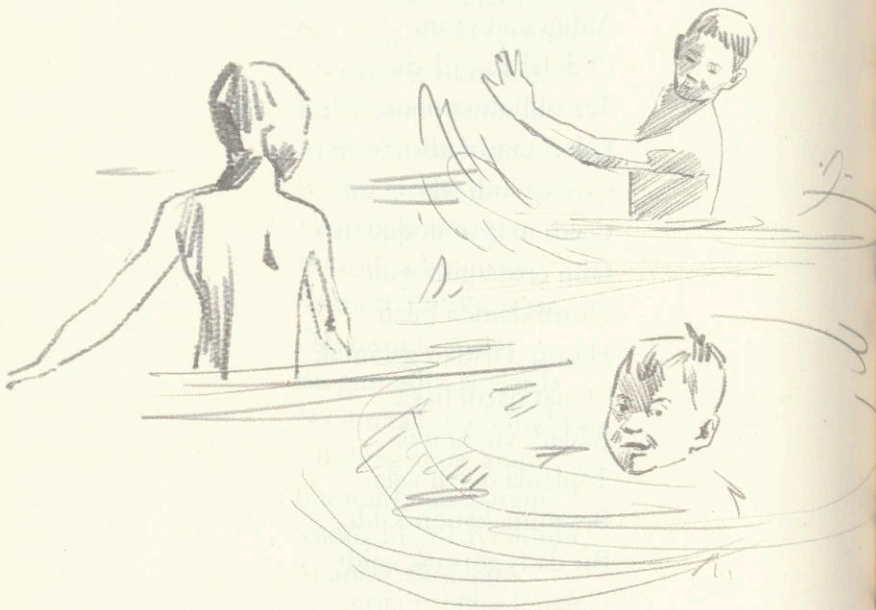
Bir az ağ parça kəsim,
 Axşam olur tələsim.
 Bu gün tikiş tikməyə
 Əcəb gəlir həvəsim.
 Bax, budur iynəm, ağım,
 Yaraşıqlı yumağım,
 Gəl səninlə iş tikim,
 Ağrımamın barmağım.
 Bu mənim saplarımdır,
 Nə rəng desən varımdır.
 O qədər iş tikmişəm,
 Kələflərim yarımdır.
 Mən başladım tikişə,
 İynəm girişdi işə.
 Yaşıl ipək saplardan
 Yarandı atlaz meşə.
 Sonra tikdim qızıl şar,
 Dövrəsində şüalar.
 Bu günəşdir, göylərdə
 Nə duman, nə bulud var.
 Tikməni aram-aram
 Bəzərəm, naxışlaram.
 Səkkiz mart bayramıdır,
 Anama bağışlaram.

Səkkiz marta

Dərsdən gələntək Haşım
 Yırğaladı beşiyi.
 Dedi ki, yat, qardaşım,
 Süpürüm ev-eşiyi.
 Onu belə ovutdu:
 Ding-diring çaldı zəngi,
 Topu da atdı-tutdu,
 Onun açıldı rəngi.
 Aldığı hədiyyəni
 O dolabda gizlədi.
 Tez sildi döşəməni,
 Evləri təmizlədi.
 Çox sevindi ailə,
 Gəldi martın doqquzu.
 Gün çıxdı, gülə-gülə
 Əritdi damda buzu.
 Haşım dərsdən gələntək
 O saat qaçdı bağa.
 Başladı yüyürərək
 Toplanla oynamağa.
 Boynuna kəndir saldı,
 Bir də iş görmək qaldı
 Gələn il səkkiz marta.

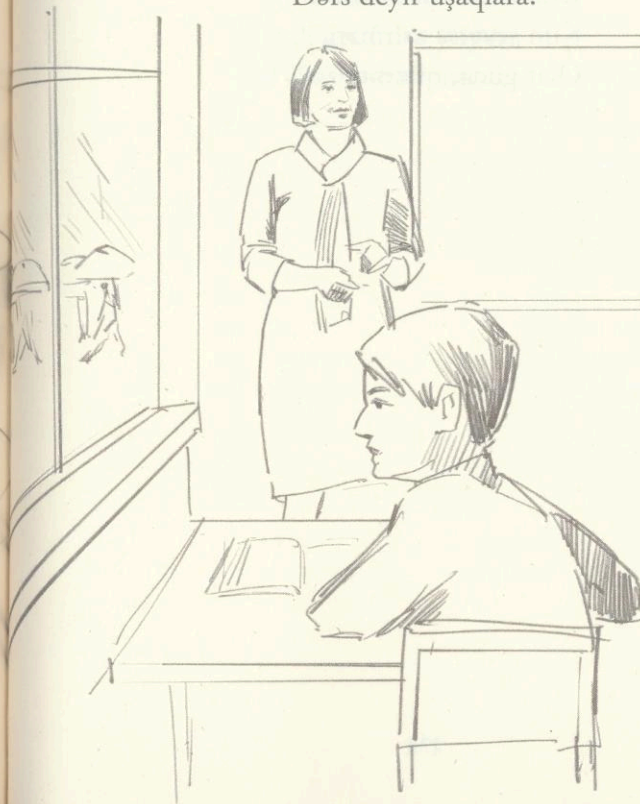
Çayda

İsti havada – yayda
 Uşaqlar çimdi çayda.
 Çimmək hər şeyə dəyər!
 Bədənin sərin olar.
 Üzmək bilmirsən əgər
 Çox getmə, dərin olar.

Dərs vaxtı

Səhər-səhər dərs vaxtı,
 Yağış yağırdı bağa.
 Müəllim bizə baxdı,
 Başladı danışmağa.
 Yağış yağır şırhaşır,
 Su verir budaqlara.
 Müəllimsə danışır,
 Dərs deyir uşaqlara.

Tez dur, tez yat

Tez durub, tez yatarsan,
Boya-başa çatarsan.
Dostu olsan idmanın,
Salamat olar canın.
Dərs vaxtı tutmaz əsnək,
Vaxtında yesən yemək.
Sevsən təmiz havanı,
Unudarsan dərmanı,
Kim seversə zəhməti,
Olar gücü, qüvvəti.

Növbətçi

Müəllim dedi: – Qədir,
Nə yaxmısan burnuna?
Dəyirmançısı nədir?
Üz-gözün batıb una.
Pəncərəni, lövhəni
SİLƏN gördüm mən səni.
SİLGİNİ təmiz suyun
Altında islatmısan.
İndi get özün yuyun,
Təbaşirə batmısan...

Bəs sən necə?

Külək qovur buludu,
Günəş gözünü açır.
Dağlar olur yaqutu,
Xəzər üstə nur saçır.
Gözəl rəngə boyanır
Meşənin də talası.
Günəş tezdən oyanır,
Bəs sən necə, balası?!

Kiçik xarrat

Xalam oğlu Səlimdən
Öyrəndim xarratlığı,
– Hər iş gəlir əlimdən.
Alabaşın yatdığı
Komanı qurmuşam mən,
Baxır pəncərəsindən.
Səhər dəhlizə keçdim,
Bir yaxşı taxta seçdim.
İşə saldım rəndəni,
Talaşaya baxın siz!..
Qaranquşum, mən səni,
Qoya bilmərəm evsiz.

Rəngsaz

Gətirdim bir neçə rəng,
 Qatdım əlif yağını.
 Rənglədim gör nə qəşəng
 Nənəmin otağını!
 Divarlara çəkdim gül,
 Budaqlarında bülbül.
 Nənəm dedi: – Oldu yaz,
 Sağ olsun belə rəngsaz!

Gülyaz

Əlaçı oldu Gülyaz,
 O heç kəsi tanımaz.
 A Gülyaz, bu nə işdi,
 Yerişin nə dəyişdi?
 Oxşatmısan özünü
 Sən lap hacıleyləyə.
 Göyə dikmə gözünü,
 Yıxılırsan xəndəyə.

Ətirli qızılgül

Taxtanı ova-ova
 Gəmi düzəltmişəm mən.
 Dalğalar qova-qova
 Apardı onu birdən.
 Çox iti üzür, ona
 Göydə quşlar da çatmaz.
 Əgər qopsa fırtına
 Gənim sularda batmaz.
 Ləpəni yara-yara,
 Dənizdə buruqlara
 Gənim üzürdü birbaş.
 Yelkəni olmuşdu yaş.
 Buruqlarda mənim bir
 Əziz əmim işləyir.
 Ən istəkli, ən yüngül.
 Yük qoymuşam gənimə,
 Bir ətirli qızılgül,
 Göndərirəm əmimə.

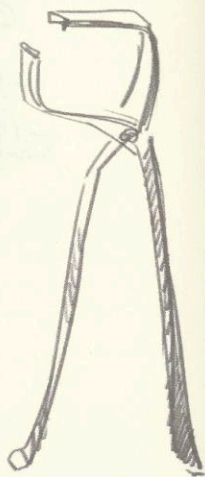
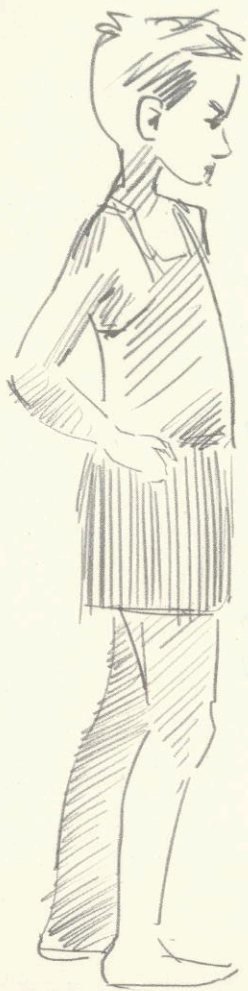
Nalbənd

Atın nalı laxladı,
 Məni yoldan saxladı.
 Bu kəndin nalbəndi var,
 Gətirdi çoxlu mismar.
 "Tuk-tuk" vurdu nalına...
 Çəpdim dağın yalına.

Kəlbətin

Fərhad, sənə sözüm var,
Danışan kəlbətindir.
Hər yerə vurma mismar,
Çıxarmaq çox çətindir.

Ekskavator

Boyu göylərə çatır,
Dik tutmayır başını.
Özünü arxa atır,
Qoparır hər daşını.
Qayaya batır dişi,
Ağzı iti dəmirdi.
İnsanla bölüb işi,
Sərt dağları gəmirirdi.
Hərlədir onu çarxı
Bayaqdan sola, sağa.
O qazır təzə arxı,
Su gəlsin bizim başa.

Balıq ovu

Pərvizdən deyim sizə:
O, oxuya-oxuya
Gəldi bir gün dənizə.
Tilovu atdı suya.
Arxasında qayalıq,
Dürdü balıq ovuna.
Heyif ki, bircə balıq
Düşmədi tilovuna.
Ucaltdıqca səsinə,
Pərvizin nəğməsinə
Balıqlar eşitdilər,
Bir-bir gözdən itdilər.

Cilidçi

Cilidin¹ cırıq-cırıq,
Sən lap qanadı qırıq
Quş kimisən, a kitab,
Tez ol mənə ver cavab!
Dayanma rəfdə yalqız,
Hansı oğlan, hansı qız
Səni salıb bu hala?
Ağlayırsan az qala,
Bilinmir nədir adın,
Yaralıdır qanadın.
Götürdüm səni rəfdən,
Kitabla kökdür aram.
Cilidini indi mən
Yapışdırıb, yamaram.

¹ "Cild" sözü heca sayına görə belə yazılıb.

Svetofor

Sevirəm svetoforun
 Göy işığı yananda.
 Qırmızı yandı, qorun!
 Getmə, dayan bir yanda.
 Göy rəng dəysə gözümə
 O səkiyə keçirəm.
 Mağazadan özümə
 Yaxşı kitab seçirəm.

Noğul

Noğul almışdı nənə,
 Şipşirin, dənə-dənə.
 Bağlayaraq boğçaya,
 Qoymuşdu sandıqçaya.
 Nəvəsinə dedi: – Sən
 Açmayasan sandığı.
 Xortdan çıxar içindən,
 Tutar sənə acığı.
 Səhər gün düşdü evə,
 Yuxudan durdu nəvə.
 Mətbəxə girdi əvvəl,
 Yavaşca gəzdirdi əl
 Sandıqçanın dibinə.
 Noğulları o, bir-bir
 Boşaltdı öz cibinə.
 Gördü, nənəsi gəlir.
 Nənə sandığı açdı,
 Nəvə həyəətə qaçdı,
 Çay içməyə bir dənə,
 Noğuldan qalmamışdı.
 Məttəl qaldı nənə,
 Öz-özünə danışıdı:
 – Evdə ki, yox siçovul,
 Bəs necə oldu noğul?

Bu kimə oldu qismət?
 Nənə dedi: – Ay nənə,
 Xortdan aşırıb əlbət,
 O cibinə əl atdı,
 Noğulları boşaltdı.
 Dedi ki, sandıqçanı
 Gəzdim, tapım xortdanı,
 Bir də gördüm, o, nəydi?..
 Əlimə noğul dəydi.
 Nənə gülərək dedi:
 – Zarafat etdim, oğul,
 Halaldır sənə noğul.
 Daha incitmə məni,
 Yorulmuşam deməkdən.
 Şirni küsdürür səni
 Hər cür dadlı yeməkdən.
 Hər yeməyin vaxtı var,
 Əvvəlcə get, et nahar.
 Sonra ye, şirniyyatı,
 Dadlı noğul-nabatı.
 Çay içib noğul yedi,
 O gün nənə və nənə,
 Şipşirin, dənə-dənə.

Şarım

Buraxdım şarımı mən
 Əlimdən bilə-bilə.
 Külək apardı birdən
 Ağlamadım bir gilə.
 Göydə mayallaq aşar,
 O, oynaya-oynaya.
 Ulduzları dolaşar,
 Axır ki, çatar Aya.

Şad xəbər

Yoldaşına belə bir
 Xəbər yetirdi Nadir:
 – Heç bilirsən, qardaşım
 Anadan olub dünən.
 Odur, qarışib başım.
 Görürsən necə şadam,
 Dünyada qoymaram mən,
 Ona dəysin bir adam.
 Ayırmaram özümdən,
 Çıxararam balkona.
 Birdən çıxsə sözümdən,
 Acıqlanaram ona.
 Dedi yoldaşı Eldar:
 – Əgər bir təqsiri var
 Onu yanına çağır,
 Bir ağıl qoy başına,
 Adam da güldən ağır
 Söz deyər qardaşına?

Sonra, sonra

Alıya kim iş desə,
 O, “sonra, sonra” deyir,
 Birisi yemək yesə
 O, şərik olub, yeyir.

Alpər

Yaxşı dərslər oxu, Alpər,
 Ucal ulduza, aya!
 Şəkil çəkdir bizə ver,
 Gedəndə Ankaraya.
 Könlün istəyəndə gəl,
 Sizin ki bizim ev.
 Həm ağıllı, həm gözəl
 Bacın Başakı çox sev!
 Başakla mehriban ol,
 Gedin, sizə yaxşı yol!

Atam

Həç bilirsən mənim atam nəçidir?
 Mənim atam məşhur təyyarəçidir.
 Görərsiz aparar hər yana sizi,
 Göylərdən göstərər dağı, dənizi
 Göylər verib ona şanı, şöhrəti,
 Göylərdən qazanıb o məhəbbəti.

Ya mən gəlim, ya sən gəl

Görüşmürük, ay nənə,
 – Sən kənddə, mən şəhərdə.
 Nə olaydı mən yenə
 Çapaydım o kəhərdə.
 Biz səninlə ən uca,
 Gözəl dağları aşdıq.
 Güllər yığdıq çoxluca,
 Bütün kəndi dolaşdıq.
 Ardımca baxdı boz kəl,
 Mələdi qızıl inək.
 Ya mən gəlim, ya sən gəl,
 – İkimiz də sevinək!

Yelləncək

Bağımıza köçən tək,
 Tutdan asdım yelləncək.
 Bacım yellənən zaman
 Birdən yıxıldı, aman!
 – Necə ağladı bacım...
 Lap kəsildi əlacım.
 Topladığım daşları,
 Rəngli karandaşları
 Bağışladım mən ona.
 Tez susdu bacım Sona,
 Qurudu gözündə yaş...
 Özüm yıxıldım kaş!

Axı, hardan bilim mən?

Danışmayı İsrafil
 Məktəbdə səhərçağı.
 Acıqlıdır elə bil,
 Tökülüb qaş-qabağı.
 Gah görürsən gözünü
 O, bir nöqtəyə dikir,
 Gah qaçırır özünü,
 Heç kimə vermir fikir.
 Söz deyirsən, fil kimi,
 Yırğalayır başını.
 Heç kim İsrafil kimi,
 İncitməz yoldaşını.
 Mən nigaran-nigaran
 Soruşdum İsrafildən:
 – Mənimlə kökdü aran,
 Bəs nə oldu qəfildən?..
 Eh, səni başa düşmək
 Olub çətindən-çətin.
 Danışmırsan, otur tək,
 Nə pismiş xasiyyətin!..
 Gör nə verirəm sənə...
 Sənin olsun qələmim.
 Bakıdan onu mənə
 Gətirib Pərviz əmim.

Almadı, küsdü məndən.
 Lap təlx oldu ovqatı.
 Bacısı Yasəməndən
 Öyrəndim əhvalatı.
 Demə, yox olub dünən
 Sevimli iti – Ayıq.
 Axı hardan bilim mən?!
 Biz kənddən kənardayıq.
 Gəldik onunla çaya.
 Suya saldıq qayığı,
 Üzüb keçdik o taya,
 Axtarıyıq Ayığı.
 Dara düşəndə birdən,
 Dostundan gizlətmə sən!..

Foto

Elan vardır koridorda,
 Çoxlu uşaq durub orda.
 Yeni foto məşğələsi.
 Sevindirir hər bir kəsi,
 O dərnəyə getdi İlqar
 “Foto”ya çox həvəsi var.
 Çıxdı foto dərnəyindən,
 Gör nə keçdi ürəyindən:
 – Qardaşlarım mən gələn tək
 Qaçacaqlar: “bizi də çək!”
 Tez çağırıb mən anamı,
 Deyəcəyəm: – Gəlsin hamı!
 Nazim, bir az yana çəkil,
 Yoxsa yaxşı düşməz şəkil.
 Kresloda otur, ata
 Diqqətlə bax aparata.
 Mənim kiçik bacım Ülkər
 Hey ağlayır səhər-səhər.
 Öz şəklinə baxan zaman,
 Ağlaşan qız qorxar yaman.
 O tərgidər səhərçağı
 Nahaq yerə ağlamağı.

Qaldı sabaha

Bu gecə çoxlu iş
 Gördüm yuxuda.
 Əllərim balıqtək
 Oynadı suda.
 Yudum başdan-başa
 Bizim dəhlizi.
 Mətbəxdə dolabı,
 Stulu, mizi.
 Bacım Gülbənizi
 Çimdirdim teştdə,
 Qurtardım bunları
 Düz saat beşdə.
 Mən bugünkü işi
 Görmüşəm daha,
 Bir də iş görməyim
 Qaldı sabaha.

Məxməri çay

Bu qaynayan samovardır,
 Gör nə yaxşı səsi vardır.
 Ana, qalxır ağ buxarı,
 Susamısan, çıx yuxarı.
 Qənd doğraram tikə-tikə,
 Çay ataram ağ çaynikə.
 Dəmkeş üstə bir az qalsın,
 Yavaş-yavaş qoy dəm alsın.
 Mən armudu stəkana
 Gəl çay süzüm, içək, ana...
 Ləzzət verir bizə qış-yay
 – Məxməri çay, məxməri çay.

Karnaval

Mətbəxdə axın-axın
 Uşaqlara bir baxın.
 Oynayıb çala-çala
 Gəldilər karnavala.
 Üzlərində maska var,
 Əllərində rəngli şar.
 Hərə bir cürə donda
 Rəqs eləyir salonda.
 Bax, o bizim Fərhadır,
 Boz maska var üzündə.
 Elə bil kürən atdır,
 Çapır Cıdır düzündə.
 Gülzar Nərgizə baxıb,
 Dovşan maskası taxıb.
 Salonda sürüşürlər
 Atılırlar, düşürlər.
 Örtüyünə divanın
 Girib Aydın, Qərənfil;
 Çölündə Afrikanın
 Guya durub iri fil.
 Oynayıb iki yoldaş,
 Qonaqlara əydi baş.
 Dərsdən sonra sən də qal,
 Maraqlıdır karnaval.

Mənim yoldaşım

Yaxşı oğlandır Saşa
 – Mənim bağça yoldaşım,
 O da girib beş yaşa,
 Mənim də beşdir yaşım.
 Onun saçı hamardır,
 Ala gözləri vardır.
 Mənə oxşayır bir az,
 Bizi ayırmaq olmaz!
 Mənim atım kürəndir,
 Yaman bərk yüyürəndir.
 Onunku kəhər atdır.
 Qırmızı yəhər atdır.
 Bax, divara vurulmuş
 Çəkdiyim fil şəkili.
 Odur, Saşa çəkən quş,
 Ağdır onun kəkili.
 Saşada bir maşın var,
 Üstə yazılıb “Eldar”.
 Zərlə bəzənib adım,
 Saşaya ad günündə
 Onu mən bağışladım.

Məktəbliyəm

Mənim boş vaxtım hanı
 İçində yaşıl tasin
 Çimdirim ağ dovşanı
 Şirin-şirin yuxlasın.
 Mənim boş vaxtım hanı
 Ayıya laylay deyəm?
 Bilirəm əlifbanı,
 Mən daha məktəbliyəm.
 Kitabım var təptəzə,
 İstəyirsiz göstərim?
 Qoymaram heç kim əzə,
 Səni üçmil dəftərim.
 Bax, peromun gözünü,
 Tutulanda silirəm.
 Mən indi sülh sözünü
 Daha yaza bilirəm.
 Məktəbə hazırlaşım,
 Dərsimin vaxtı çatdı,
 Sözə qarışdı başım.
 Kuklamı kim oyatdı?
 Odur, üstünü açıb,
 Birdən-birə ağladı.
 Dovşan yanıma qaçıb,

Boynumu qucaqladı.
 Qəşəng kuklam Qərənfil
 Siləndə göz yaşını,
 Gördüm palazqulaq fil
 Yırğaladı başını.
 Dedim: – oyuncaqlarım,
 Sevimli uşaqlarım,
 Biz hara, küsmək hara,
 Mən heç sizi ataram?
 Hazırlaşın nahara,
 Mən də gəlib çataram.

Həm iş yerim

Gərək səni çox sevim
 Həm iş yerim, həm evim.
 Sənsən mənim, ay gəmi,
 Gəzdir məni aləmi!
 Gəlin gedək dənizə,
 Mənimlə səhər ertə,
 Orda göstərim sizə
 Dor ağacı, göyərtə.
 Gəmidə var aşxana,
 Dadlı konfet dükkanı.
 Kapitanam hər yana
 Hərləndirim sükanı.
 Dənizlərdə yaşayım,
 Sənə gərim yellərə.
 Gəyimlə yük daşıyım,
 Uzaq-uzaq ellərə.

Barmaqlar

İnsanın barmaqları
 Hər bir işə yarayır.
 Hərdən səhər çağları
 Tellərini darayır.
 Əllərlə birləşərək,
 Hər zəhmətə alışır.
 İncə saplar eşərək
 Hana üstə çalışır.
 Xalçaçı qız rəngbərəng
 Gül toxuyur xalçada.
 Kamançaçı çox qəşəng
 “Şur” çalır kamançada.
 Uca-uca dağlara
 Yollar çəkir, arx qazır.
 Sevimli uşaqlara
 Yeni şeirlər yazır.

Öyrəndim

Gəzmədim boş-boşuna
 Atama etdim kömək,
 Gəldi onun xoşuna.
 Doldurduq çarhovuzu
 Su içsin qoyun-quzu.
 Atamla taya-taya
 Ot biçirik fermaya.
 Bağda çəpər hörməyi
 Öyrəndim qardaşımdan.
 Sevirəm iş görməyi,
 Lap balaca yaşımdan.

Zəhmətlə yaşa!

Mənim qardaşımın adı Cabbardır,
 Baxarsan əlləri qabar-qabardır.
 Ovucunun içi lap dönüb daşa,
 Mənə deyir: – Sən də zəhmətlə yaşa.
 Qazır düzənləri, qazır dağları,
 Görsün ki, hardadır neft yataqları.

Keşikçilər

Balacam, qızılıgül,
 Bənövşəyə batasan.
 Yavaş-yavaş mürgülə,
 Şirin-şirin yatasan.
 Təpələrin, diklərin,
 Üstündən gəl, düş daha.
 Qovuşur kirpiklərin,
 Gəzmək qalsın sabaha.
 Buludlar qalın-qalın,
 Yatır göyün üzündə.
 Dolaşmasın xəyalın,
 Yenə çölün düzündə.
 Üstündən Haçadağın,
 Mürgüləyib axdı su.
 Əziz bala, yatmağın
 Bil ki, yoxdur qorxusu.
 Ay üstündə nur çilər,
 Sən yuxula doyunca.
 Qoruyur keşikçilər,
 Bizi sərhəd boyunca.

Məktub

Elə bilmə ki, səni,
 Unutmuşam, qardaşım.
 Bil ki, sizdən gələni
 Dərsə qarışıb başım.
 Çoxlu oxuyuram mən,
 Ayrılmıram kitabdan.
 Şad xəbər verim: – Dünən
 “Beş” almışam hesabdan.
 Çalışıb bütün ili
 Əlaçı olam gərək.
 Sən verdiyın şitili
 Əkdim həyətdə tək-tək.
 Sirkə getdim bu həftə,
 Fil durdu bir tərəfdə.
 İt qaçdı atı qapsın,
 At qaldı hara çapsın.
 Bir də gördüm iri şir,
 Ortaqlıqda gəzişir.
 Xalamoğluna sözüüm
 Sığmadı bir məktuba.
 Gedim yanına özüm,
 Burdan-buradır Quba.

Balaca həkim

Həkimdir, hər gün gedir
 Xəstəxanaya anam.
 Divanın üstündədir
 Mənim də xəstəxanam.
 Sağ qoluma bağladım,
 Tez aypara nişanı.
 Yavaşca qucaqladım
 Atı, fili, dovşanı.
 Qoydum divanın üstə,
 Uzandı çoxlu xəstə.
 Keçi, dəvə, qaz, toyuq...
 Çoxuna dəyib soyuq.
 Qızdırma tutub qazı.
 Bərk ağrıyır boğazı,
 Mənim istəkli qazım,
 Gəl sənə dərman yazım.
 Boğazında var yara
 Al, elərsən qarqara.
 Bəs itin kefi yoxdur,
 Yeməyir, guya toxdur.
 Nə oynayır, nə hürür,
 Səhərəcən öskürür.
 Onun könlünü aldım,

Belinə banka saldım.
 Dərman içirdim, boz it
 O saat oldu sakit.
 Bu kuklam Güldəstədir,
 İki gündür xəstədir,
 Qolunda kompres var,
 Əl vurmaram ağrıdar.
 Keçi ovub gözünü,
 Dedi ki, məstan pişik,
 Cırmaqlayıb üzünü,
 Yarasına yod sürtdüm,
 Yatdı üstünü örttdüm.
 Divanda az yer vardı,
 Filin yeri lap dardı,
 Dəvə çəkildi bir az,
 Fili yuxu apardı.
 Hamı yuxladı bir-bir
 Lap kəsildi səs-səmir.
 Təkcə darıxdım yaman,
 Saydım düz ona qədər.
 Verdiyim dava-dərman
 Gördüm getməyib hədər
 Hamı gözünü açdı,
 Birbaş yanıma qaçdı.
 Tərtəmiz sağaldılar,
 Sevinib əl çaldılar.

Xarrat

Bax, bu oğlan Yaşardır,
 Əlindəki mişardır.
 Mişarı yaxşı tanı,
 Odur kəsən taxtanı.
 Əlinə alıb mişar,
 Taxtanı kəsdi Yaşar.
 Sonra çağırdı: – Rəndə,
 Gəl kömək elə sən də.
 Bu işi vuraq başa.
 Çəkdi onu taxtaya
 Qıvrılaraq talaşa
 Yığıldı taya-taya.
 O çalışdı o ki, var,
 Taxtalar oldu hamar.
 Dedi bacısı Sevil:
 – Sən xarratsan elə bil;
 Həm qoçaqsan, həm zirək.
 Düzəlt bir yaxşı nənni.
 İçində yelləndirək
 Bacımız Yasəməni.

Gülxanə parkı

İstanbul – sahilə şəhər,
 Oyanırdı səhər-səhər.
 Dekabr ayının sonu.
 Ağaclar soyunub donu.
 Yuxlayırdı hələ çoxu,
 Görürdülər yaşıl yuxu.
 Gülxanə parkları bomboz,
 Nə ağacda vardı bir qoz,
 Nə bir badam, nə bir püstə.
 Ən uca bir budaq üstə
 Oturmuşdu bozca bir quş,
 Qanadına şəbnəm düşmüş.
 Birdən hər yan şəfəqləndi,
 Sanki göydən nur ələndi.
 Park elə bil gəldi cana,
 Işıq düşdü xiyabana.
 Elə bil ki, ötdü yolu,
 Xəyalında qayğı dolu,
 Ürəyində bir məhəbbət,
 Türk şairi Nazim Hikmət.

İnşaatçı əlləri

Bir məhəllə var idi,
 Küçələri dar idi.
 Palçıq olardı yaz, qış.
 Evləri yastı-yastı.
 Bir gün yağdı bərk yağış,
 Həyətləri su basdı.
 Əsdi bahar yelləri,
 İnşaatçı əlləri
 Ora köməyə gəldi,
 İşlər bir-bir düzəldi.
 Söküldü həyə-t-baca,
 Evlər tikildi uca.
 Hərəsi bir imarət,
 Asfaltlandı yol, həyə-t.
 Qoçaq inşaatçılar,
 İşlədilər o ki var,
 Gah maşınla, gah əllə,
 Gözəlləşdi məhəllə.

Metro

Ay ana, mindir məni
 Sehrli pilləkana.
 Bu gün sevindir məni,
 Axı bayramdır, ana?!
 Bizim küçəmizə düz
 Gətiriblər metronu.
 Gün çıxıb gecə-gündüz
 İşıqlandırır onu.
 Çilçıraqlar nur saçır,
 Gəzib, baxırıq ona.
 "Sim-sim" qapını açır,
 Biz minirik vaqona.
 Ay ana, mindir məni
 Sehrli pilləkana...

Mənim qartalım

Göy buludlardan soruş,
 Mənim atam nəçidir.
 O, tunc qanadlı bir quş,
 O bir təyyarəçidir.
 Elə bil uçuram mən,
 Atamın qanadında.
 Göy yolları görəsən
 Necə qalır yadında?..
 O şığıyır hər yana,
 Marsa, Günəşə çatır.
 Baş vurub asimana,
 Göyün üzündə batır.
 Bir şimşək kimi çaxıb,
 Uçur mənim qartalım.
 Nənəm ardınca baxıb,
 Deyir: – Qadasın alım,
 Salamat get, qayıt sən,
 Möhkəm olsun iradən.

İşıq sönəndə

İşıq sönəndə necə
Mən yata bilim gecə?
Əjdaha düşür yada...
Bir az qorxuram düzü.
Min gecəyə dünyada,
Vermərəm bir gündüzü.

Güləşirdik

Biz İlqarla güləşirdik
Sanki şirdik.
Birdən cırıldı köynəyim
Vay, neyləyim?!
Mənim gözəl bir bacım var,
Adı Sona.
Ancaq bircə əlacım var
– Deyim ona.

Dondurmasatan

Bizi hər gün salır yada,
 Gülər üzlü şən bir kişi.
 Dondurmanı arabada,
 Gətirməkdir onun işi.
 Var gücüylə bağırır o,
 Uşaqları çağırır o.
 "Ay qaymaqlı dondurma
 Gəl al ye, gendə durma.
 Verim hərənizə bir,
 Şokaladlı "Plombir".
 Kim sevir "Eskimo"nu,
 Gəlib aparsın onu".
 Bütün həyat adamı,
 Dondurma yeyir hamı.

Qapılar

Görəsən niyə elə
 Cırıldayır qapılar?
 Bəlkə adamı belə
 Salamlayır qapılar?
 Yox, o qapılar əlbət,
 Məndən edir şikayət.
 Deyir: – Məni tutub pas,
 Aç, ört, mənə qulaq as:
 – Cırr-cırr, cırr-cırr...
 Qapıları yağladım,
 Səssiz açıb-bağladım.

Yallı

Uğurla vurdu başa,
 Elxan bu dərs ilini.
 Kəndə getdi birbaşa,
 Keçirsin tətilini.
 Uzaqda qaldı şəhər...
 Əmisiylə hər səhər,
 Getdi biçinə, ova,
 Qulluq etdi buzova.
 Bir it dəydi gözüne
 Həyatında fermanın.
 Nə dedisə, sözüne
 Qulaq asdı Elxanın.
 Alnında xalı vardı,
 Gözü qaldı xalında.
 Onunla dolaşardı,
 Şiş dağların yalında.
 Dedi: – Yalda oynadın,
 Yallını bir zənbildə.
 Böyüdü Elxangildə,
 O şəhərdə qışladı.
 Elxan onu tətildə,
 Fermaya bağışladı.

Həmişə belə

Yazı qarşılıyıb hamı,
 Sevincindən qanadlanır.
 Deyirlər ilk yaz axşamı,
 “Həmişə belə” adlanır.
 Yaz axşamı oyansa kim,
 O oynayar bütün ili.
 Mən isə bir şəkil çəkim,
 Çəkim Bilgəhdə sahili.
 Mən həm tikim, həm toxuyum,
 Hey girişim neçə işə.
 Yox, əvvəlcə dərs oxuyum,
 Əlaçı olum həmişə.

Kitab

İnsanlar çəkdi zəhmət
 Günü, günə qatdılar,
 Dünyada gözəl nemət
 Kitabı yaratdılar.
 Neməti təbiətin
 Gün kimi işıq saçdı
 Həyatda hər sənətin
 Sırrını bizə açdı.
 O, hər zaman cavandır
 Yaşı ötsə də mini,
 Bizə neçə zamandır,
 Öyrədir Nizamini.
 Çevrilib çox dillərə...
 Sanki sirdir hər biri,
 Yol tapıb könüllərə
 O, sevdirdi Sabiri.
 Durub iki qəhrəman
 Dolabda qoşa-qoşa
 Baxır cürətli Cırtıdan,
 Cəsarətli Qavroşa.
 Kitab sanki bir quşdur,
 Mizin üstə qonmuşdur.
 Kitaba salsan meyil,
 Səndən ayrılan deyil.

Oyun otağında

Uşaqların bağçada
 Bir oyun otağı var.
 Döşəmədə, taxçada
 Hər cür oyuncağı var.
 Böyrü üstə uzanan
 Məxmər tüklü ayıdır.
 Fildir o böyük heyvan,
 Dişləri şirmayıdır.
 Bir buna bax, ayı da
 Uzanıb çarpayıda.
 Sənubər laylay çalır,
 Ayı dincini alır.
 Hamıdan kiçik Bikə
 Çox sevir tikiş tikə.
 İynə alıb əlinə,
 Döşlük tikir gəlinə.
 Bax, necə süzüb gedir
 Bu "Jiquli" maşını,
 Oturub öndə Nadir,
 Gəzdirir yoldaşını
 Odur, balaca Bəkir
 Taxtalardan ev tikir.
 O, sevinə-sevinə

Bayraq sancır evinə.
Sol tərəfdə küncdə var
Kubiklərin qalağı.
Çox sevirlər uşaqlar
Birlikdə oynamağı.

Yaxşı adam

Bir yaxşı adamdır həkim,
Həkimdən qorxmasın heç kim.
Xəstəliyi qoymur yaxın,
Siz onun sözünə baxın.

Göstər

Öz böyük qardaşına
 Dedi balaca Nəbi:
 – Dolanaram başına,
 Göstər mənə məktəbi.
 Atam bir toqqa alıb,
 Sabah onu taxaram,
 Mən lap həyətdə qalıb,
 Pəncərədən baxaram.

İş və söz

İş – möhkəmlikdə bir dağ,
 Bir polad, ya qurğuşun.
 Söz çox yüngüldür ancaq,
 Bir tükü qədər quşun.
 Gah şirin, gah acıdır,
 İşlə söz cüt bacıdır.
 Söz işsiz dolansa tək,
 Onu aparar külək.

Ağrımının qolları

Dərsə gedən bir uşaq,

Çıxdı buz üstə qoçaq.

M.Ə.Sabir

Dərsə gedən bir uşaq,

Səndən bir söz soruşaq:

– Nə durmusan bu tində?

Səndən görünməyən iş!

Məktəbin həyatında

Yoldaşlarınla gəziş.

– Yolu dönəndə birdən

Müəllimi gördüm mən.

Onu çox sevirik biz,

Yenə səhər çağında

Sınıf dəftərlərimiz

Doludur qucağında.

Qoymaram daşısın tək

Uzun-uzun yolları.

Edərəm ona kömək

Ağrımının qolları.

Orqan

Sakitlik idi hər yanda,

Bir nəfər çaldı orqanda.

O, ucaldı səadətini,

Azadlığın nəğməsini,

Eşitdirdi təbiətin,

İnsanların xoş səsinə.

Çağladı çay kimi orqan,

Coşdu sular etdi fəğan.

Sayırdı göydə ulduzlar,

Əridi dağlarda buzlar.

Düşdü çaya iri-iri,

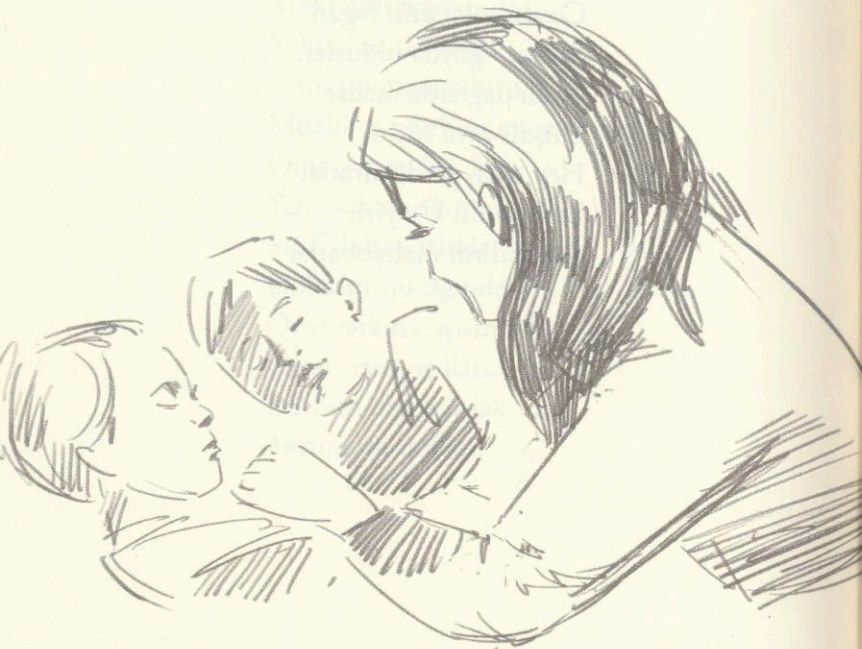
Hey axdı, getdi sürətlə.

Bethoveni, Üzeyiri,

Səsləndirdi məhəbbətlə.

Tarlaların ətri

Anam evə gəlir günəş batanda,
Saçlarımı tumarlayır yatanda.
Əllərində tarlaların ətri var,
Ürəyimdə dəryalarcan xətri var.

Bala məhəbbəti

Dəryalarca olarmı
Ananın məhəbbəti?
Bir günəşə dolarmı
İstisi, hərarəti?
Geniş göylər qədərdir
Balaya məhəbbəti.
Onu ölçmək hədərdir
Yoxdur bir nəhayəti.

Sabirdir adım

Mənim Sabirdir adım,
 Bəlkə şair olmadım,
 Onda nə olsun, ana?
 Anam dedi ki, yaşa
 Sabir kimi mərdana.

Babamın şineli

Babam öz şinelindən
 Düzəldib bir müqəvva.
 Tərpənir yaz yelindən,
 İçinə dolur hava.
 Elə bil ki, var canı,
 Dayanıb, hər şey duyur.
 Köhnə şinel bostanı,
 Qurddan, quşdan qoruyur.
 Bir gün cik-cik səsilə
 Dolmuş idi müqəvva.
 Sən demə, yaxasında
 Sərçə qurubmuş yuva.
 Ağır patrondaş, tüfəng
 Döşündə yoxdur indi,
 Orda sərçə üç qəşəng
 Balasıyla isindi.

Necə çalım?

Necə baraban çalım,
 Nənəm yataqda xəstə...
 Ona qızılgül alım,
 Mağazadan bir dəstə.
 Ana, zəng eləmə, yox,
 Çağırmaq həkimi.
 Nənəm gülü sevir çox,
 Sağalar görən kimi.

Tar

Bir axşam qışda, qarda,
 Qardaşım çaldı tarda.
 Yığışdıq xoş avaza,
 Qışımız döndü yaza.
 Sarı simlər elə bil,
 Bülbül kimi açdı dil.

Göyçək bacımız

Yazda bir bacımız gəldi dünyaya,
 Gıpgırdə sifəti oxşayır aya.
 Muncuq kimi qapqaraca gözü var,
 “İnqə-inqə” dedi, yəqin sözü var.
 Dörd qardaş dövrəyə aldıq uşağı,
 Gördük birdən töküldü qaşqabağı.
 Niyə acıqlandı o boş-boşuna,
 Bəlkə biz gəlmədik onun xoşuna?!

Altı yaşı var

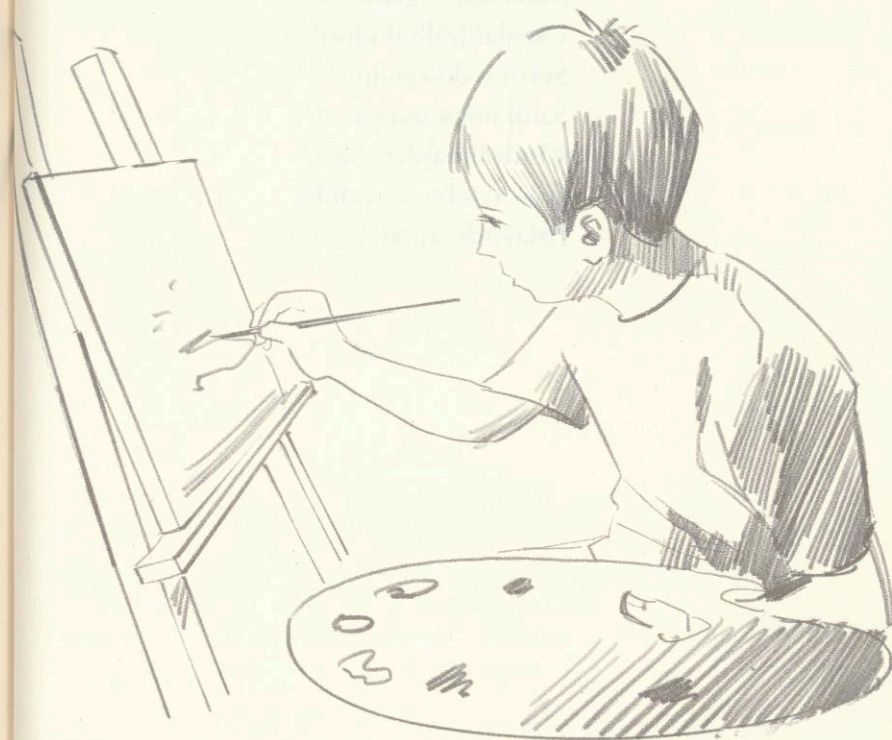
Onun altı yaşı var,
 Hələ yaşı lap azdır.
 Onun üçün dəryalar,
 Gölməçədən dayazdır.
 Deyir çıxıb bayıra,
 Göydən qopardım, ayı.
 Abı rəngə, sarıya,
 Boza, deyir çəhrayı.
 Gözlərində təbiət
 Ən gözəl bir rəng alıb.
 O, qəlbində məhəbbət,
 Dünyaya heyran qalıb.

Şəkillərim

Göylər mavi rəngli bir qab,
 Ay içində yağlı fətir.
 Dəniz mavi rəngli kitab,
 Dalğaları sətir-sətir.
 Günəş çıxıb tutub yolu,
 Elə bil yolda lələdir.
 Göydə isə şərbət dolu
 Qırmızı bir piyalədir.
 Söylə, xoş gəldimi sənə,
 Belə şəkillərim, nənə?

Bəkir

Yağlı rənglərlə Bəkir,
 Oturub şəkil çəkir.
 – Nə çəkirsən, a Bəkir?
 – “Qardaşım ağac əkir”.

Göy avtobus

Göy avtobus tərtəmiz
 Yuyaraq üz-gözünü,
 Bir uşaq bağçasına
 Yetirdi tez özünü.
 Uşaqları mindirib
 Mavi sahilə gəldi.
 Uşaqlar bülbül kimi
 Sevinib dilə gəldi.
 Sahil boyu uşaqlar,
 Çimirdi başdan-başa.
 Göy avtobus dayanıb
 Eyləyirdi tamaşa.

Mənim anam

Anamı baş mühəndis
 Göndərdilər mədənə.
 Nə sevindim bilirsiz
 Xəbər verəndə mənə?!
 O çəkdiyi plana baxın:
 Heç vaxt tez yatmaz.
 Dünyada heç bir ana
 Mənim anama çatmaz.
 Anam işləyir gecə,
 Yatım, səs-küy salmayım.
 Belə ananın necə
 Qayğısına qalmayım?

Tütək çalan

Tütək çalan, ağaca
 Söykədi kürəyini,
 Qaşlarını qaldırıb
 Fildən tütəyini.
 Bir gözəl mahnı çaldı
 Öz xoşbəxt ellərindən.
 Quşlar uçdu elə bil
 Tütəyin dillərindən.

Babanın sevimlisi

Bax, görünür uzaqda
 Bir uşaq arabası.
 Körpə İlqarı bağda
 Gəzdirir öz babası.
 Deyir: – Yaşıl bağlardan,
 Gərək hava alasan.
 Uca ol bu dağlardan,
 Sən bir igid balasan.
 O, hələ açmayıb dil,
 Gülür, atır özünü.
 Başa düşür elə bil,
 Babasının sözünü.

Baxsın ulduza, Aya

Raket düzəltdi Rəfi
 – Qalxsın kosmik fəzaya,
 Dolansın hər tərəfi,
 Baxsın ulduza, Aya.
 Özü raketə mindi,
 Oturtdu ağ quzunu.
 Quzu baxıb sevindi
 Mələdi yol uzununu.

Başqa məsələ

Bacıcan, keçən dəfə,
 Söz verdin alasan ox.
 – Oxun dəyməz hədəfə,
 Mən sənə dedim, ya yox?!
 Boyun boyuma çatıb,
 Əcəb tapdın peşə sən.
 İstəyirsən ox atıb,
 Gözümüzü deşəsən?
 Get oxu “Robinzon”u!
 O kitab düşmür ələ.
 Hələlik oxu onu,
 Bax, bu başqa məsələ...

Xoşlayıram dənizi

Səhər-səhər dənizin,
 Nə yaxşı, xoş iyi var.
 Səhər-səhər dənizin,
 Əcəb gözəlliyi var.
 İstəyirəm dənizdə,
 Keçsin gecəm-gündüzüm.
 İstəyirəm dənizin
 Dərinliyinə üzüm.
 Gəlin, ay qağayılar,
 Birgə çıxmaq səfərə.
 Oturmaqdan su üstə,
 Dönmüsüz nilufərə.
 Hara könlüm istəsə,
 Mən sürərəm gəmini.
 Gəzərəm suitilər,
 Balıqlar aləmini.
 Anam darıxar ancaq,
 Adım düşməz dilindən.
 Gəlib məni çağırar,
 Dənizin sahilindən.

İlk yazı

Qələmlə səliqəli
 Yazmaq öyrənirəm mən.
 Adamın əsir əli,
 Pero səs salır hərdən.
 Yazmaq necə çətindir...
 Sözlər yeridi sağa:
 Yazdım: "Top Afətindir",
 Ləkə düşdü varəğa.

İlk məktub

Elxan, ilk məktubu sən mənə yazdın,
 Sən mənimçün bu qədər darıxmazdın...
 Elə bil məktubla sən çatdın mənə,
 Dovşan qollarını uzatdın mənə.
 Dedin: – “Ver oxuyum, təzə şeir hani?
 Daha öyrənmişəm mən əlifbanı”.
 Söylədin məktubu yazmısan özün,
 Təkbaşına oxuyarsan kitabı.
 Məni şad elədi sənin bu sözün,
 Mən sənə şeirlə yazdım cavabı.

Gülməli

Tullana-tullana dağ ətəyinə,
 Gəldi oynamağa balaca Əli.
 Yamacda qoyulan bal pətəyinə,
 Özü də bilmədən toxundu əli.
 Vızz... edib burnunu sancaraq arı
 Düz uçdu çiçəkli bağlara sarı.
 Çox gözəl oğlandı balaca Əli,
 İndi burnu şişib, olub gülməli.
 Darıxma, şiş keçib gedər sabaha.
 Hər yerə burnunu uzatma daha!

Qış

Yenə qışdır, uşaqlar,
 Bayırda bərk şaxta var.
 Sular büllur kimidir,
 Narın-narın yağır qar.
 Qonaq gəlir təzə il,
 Qardan paltarı çil-çil.
 Yollar, çöllər, evlər ağ,
 Nə gözəldir, bu fəsil!

Gözəl qış

Şaxta baba uzaqdan
 Necə gəlib məktəbə
 Düşüb əldən-ayaqdan,
 Gecə gəlib məktəbə?
 Qarlı dağlardan aşıb,
 Buzlu çaylardan keçib,
 Meşələri dolaşıb,
 Bizə bir yolka seçib.
 Əsib külək, yağır qar,
 O, soyuqdan əsməyib.
 Nə pələng, nə canavar
 Qarşısını kəsməyib.
 Bəzədik o yolkanı,
 Asdıq qızıl ulduzu,
 Atı, fili, kuklanı.
 Tülkünü və xoruzu.
 Yolkamız, ay uşaqlar,
 Görün nə gözəl oldu!
 O yamyaşıl budaqlar
 Oyuncaqlarla doldu.
 Hər budaqda elə bil
 Açdı lələ, qərənfil.
 Bu asılan kəpənək

Düz qızılgülə qonub,
 Gözəl bəzəkli böcək
 Elə biləsən donub.
 İt boynuna lent taxıb
 Pişik eşir bığını,
 Tülkü xoruza baxıb
 Yellədir quyuğunu.
 Bir az o yana itdən,
 Qıza bax, nə qəşəngdir..
 Paltarı təzə çitdən,
 Gülləri rəngbərəngdir.
 Qar yağır yavaş-yavaş,
 Dovşan qırpır gözünü.
 Qara batıb Alabaş,
 Silkələyir özünü.
 Lap üst budağa qaçıb
 Zıncırovlu kəhər at,
 Guya ağzını açıb
 Kişnəyəcək bu saat.
 Bax, evciyin damını
 Buz basıb, qar yağırdı,
 Şaxta baba hamını
 Öz yanına çağırdı.
 O verdi bizə bəxşiş,
 Bir-bir boşaldı zənbil,
 Sən nə gözəlsən, ay qış,
 Xoş gəlmisən, təzə il!

Səndəl

Baba öz nəvəsinə
 Qırmızı səndəl aldı.
 Səndəlin həvəsinə
 Nəvə oynadı, çaldı.
 Axşam onu yağladı.
 Qoyub çəkmə qabına,
 Qapağını bağladı,
 Qoydu öz dolabına.
 Ertəsi gün çarpayı
 Altında yatdı səndəl
 Palçıqlıydı bir tayı,
 Onu silmədi tənbel.
 Üçüncü gün küçədə,
 Səndəllər olmuşdu yaş.
 Didirdi gölməçədə
 Onları bir Alabaş.

Nilufər

Evi gözəl bir hovuz,
 İçi dolu soyuq su.
 Atlaz yastığı bumbuz,
 Necə gəlir yuxusu?
 Axşam kölgəsi düşüb,
 Görə bilmədim onu.
 Nilufərim büzüşüb,
 Başqa rəng olub donu.
 Bürüyüb yaşıl ipək
 Yarpağına özünü.
 Laylalar çalıb külək,
 O da yumub gözünü.

Halal elə!

Bizim kənddə bir meşə var,
 Orda meyvə həmişə var.
 Alma, armud yeyən zaman,
 Xoşumuza gəldi yaman.
 Doyunca cır meyvə yedik,
 Allah, halal elə, dedik.

Qırmızı mücrü

Bu səhər bayram günü,
 Mən babamgilə qaçdım.
 Bir qırmızı mücrünü
 İcazə alıb, açdım.
 Qırmızı mücrüdə düz
 Beş ordeni var onun.
 Vuruşub gecə-gündüz,
 Sahillərində Donun.
 Babam mücrüyə baxdı,
 Cəbhəni saldı yada.
 Ordenlərini taxdı,
 Sonra getdik parada.

Qatar

Fikirləşdi üç oğlan,
 Arif, Çingiz və Tərhan:
 – “Qatar-qatar” oynayaq, –
 Dedi bu üç qəhrəman,
 Oynamağa həvəskar
 Çox tapıldı. Uşaqlar –
 Stulları baş-başa
 Düzdülər, oldu qatar.
 Arif keçib irəli,
 Böldü vəzifələri,
 Stansiya növbətçisi
 Oldu balaca Zəfər,
 Vaqon nəzarətçisi
 Gəray ilə Qəzənfər.
 Qabaqda durdu Fikrət!
 Dedi ki: – Diqqət, diqqət!
 Alo! Alo! Alo!..
 Danışır radio
 Qatar nömrə iyirmi,
 Gedir birinci yoldan,
 Bakıdan Moskvaya
 Gərək yerdə qalmaya
 Bileti var hər kəsin.

Sərnişinlər, tələsin.
 Tutdu yerini hərə,
 Dedi maşinist Çingiz:
 – Gərək düz üçüncü gün
 Moskvaya çataq biz.
 Danq-danq-danq...
 Növbətçi zəngi çaldı,
 O, şən, gülər bir üzlə
 Qatarı yola saldı.
 Qu... Qu... Qu...
 Səs göylərə yüksəldi,
 Qatar yola düzəldi,
 Keçdi dağlar, dərələr,
 Mahaçqalaya gəldi.
 Vaqondan baxdı Sərdar,
 Dedi, əcəb yerlər var!
 Bir baxın Dağıstana,
 Stansiyadan o yana
 Görün yaşıl dağları,
 Zəmiləri, bağları.
 Aydın, Rafiq və İmran,
 Əllərində çamadan,
 Qatardan düşən zaman,
 Belə söylədi Elman:
 – Bax, qatar belə olar,
 Gah boşalar, gah dolar...
 Qu... Qu... Qu...
 Qatar burulub sola,

Yenə düzəldi yola.
 Keçdi dağlar, dərələr,
 Çox gözəl mənzərələr...
 Vaqon nəzarətçisi
 Gəray, əlində fənər,
 Dedi: – Sərnişin dostlar,
 Çatmışıq Qroznıya...
 Düşən yoxdur olmaya?
 Bu şəhərdə də neft var.
 Kim gedirsə, uşaqlar,
 Neftçilərlə görüşə,
 Gərək burada düşə.
 Yiğışib düşdü Pərviz,
 O balaca mühəndis.
 Qu... Qu... Qu...
 Səs göylərə yüksəldi
 Qatar yola düzəldi,
 Keçdi dağlar, dərələr...
 Gəray dedi, gecədir,
 Görünmür mənzərələr
 Bu yerlərdə necədir.
 Odur ki, sərnişinlər
 Yerlərində yatdılar,
 Hava işıqlananda
 Tez Rostova çatdılar.
 Hamı vaqondan baxır,
 Xoşdur buranın yayı,
 Çox sakit-sakit axır.

Gümüş rəngli Don çayı.
 Çayda üzür gəmilər,
 Bağlar açıb gül-çiçək.
 Yaşıl rəngli zəmilər
 Dalğalanır dəniztək.
 Burda düşən çox oldu,
 Qatar yenə də doldu.
 Qu... Qu... Qu...
 Səs göylərə yüksəldi,
 Qatar yola düzəldi,
 Keçdi dağlar, dərələr,
 Çox gözəl mənzərələr...
 Vaqon nəzarətçisi
 Gülər üzlü Qəzənfər
 Belə dedi bu səfər:
 – Necə yaxşı havadır,
 Çatmışıq, Moskvadayıq...
 Baxın şəhərə sarı,
 Kremlin ulduzları
 Bir günəş kimi yanır,
 Hər tərəf işıqlanır.
 Hamı qalxdı ayağa
 Səs yayıldı otağa.
 Uşaqlar uca səslə
 Ən sevimli mahnını
 Oxudular həvəslə.

May

Sən gələndə, əziz may,
 Ey sevimli gözəl ay,
 Göylərdə yaz nəğməsi
 Oxuyurdu torağay.

Soyuqlar gözdən itdi,
 Çöllərdə lalə bitdi.
 Sənin ilıq nəfəsin
 Təbiəti isitdi.

Yaşıllandı bağ-bağat,
 Bayraqlar açdı qanad...
 Bax daha gözəl oldu
 Sən gələndə bu həyat!

Mən özüm təqsirkaram

Yalançı pəhləvan

Yolun kənarında tək
 Bir armud ağacı var.
 İki oğlan gələrək,
 Onun altda durdular.
 Biri dedi: – Rostova,
 Getdim atamla ova.
 Belimi əyə-əyə
 Girdim qalın meşəyə,
 “Danq-daranq!” güllə atdım,
 Şiri yerə uzatdım.
 Meşədən axırdı su,
 Dedim, yoxdur qorxusu.
 Birəlli üzə-üzə,
 Çıxdım ilanlı düzə.
 Mənə baş əydi ilan...
 Çox danışardı yalan,
 Ağacdən daş kimi kal
 Armud düşdü başına.
 Kəsib səsinə, lal-lal
 O, baxdı yoldaşına.

Mən özüm təqsirkaram

Görən kimi Maliki,
 Bilərsən alıb “iki”.
 Asta-asta xəlvəti
 Ötüb keçdi həyəti.
 Evdə yanaşdı ona
 Sevimli boz pişiyi.
 Qovub onu balkona
 Gizlətdi gündəliyi.
 Dərd almışdı Maliki:
 O niyə alsın “iki”?
 Düşündü birdən-birə:
 “Tələsdim nahaq yerə
 Yazmadım aram-aram,
 Mən özüm təqsirkaram”.

“Qoçaqlıq”

Hesab dərsində Xalıq
 Göstərdi çox “qoçaqlıq”.
 Hər kim lövhəyə getdi,
 Yerindən “kömək” etdi.
 Dəftərdə qalıb gözü,
 Xalıqa bax, Xalıqa.
 Lövhəyə çıxıb özü,
 Dönüb dilsiz balığa.

Gülsüm

– Gülsüm, tərə yığ bir az.
 – İndiyə tərə qalmaz.
 – Onda dovğanı bula.
 – Axı, ağrıdar qolum.
 – Get, çiçəkləri sula.
 – Qoymazsan rahat olum?!
 Gülsüm yeməkdə başdır,
 Aş süfrəyə gələntək
 Dedi: – Nə dadlı aşdır,
 Gördün yemək – nə demək!..

İki qız

Dünən heç nəyin üstə,
 Məndən küsmüşdü Püstə.
 O, mənim kuklamı öz
 Atına mindirmədi.
 Getdi, demədi bir söz,
 Heç məni dindirmədi.
 Bu gün o, lap obaşdan
 Gəlib məni yavaşdan
 Çağırdı oynamağa.
 Mən tez durdum ayağa.
 Anam dedi ki, Püstə
 Öz-özünü danlayıb.
 Küsməz heç nəyin üstə,
 O, səhvini anlayıb.

İki oğlan

Səhər soyuqdu bayır,
 Toxunub ağaclara
 Külək gah vıyıldayır,
 Gah da verirdi ara.
 Əlində zənbil yenə,
 Gedirdi qoca nənə
 Sahil küçəsiylə tək.
 Dənizdən əsən külək,
 Qarmaq kimi elə bil,
 Onun belini əydi,
 Nənə üzüstə dəydi.
 Əlindən düşdü, zənbil,
 Dağıldı kartof, soğan.
 Çıxanda iki oğlan
 Məktəbin həyətidən,
 Gördülər onu tindən.
 Oğlanın biri qaçdı
 Nənəni qaldırmağa.
 Biri ağzını açdı,
 Durdu şaqqıldamağa.
 Biriylə dostluqda mən,
 Axıra kimi varam.
 Deyin görüm o gündən,
 Hansıyla dəydi aram?

Sabir bağında

Əlində kitab-dəftər,
 Axşam Sabir bağında,
 Durub arxada Səftər,
 Papiros damağında.
 Küləklərə qatışıb
 Uçur harasa tüstü.
 Sakitlikdir, yatışıb
 Sərçələr axşamüstü.
 Səftər eşitdi bir səs,
 Gəzir onun gözləri.
 Yaxında yoxdur heç kəs,
 Kim deyir bu sözləri?
 Ömrümdə bir heykəli
 Dinən görməmişəm heç,
 Ona uzanır əli,
 Sabir deyir: – Önə keç!
 Yaz məni canlandırıb,
 Həyat gözəl, gün gözəl.
 Günlərini yandırıb
 Tüstüyə döndərmə gəl!

Yalançı

Bir qonşu qonşuya gəldi minnətə:
 – Ulağım keçən il getdi rəhmətə.
 Qarayara çıxmış idi buduna,
 Ulağını ver, aparım oduna.
 – Bu qonşular məni gətirdi zara,
 Ulağımı göndərmişəm bazara.
 Birdən tövlədə bərk bağırdı ulaq,
 Az qaldı səsindən tutulsun qulaq.
 Qonşu dedi: – Niyə danışdın yalan?
 And olsun, ulaqdı o haray salan.
 – Qənim olsun sənə görüm o andın,
 Sən mənə yox, ulağıma inandın.

Yalançı xəstə

Müəllim dedi: – Sərdar,

Gəl keçən dərsi danış.

– Başımda bərk ağrı var,

Naxoş olmuşam bu qış.

Müəllim dedi: – Dayan,

“Qaçdı tutdu” oynayan

Sən deyildin bayaqdan?

Oynamaq sənə xoşdur?

– Mən qıvrığam ayaqdan,

Mənim başım naxoşdur.

Çempion

Taniyır hər kəs onu, –

Qaçmaqda çempionu.

Lap yorğadır qaçışı,

Seçilmir kəhər atdan.

Məktəbdə bütün qışı,

Qaçdı riyaziyyatdan.

Tütək

Bir kəndli dedi ki, gedir şəhərə,
 Ona bir-bir sifariş verdi hərə.
 Biri dedi: – Qıza don al xaradan,
 Biri papaq istədi buxaradan.
 Biri dedi: – Quba meydanında düş,
 Mənə bir toqqa al, hər yanı gümüş.
 Biri ağ örpək istədi, biri şal,
 Bir uşaq pul verib dedi: – Tütək al.
 Alıb ondan on qəpiyi gülərək
 Kəndli dedi: – Bala, sən çaldın tütək!

Qonaq gəlin!

Dünən rast gəldik ilbizə,
 “Qonaq gəlin” – dedi bizə.
 Gəlib gördük özü yoxdur
 Bir məktub qoyub dəhlizə:
 “Sizə çox hörmətim vardır
 Bağışlayın, yerim dardır”.
 Ona belə cavab yazdıq:
 “Yalançılıq bir azardır,
 Təki geniş olsun ürək,
 Çıx bayıra, səni görək!”

Güldü qarıya

Bir qarı sakit-sakit
Keçəndə qoz bağından,
Hardansa bir qara it,
Yapışdı balağından.
Doşan ötəndə bağı
Bərkdən güldü qarıya.
O vaxtdan üst dodağı
Bölündü tən yarıya.

Halva payı

Düşərgəyə ən qabaq
Bir ana gəldi qonaq,
Gətirdi çoxlu küncüt,
Qoz-fındıq halvasını.
Şad etdi orda bir cüt
Sevimli balasını.
O işinə tələsib,
Onlara dedi: – Gedin!
Halva yeyəndə kəsib,
Hamını qonaq edin!
Böldü halvanı biri,
Dostuna, yoldaşına,
O biri iri-iri
Yeyirdi təkbaşına.
Çağıraraq hər kəsi
Saat düz on tamamı
Xəbər verdi zəng səsi
Yuyunub yatdı hamı.
Bir oğlan bilsəz necə
Şirin-şirin yatırdı?
O biri bütün gecə
Dava-dərman atırdı.

Molla Nəsrəddinin papağı

Molla hər yana qaçırdı,
Axtarırdı papağını.
Hətta mətbəxdə açırdı,
Qazanların qapağını.
Onu qaça-qaça yolla
Öz-özündən xəbər aldı.
Papağı tapmadı molla,
Yolunu bulğa saldı.
Heç almadı nəfəsini,
İçdi suyundan bulğın.
Suda gördü həşyəsini,
Başındakı o papağın...
Tez sıçradı o bir yana,
İstəmədi bir kəs duya.
Dedi: – Lənət bu şeytana,
Papağımı atıb suya!

Tapmacalar

Tap görüm nədir

Atdım, göyə çatmadı,
 Düşdü, çaya batmadı.
 Tullanır hər tərəfə,
 Gillənir gəldi hara.
 Bir gündə neçə dəfə
 Dəyir daşa-divara.
 İki rəng olur donu,
 Mən çox sevirəm onu.

Tapmacalar

Nə əli var, nə ayağı,
 Kimdir gəzir bu otağı?
 Mürəkkəbi töküb mizə,
 Görünməyir dəcəl gözə.
 Saçlarımı tutub yoldu,
 Heç bilmədim necə oldu?

(Kulək)

Hoppandı navalçaya,
 Axdı tuta, alçaya.

(Yağış)

Saqqalı al rəng olur,
 Tükləri qəşəng olur.
 Oxuyur neçə dəfə,
 Səs düşür hər tərəfə.
 Əlbəttə, artist deyil,
 Ancaq səsi pis deyil.

(Xoruz)

O, ürəkdə bəslənir,
 Nəgmə kimi səslənir,
 Quştək qonur kağıza,
 Düşür dilə-ağıza.

(Şeir)

O, çayın üstə yatır,
Nə islanır, nə batır.

(Körpü)

Günəş kimi girdədir,
Göydə deyil, yerdədir.
Rəngi qızılı-sarı,
Baxır günəşə sarı.

(Günəbxan)

O görmür səhər çağı,
Çox itidir caynağı.
Gecələr qırıb-çatır,
Gündüzlər düşüb yatır.

(Bayqanş)

Bostanda şar kimidir,
Ağappaq qar kimidir.
Üst-üstə geyib donu,
Soyuq kəsməsin onu.

(Kələm)

O, hansı canlıdır heç səsi yoxdur,
Quruca çıxmağa həvəsi yoxdur.

(Balıq)

O, ağacda yaşayır,
Qozla fındıq daşıyır.
Qoy qonaq gəlsin hər qış
Ona dostu, yoldaşı.
Bilir hara nə yığmış,
Çox yaxşıdır yaddaşı.

(Dələ)

Öz evciyini almış
Gecə-gündüz dalına.
İstəyir yağsın yağış,
Kar etməyir halına.

(İlbiz)

Rəngbərəngdir – çələng deyil,
Zolaqlıdır – pələng deyil.
Göylər geyər mavi donu
Öz belinə dolar onu.

(Göyqurşağı)

Başında var budağı,
Gəzir meşəni, dağı.

(Maral)

BİLETSİZ SƏRNIŞIN

Qatar sahililə
Ötdü Xəzərin.
Əlvən qanadları
İçində zərin.
Uçub bir kəpənək
Girdi vaqona.
Uşaqlar gülüşüb
Baxdılar ona.
Dedilər: Kəpənək
Düşübdür tora.
Biri dedi: Deyək
Gəl, konduktora.
Qatarda biletsiz
Bir sərnişin var.
Dedim: Ay bilgəhli
Əlvən kəpənək,
Sənin Pirşağıda,
Bəs nə işin var?!

Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının inkişafında böyük xidmətləri olmuş Xanımına Əlibəylinin “**Biletsiz sərnəşin**” kitabında onun şeirləri və tapmacaları toplanıb. Şairənin əsərləri uşaqlarda vətənə məhəbbət, insan əməyinə və istedadına ehtiram, təbiət gözəlliklərinə vurğunluq, ataya, anaya, müəllimə, ümumiyyətlə böyüklərə hörmət, özündən kiçiklərə şəfqət, mehribanlıq, dostluqda dəyanət kimi kamil insana xas duyğuları aşılayır.

“Xanımına Əlibəyli Azərbaycan uşaq ədəbiyyatının klassiki və uşaq dramaturgiyasının banisidir,”

– Anar, Xalq yazıçısı

“Xanımına Əlibəyli oxucularla görüşlərində şeirlərini uşaqlara məxsus avaz, hərarət və təbiiliklə, həm də məlahətli oxuyur. Onun şeir oxumasında səmimiyyət çox güclüdür və bu səmimiyyətdə işıqlı bir sehr vardır,”

– Tofiq Mahmud, şair, nasir, tərcüməçi, publisist

www.3alma.az

ISBN 978-9952-311-63-1

3 alma

9 789952 311631

Qiyməti: 80